EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.6.2021.
COM(2021) 347 final

2021/0171 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par patēriņa kredītiem

{SEC(2021) 281 final} - {SWD(2021) 170 final} - {SWD(2021) 171 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Ar Direktīvu 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem ("Patēriņa kredītu direktīva" jeb "direktīva"), kas grozīta 2011., 2014., 2016. un 2019. gadā[1], tika izveidots saskaņots ES regulējums patēriņa kredītu jomā, lai veicinātu nevainojami funkcionējoša patēriņa kredītu iekšējā tirgus izveidi un nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, tādējādi panākot patērētāju uzticēšanos.

REFIT izvērtējumā[2], kas tika veikts 2018.–2019. gadā, tika konstatēts, ka 2008. gada direktīvas mērķi, proti, nodrošināt augstus patērētāju tiesību aizsardzības standartus un veicināt kredītu iekšējā tirgus attīstību, joprojām ir nozīmīgi, ņemot vērā reglamentējošo vidi, kas ES ir ļoti sadrumstalota, taču tie ir tikai daļēji sasniegti. Šāda sadrumstalotība un juridiskā nenoteiktība, ko rada dažu direktīvas noteikumu neprecīzs formulējums, kavē patēriņa kredītu iekšējā tirgus vienmērīgu darbību un negarantē konsekventi augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni.

Kopš direktīvas pieņemšanas 2008. gadā digitalizācija kopumā ir būtiski mainījusi patērētāju lēmumu pieņemšanas procesu un vispārējos paradumus — tie tagad vēlas raitāku un ātrāku procesu kredīta saņemšanai un bieži izmanto tiešsaistes kredītpakalpojumus. Tā arī ietekmē aizdevumu nozari, kas pakāpeniski tiek digitalizēta. Jauni tirgus dalībnieki, piemēram, vienādranga aizdevumu platformas, piedāvā dažādu veidu kredītlīgumus. Ir parādījušies jauni produkti, piemēram, īstermiņa kredīts ar augstām izmaksām. Digitalizācija ir arī radījusi jaunus veidus informācijas atklāšanai digitālā formātā un patērētāju kredītspējas novērtēšanai, izmantojot automatizētas lēmumu pieņemšanas sistēmas un netradicionālus datus.

Covid-19 krīze un no tās izrietošie ierobežojošie pasākumi ir radījuši arī ES ekonomikas traucējumus un būtiski ietekmējuši kredītu tirgu un patērētājus, jo īpaši neaizsargātos, padarot daudzas ES mājsaimniecības finansiāli neaizsargātākas. Taču krīze ir arī paātrinājusi digitalizāciju. Covid-19 krīzes laikā dalībvalstis pieņēma virkni palīdzības pasākumu, kuru mērķis ir atvieglot iedzīvotāju un mājsaimniecību finansiālo slogu, piemēram, aizdevumu atmaksas moratoriju, kas parasti tika attiecināts arī uz patēriņa kredītiem.

Šajā saistībā Komisija savā darba programmā 2020. gadam paziņoja par Patēriņa kredītu direktīvas pārskatīšanu. Pārskatītajā darba programmā, kas pieņemta saistībā ar Covid-19 pandēmiju, pārskatīšanas pieņemšanas datums tika pārcelts uz 2021. gada otro ceturksni[3].

• Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Priekšlikumā tiktu nodrošināta saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā.

---

[1] Ar Direktīvu 2011/90/ES, Direktīvu 2014/17/ES, Regulu (ES) 2016/1011 un Regulu (ES) 2019/1243.

[2] Izvērtējuma rezultāti tika publicēti 2020. gadā. Komisijas dienestu darba dokuments *Evaluation of Directive 2008/48/EC on credit agreement for consumers*, Brisele, 5.11.2020., SWD(2020) 254 final.

[3] Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Pielāgotā Komisijas darba programma 2020. gadam. Eiropas Savienība, kas tiecas uz augstākiem mērķiem", COM(2020) 440 final.

Negodīgus noteikumus patērētāju līgumos reglamentē Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, kas nosaka, ka līguma noteikumi, par kuriem nav bijis atsevišķas apspriešanās, nav saistoši patērētājiem, ja tie pretēji prasībai pēc godprātības rada ievērojamu nelīdzsvarotību tiesībās un pienākumos, kas noteikti patērētājiem, no vienas puses, un pārdevējiem un piegādātājiem, no otras puses, un ja tas notiek par sliktu patērētājam. Šo vispārīgo prasību papildina saraksts ar tādu noteikumu piemēriem, kurus var uzskatīt par negodīgiem. Direktīvu 93/13/EEK piemēro paralēli citiem patērētāju tiesību aizsardzības noteikumiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

Direktīva 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu regulē patēriņa kredītus, uz kuriem patlaban neattiecas Patēriņa kredītu direktīvas darbības joma un kuri tiek pārdoti attālināti, piemēram tiešsaistē. Direktīva pašlaik tiek pārskatīta, kā paziņots Komisijas darba programmā 2020. gadam.

Maldinošu reklāmu reglamentē Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem, un Direktīva 2006/114/EK par maldinošu un salīdzinošu reklāmu, ko piemēro tirgotāju attiecībām. Tomēr minētajos noteikumos nav ņemta vērā patēriņa kredītu specifika un pievērsta uzmanība patērētāju nepieciešamībai salīdzināt reklāmas.

Regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (Vispārīgā datu aizsardzības regula, VDAR) ir izklāstīti noteikumi, kas piemērojami persondatu apstrādei, tādējādi stiprinot personu pamattiesības un precizējot noteikumus uzņēmumiem un valsts struktūrām. Datu minimizēšanas, precizitātes, glabāšanas ierobežojuma principi, kas noteikti VDAR 5. pantā, reglamentē datu izmantošanu kredītspējas novērtēšanā. Neskarot VDAR, šā priekšlikuma mērķis ir novērst persondatu apstrādē konstatētās problēmas, kas raksturīgas patēriņa kredītu tirgū novērotajai praksei, t. i., alternatīvu datu avotu izmantošana kredītspējas novērtēšanā vai tādu novērtējumu pārredzamība, kas veikti, izmantojot mašīnmācīšanās metodes.

Priekšlikumā, kurā iekļauti noteikumi saskaņā ar minēto direktīvu, tiktu garantēta arī saskanība ar citiem tiesību aktiem, piemēram, Direktīvu 2005/29/EK, kas attiecībā uz Savienības patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu labāku izpildi un modernizēšanu grozīta ar Direktīvu (ES) 2019/2161.

Komisija 2020. gadā pieņēma digitālo pakalpojumu akta paketi. Tajā ietverts digitālo pakalpojumu akts, ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK ("E-komercijas direktīva") un ievieš horizontālo sistēmu starpniecības pakalpojumiem, un digitālo tirgu akts, ar ko ievieš noteikumus platformām, kas darbojas kā "vārtejas" digitālajā nozarē.

Komisija 2021. gadā arī publicēja priekšlikumu regulai, kas nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā[4], lai veicinātu mākslīgā intelekta (AI) ieviešanu, kā arī lai novērstu riskus, kas saistīti ar dažiem AI lietojumiem.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Priekšlikuma mērķi atbilst ES politikai un mērķiem.

Priekšlikums ir saskanīgs ar citiem ES tiesību aktiem un politikas virzieniem un papildina tos, jo īpaši patērētāju tiesību aizsardzības jomā, piemēram, Direktīvu 2011/83/ES par patērētāju tiesībām, Direktīvu 2013/11/ES par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un Direktīvu 2014/17/ES par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu, ar ko reglamentē hipotekāros kredītlīgumus (Hipotekāro kredītu direktīva).

[4] COM(2021) 206 final.

Komisija 2018. gadā publicēja arī priekšlikumu direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu[5], par kuru pašlaik notiek likumdevējiestāžu sarunas.

Komisija 2020. gada septembrī pieņēma digitālās finanšu darbības paketi, tostarp digitālās finanšu darbības stratēģiju un tiesību aktu priekšlikumus par kriptoaktīviem un digitālās darbības noturību, lai veicinātu konkurētspējīgu ES finanšu nozari, kas sniedz patērētājiem piekļuvi inovatīviem finanšu produktiem, vienlaikus nodrošinot patērētāju tiesību aizsardzību un finanšu stabilitāti. Šā priekšlikuma mērķis attiecīgi ir modernizēt patēriņa kredītu noteikumus, lai ņemtu vērā digitalizācijas radītās pārmaiņas. Tas arī papildina Regulu (ES) 2020/1503 par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem uzņēmējdarbībai, jo minētā regula neattiecas uz kolektīvās finansēšanas pakalpojumiem, kas tiek sniegti patērētājiem.

Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD/Līgums) ir paredzēta rīcība, lai nodrošinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību ar augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, kā arī pakalpojumu sniegšanas brīvību. Patēriņa kredītu pārrobežu izsniegšanu joprojām kavē vairāki šķēršļi.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Direktīvas priekšlikuma juridiskais pamats ir LESD 114. pants par iekšējā tirgus izveidi, un tiek attiecīgi ņemts vērā arī LESD 169. pants[6]. Tas piešķir ES kompetenci īstenot pasākumus, lai tuvinātu valstu noteikumus par iekšējā tirgus izveidi un darbību. Izveidojot augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, priekšlikuma mērķis ir veicināt iekšējā tirgus netraucētu darbību.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Subsidiaritātes principu piemēro, ja priekšlikums nav ES ekskluzīvā kompetencē[7].

Ierosinātās rīcības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, tādēļ ierosinātās rīcības mēroga vai iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī.

Līgumā ir paredzēta rīcība, lai nodrošinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību ar augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, kā arī pakalpojumu brīvu sniegšanu. Šāds patēriņa kredītu tirgus joprojām ir ierobežots vairāku šķēršļu dēļ. Šie šķēršļi ierobežo pārrobežu piedāvājuma un pieprasījuma aktivitātes līmeni, samazinot konkurenci un līdz ar to arī patērētāju izvēli.

ES rīcība nodrošinātu nemainīgi augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni un skaidrāku un saskaņotāku tiesisko regulējumu uzņēmumiem, samazinot šķēršļus kredītu izsniegšanai citās dalībvalstīs (veicot tiešu pārrobežu kreditēšanu vai dibinot meitasuzņēmumus).

Paredzams, ka līdz ar digitalizāciju un jaunu digitālo dalībnieku iespējamu ienākšanu kredītu tirgū palielināsies kredītu pārrobežu izsniegšana. Tādējādi vēl jo vairāk būs nepieciešams nodrošināt kopējo ES noteikumu piemērotību digitālajam laikmetam, kas palīdzēs efektīvāk sasniegt ES politikas mērķus.

---

5 COM(2018) 0135 final.

6 LESD 169. pantā noteikts, ka mērķi veicināt patērētāju intereses un nodrošināt augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni var sasniegt ar pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar LESD 114. pantu.

7 LESD 3. pantā ir uzskaitītas Savienības ekskluzīvās kompetences jomas.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums paredz tikai tās darbības, kas vajadzīgas tajā paredzēto mērķu sasniegšanai. Tas nereglamentē visus kreditēšanas un aizņemšanās aspektus, bet ir vērsts uz dažiem patēriņa kredītu darījumu galvenajiem aspektiem, lai šajā saistībā veicinātu pārrobežu pakalpojumu sniegšanas attīstību un aizsargātu patērētājus.

Ierosinātajiem noteikumiem ir veikta proporcionalitātes pārbaude, lai nodrošinātu pienācīgu un samērīgu regulējumu. Tie radītu izmaksas pakalpojumu sniedzējiem, tomēr nodrošinātu arī vērienīgu un nākotnes prasībām atbilstošu pieeju, kas sniegtu lielāku labumu patērētājiem un sabiedrībai kopumā.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Izvēlētais instruments ir direktīva, ar ko atceļ Direktīvu 2008/48/EK.

Direktīva uzliek saistības attiecībā uz iekšējā tirgus darbības rezultātu, bet ļauj valstu iestādēm noteikt īstenošanas formas un metodes[8]. Ierosinātā direktīva aizstās 2008. gada direktīvu, taču saglabās daudzus tās elementus. Tas ļaus dalībvalstīm grozīt spēkā esošos tiesību aktus (ar ko transponēta Direktīva 2008/48/EK), ciktāl tas nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību, un tādējādi tiek samazināta šādas reformas ietekme uz valstu likumdošanas sistēmām. Ierosinātā direktīva ir pilnīgas saskaņošanas instruments tajās jomās, uz kurām tā attiecas, tomēr dažās jomās dažas regulatīvās izvēles ir atstātas dalībvalstu ziņā.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Komisija 2014. gadā nāca klajā ar ziņojumu par direktīvas īstenošanu[9] un šim nolūkam veica kontrolpirkumus un patērētāju aptauju, lai novērtētu atbilstību direktīvai. Ziņojumā secināts, ka jāturpina uzraudzīt direktīvas izpildi.

Komisija 2020. gadā sniedza vēl vienu ziņojumu par direktīvas īstenošanu[10], lai iepazīstinātu ar 2018.–2019. gada *REFIT* izvērtējuma[11] galvenajiem rezultātiem, kā arī ar pieredzi, kas gūta, piemērojot direktīvu kopš tās pieņemšanas. Ziņojumā uzsvērts, ka 2008. gada direktīvas mērķi joprojām ir nozīmīgi un ka tā ir daļēji efektīvi nodrošinājusi augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni un labi funkcionējoša iekšējā tirgus izveidi. Iemesli, kādēļ direktīva ir bijusi tikai daļēji efektīva, ir gan pati direktīva (piemēram, dažu pantu neprecīzs formulējums), gan ārējie faktori, piemēram, tās praktiskā piemērošana un izpilde dalībvalstīs, gan direktīvā neietvertie patēriņa kredītu tirgus aspekti. Izvērtējumā tika konstatēti vairāki trūkumi saistībā ar direktīvas piemērošanas jomu, tās definīcijām un terminiem, kas dažkārt ir neskaidri: informācijas sniegšanas pienākumi nav pielāgoti digitālajiem medijiem, noteikumi par kredītspējas novērtēšanu nav skaidri un nenodrošina pietiekamu patērētāju tiesību aizsardzību, un izpildē pastāv atšķirības.

---

8 LESD 288. pants.

9 Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem īstenošanu, 14.5.2014., COM(2014) 259 final.

10 Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem īstenošanu, 5.11.2020., COM(2020) 963 final.

11 Izvērtējuma rezultāti tika publicēti 2020. gadā. Komisijas dienestu darba dokuments *Evaluation of Directive 2008/48/EC on credit agreement for consumers*, 5.11.2020., SWD(2020) 254 final.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Pēdējos gados Komisija ir rīkojusi vairākas apspriešanas par noteikumiem, kas piemērojami patēriņa kredītiem ES līmenī. Notika apspriešanās ar ieinteresētajām personām par *REFIT* izvērtējumu (rezultāti publicēti 2020. gadā) un par ietekmes novērtējumu, kas veikts saistībā ar direktīvas *REFIT* pārskatu. *REFIT* izvērtējuma un *REFIT* pārskata ietvaros notika divas sabiedriskās apspriešanas[12], ko papildināja citi apspriešanas veidi (patērētāju aptaujas, ieinteresēto personu intervijas un aptaujas, valstu iestādēm nosūtītas mērķorientētas aptaujas anketas[13], divpusējas sanāksmes, darbsemināri, specializētas dalībvalstu ekspertu grupas sanāksmes, konsultācijas ar Finanšu pakalpojumu lietotāju grupu, kā arī *ad hoc* diskusijas ikgadējos patērētāju samitos).

Eiropas Parlaments 2021. gada martā arī organizēja uzklausīšanu par direktīvas pārskatīšanu, un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 2019. gadā publicēja informatīvu ziņojumu par Patēriņa kredītu direktīvas novērtējumu[14].

Patērētāju tiesību aizsardzības sadarbības (*CPC*) iestāžu grupa (*CPC* tīkla dalībnieki) 2021. gada februārī/martā arī veica koordinētu atbilstības pārbaudi attiecībā uz tiešsaistes reklāmām un piedāvājumiem iegādāties patēriņa kredītproduktus[15].

Plašais apspriešanas process ļāva identificēt galveno ieinteresēto personu viedokli par svarīgākajiem jautājumiem. Ieinteresēto personu atsauksmēs tika norādīts, ka tirgus digitalizācija ir galvenais faktors, kas jāņem vērā pārskatīšanas procesā. Patērētāju organizācijas atbalsta direktīvas plašu pārskatīšanu, kurā jārisina vairākas pārskatā konstatētās problēmas, kas saistītas ar direktīvas neatbilstīgu piemērošanas jomu, bezatbildīgu kreditēšanas praksi, informatīvu pārslodzi, datu izmantošanu un pārmērīgām parādsaistībām, jo īpaši Covid-19 kontekstā. Respondenti visās ieinteresēto personu grupās un dalībvalstīs piekrīt, ka ir jāracionalizē informācija, ko patērētāji saņem reklāmas un pirmslīguma posmā, un tai ir jāatspoguļo arvien pieaugošais digitālo ierīču izmantojums, lai sasniegtu mērķi aizsargāt patērētāju. Uzņēmumu pārstāvji pārliecinoši atbalsta regulējuma stabilitāti un neleģislatīvus pasākumus vai mērķtiecīgas izmaiņas direktīvā nolūkā to pielāgot digitalizācijas attīstībai. Viņi ierosina vienkāršot informācijas atklāšanas prasības, vienlaikus saglabājot pietiekamu elastību kredītspējas novērtēšanas procesā. Valsts iestādes kopumā atbalsta tiesību akta grozījumu. Vairākas dalībvalstis konstatēto problēmu risināšanai, šķiet, atbalsta plašas izmaiņas tiesību aktos, savukārt citas atbalsta mērķtiecīgāku pieeju. Lielākā daļa valsts iestāžu atzīst, ka noteikumu saskaņošana veicinātu pārrobežu tirgus attīstību. Visas ieinteresētās personas novērtē priekšrocības, ko neaizsargātiem patērētājiem un kreditoriem nes konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos, jo šie pakalpojumi ļauj kreditoriem efektīvi atgūt parādus.

Saņemtā informācija tika apkopota un izmantota, lai sagatavotu šim priekšlikumam pievienoto ietekmes novērtējumu, kā arī lai novērtētu jauno noteikumu ietekmi uz ieinteresētajām personām.

---

12 https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1844-Evaluation-of-the-Consumer-Credit-Directive/public-consultation_lv.
https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12465-Consumer-Credit-Agreement-review-of-EU-rules/public-consultation_lv.

13 Papildus aptaujām un intervijām ar valstu iestādēm tika izstrādātas trīs anketas, lai noskaidrotu strīdu alternatīvās izšķiršanas (SAI) struktūru, Eiropas Patērētāju centru (EPC) un Patērētāju tiesību aizsardzības centru (PTAC) locekļu viedokli.

14 INT/884-EESC-2019-01055-00-00-ri-tra.

15 *Mini-sweep on consumer credit*, 2021.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Komisija arī izmantoja vairākus pētījumus un ziņojumus par jautājumiem, kas saistīti ar atbildīgu kreditēšanu un aizņemšanos. Tie ir *ICF* pētījums direktīvas ietekmes novērtējumam (2021)[16]; *ICF* pētījums Patēriņa kredītu direktīvas izvērtējumam (2020)[17]; *LE Europe et al.* uzvedības pētījums par privātpersonām, vidējiem un mazajiem uzņēmumiem paredzēto finanšu pakalpojumu tirgvedības un tālpārdošanas digitalizāciju (2019)[18]; *CIVIC* pētījums par patērētājiem nodarītā kaitējuma mērīšanu Eiropas Savienībā (2017)[19]; un *CIVIC* pētījums par Eiropas mājsaimniecību pārmērīgajām parādsaistībām (2013)[20].

Saistībā ar 2017. gada Rīcības plānu par patēriņa finanšu pakalpojumiem[21] Komisija sadarbībā ar dalībvalstu iestādēm arī apzināja valstu pieejas kredītspējas novērtēšanai saskaņā ar Patēriņa kredītu direktīvu un publicēja apkopojumu 2018. gadā[22].

- **Ietekmes novērtējums**

Komisija ir veikusi šā priekšlikuma ietekmes novērtējumu.

REFIT pārskata vispārīgie mērķi bija mazināt patērētājiem nodarīto kaitējumu un riskus, kas saistīti ar aizdevumu ņemšanu mainīgā tirgū, sekmēt patēriņa kredītu pārrobežu izsniegšanu un palielināt iekšējā tirgus konkurētspēju. Tas viss atbilst direktīvas sākotnējiem mērķiem.

Mērķu sasniegšanai tika izvērtētas šādas iespējas: politikas nemainīšanas scenārijs (0. risinājums — bāzes scenārijs), neleģislatīvi pasākumi (1. risinājums); mērķtiecīga direktīvas grozīšana, koncentrējoties uz to, lai tās pašreizējie noteikumi būtu skaidrāki un efektīvāki (2. risinājums); plaša direktīvas grozīšana — jaunu noteikumu iekļaušana saskaņā ar spēkā esošajiem ES tiesību aktiem (3.a risinājums) vai tādu jaunu noteikumu iekļaušana, kas pārsniedz spēkā esošos ES tiesību aktus (3.b risinājums). Pamatojoties uz ietekmes novērtējumu, par vēlamo risinājumu tika atzīts 3.a risinājums, ko papildinātu daži izmaksu ziņā efektīvi pasākumi no citiem risinājumiem.

Vēlamais risinājums ir direktīvas grozījums, ar ko tajā iekļauj jaunus noteikumus saskaņā ar spēkā esošo ES *acquis*. Īss kopsavilkums par vēlamā risinājuma galvenajiem elementiem: ir iekļauti šādi pasākumi — direktīvas darbības jomas paplašināšana ar mērķi ietvert aizdevumus, kuru summa mazāka par 200 EUR, bezprocentu kredītus, visas pārtēriņa iespējas un visus līzinga līgumus, kā arī kredītlīgumus, kas noslēgti, izmantojot vienādranga aizdevumu platformas; vairāku galveno terminu definīciju grozīšana; pienācīgu paskaidrojumu sniegšana patērētājiem; samazināts patērētājiem sniedzamās informācijas apjoms reklāmā, galveno uzmanību pievēršot pamatinformācijai, ja to sniedz, izmantojot noteiktus kanālus; sīkāka informācija par to, kā un kad patērētājiem tiek sniegta informācija pirms līguma noslēgšanas, lai nodrošinātu, ka tā tiek sniegta efektīvāk; aizliegums izmantot iepriekš atzīmētas ailes; aizliegums izmantot sasaistīšanas praksi; konsultāciju pakalpojumu

16 *ICF, Study on possible impacts of a revision of the CCD*, 2021 (jāpublicē kopā ar priekšlikumu).

17 *ICF, Evaluation of Directive 2008/48/EC on credit agreements for consumers*, 2020.

18 *LE Europe, VVA Europe, Ipsos NV, ConPolicy* un *Time.lex, Behavioural study on the digitalisation of the marketing and distance selling of retail financial services*, 2019.

19 *CIVIC Consulting, Study on measuring consumer detriment in the European Union*, 2017.

20 *CIVIC Consulting, The over-indebtedness of European households: updated mapping of the situation, nature and causes, effects and initiatives for alleviating its impact*, 2013.

21 COM(2017) 0139 final.

22 *Mapping of national approaches in relation to creditworthiness assessment under Directive 2008/48/EC on credit agreements for consumers*: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/mapping_national_approaches_creditworthiness_assessment.pdf.

standarti; aizliegums pārdot nepasūtītus kredītproduktus; dalībvalstu pienākums noteikt ierobežojumu procentu likmēm, gada procentu likmei vai kredīta kopējām izmaksām; profesionālās ētikas noteikumu un kredītdevēju un kredīta starpnieku pienākumu noteikšana ar mērķi nodrošināt, ka darbiniekiem ir atbilstošas prasmes un zināšanas; norāde, ka kredītspējas novērtējumu veic, pamatojoties uz tādu informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem un citiem finanšu un ekonomiskajiem apstākļiem, kas ir vajadzīga, pietiekama un samērīga; noteikums par alternatīvu datu avotu izmantošanu kredītspējas novērtējumos atbilstoši Vispārīgās datu aizsardzības regulas (Regulas (ES) 2016/679) principiem; dalībvalstu pienākums veicināt izglītošanu finanšu jomā; dalībvalstu pienākums pieņemt pasākumus, lai mudinātu kreditorus izrādīt saprātīgu iecietību; konsultāciju pakalpojumu parādu jautājumos pieejamības uzlabošana; izpildes nosacījumu uzlabošana, ieviešot pantu par kompetentajām iestādēm; attiecībā uz sankcijām par plaši izplatītiem pārrobežu pārkāpumiem iekļauts noteikums par 4 % (minimālais maksimālais sods), kas noteikts *Omnibus* direktīvā (Direktīvā (ES) 2019/2161).

Vēlamais risinājums tika novērtēts kā ļoti efektīvs, lai sasniegtu iniciatīvas mērķus, nodrošinātu augstu saskaņotības līmeni ar ES tiesību aktiem un efektivitāti attiecībā uz novērtēto ekonomisko un sociālo ietekmi. Paredzams, ka tas pozitīvi ietekmēs patērētāju tiesību aizsardzību, samazinās kaitējumu, vairos uzticēšanos un uzlabos sociālo iekļaušanu. Samazinot pašreizējā tiesiskā regulējuma sadrumstalotību, tas, visticamāk, nostiprinās vienlīdzīgus konkurences apstākļus gan dalībvalstīs, gan starp tām. Kvantitatīvie pasākumi saskaņā ar vēlamo risinājumu samazinātu patērētājiem nodarīto kaitējumu par aptuveni 2 miljardiem EUR laikposmā no 2021. līdz 2030. gadam. Turklāt vēlamā risinājuma piemērotību veicina tas, ka papildus šiem kvantitatīvajiem pasākumiem šis risinājums ietvertu citu pasākumu sniegtās priekšrocības, piemēram, gada procentu likmes / procentu likmju ierobežojumus, kurus uzskata par ļoti izdevīgiem patērētājiem un sabiedrībai, bet nevar norādīt kvantitatīvā izteiksmē. Tāpat ļoti pozitīvu ietekmi uz sabiedrību nodrošina pasākumi, kas novērš un risina pārmērīgas parādsaistības, tādējādi uzlabojot sociālo iekļaušanu. Šie pasākumi ietver kredītspējas novērtējumu stiprināšanu, iecietības pasākumus un konsultāciju pakalpojumus parādu jautājumos. Par katru 1 EUR, kas iztērēts konsultācijām parādu jautājumos, tiks nodrošināts līdzvērtīgs ieguvums 1,4 līdz 5,3 EUR apmērā, galvenokārt novēršot pārmērīgu parādsaistību sociālās izmaksas.

Lielāko daļu no jaunās direktīvas īstenošanas izmaksām segtu kredītdevēji. Daži pasākumi (piemēram, procentu likmes, gada procentu likmes vai kredīta kopējo izmaksu ierobežojumi) būtu dārgāki tiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri pašlaik piedāvā produktus, uz ko direktīva neattiecas. Saskaņā ar aplēsēm kvantitatīvo pasākumu izmaksas bankām sasniegtu 1,4 līdz 1,5 miljardus EUR. Paredzams, ka izmaksas tiks novirzītas uz patērētājiem (lai gan nebija iespējams noteikt, cik lielā mērā).

To patērētāju tiesību aizsardzība, kuri piešķir kredītus vienādranga aizdevumu platformās, netiek skatīta, jo tā neatbilst priekšlikuma loģikai. Tādēļ to patērētāju tiesību aizsardzība, kuri veic ieguldījumus caur šīm platformām, un platformu pienākumi attiecībā pret šiem patērētājiem tiks vērtēti citā kontekstā un nepieciešamības gadījumā par to tiks sagatavots leģislatīvs priekšlikums.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

REFIT pārskats ir iekļauts Komisijas darba programmas sadaļā par *REFIT*. Priekšlikums radīs izmaksas uzņēmumiem, taču paredzams, ka, pateicoties lielākai juridiskai skaidrībai, samazināsies to administratīvais slogs. Dažās dalībvalstīs jau tiek īstenoti vairāki pasākumi, tāpēc šo dalībvalstu uzņēmumiem ievērojamas papildu izmaksas neradīsies.

Priekšlikums vienkāršo noteiktas informācijas sniegšanas prasības, un tā mērķis ir pielāgot prasības digitālajai izmantošanai. Konkrēti, priekšlikums samazinās kredītdevēju/starpnieku reklāmas izmaksas noteiktos medijos, piemēram, radio, vienlaikus nodrošinot, ka patērētāji saņem skaidrāku informāciju, kas ir vieglāk apstrādājama un saprotama. Saskaņā ar aplēsēm iespējamie ietaupījumi, kas saistīti ar prasību vienkāršošanu attiecībā uz patēriņa kredītu reklamēšanu radio raidījumos, varētu būt 1,4 miljoni EUR gadā, sasniedzot 14 miljonus laikposmā no 2021. līdz 2030. gadam.

Informācijas sniegšanas prasību pielāgošana digitālajai izmantošanai (piemēram, izmantojot jaunu standartizētu Eiropas patēriņa kredīta pārskatu) radīs sākotnējās izmaksas. Tomēr ilgtermiņā tas samazinātu slogu tiem uzņēmumiem, kuri varētu nosūtīt pilnu Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapu e-pastā, bez nepieciešamības pielāgot to digitālajiem ekrāniem. Tā kā aptuveni viena trešdaļa patērētāju noslēdz kredītlīgumus tiešsaistē, šis sloga samazinājums galu galā varētu pozitīvi ietekmēt 25 miljonus banku aizdevumu privātpersonām gadā.

Attiecībā uz samazinātu slogu valsts pārvaldes iestādēm sagaidāms, ka lielāka juridiskā skaidrība un vienkāršots tiesiskais regulējums samazinās sūdzību skaitu un palielinās noteiktības un atbilstības līmeni, sekmējot izpildes procedūru efektivitāti. Paredzams, ka arī īpašie pasākumi, kuru mērķis ir pastiprināt koordināciju un uzlabot direktīvas izpildes nosacījumus, ievērojami uzlabos direktīvā noteikto pienākumu izpildi.

Konkrēta ietekme uz MVU nav atzīta par būtisku, tāpēc tā nav novērtēta atsevišķi.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti principi, kas konkrēti atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Šā priekšlikuma mērķis ir it īpaši nodrošināt, ka pilnībā tiek ievēroti noteikumi par persondatu aizsardzību, tiesībām uz īpašumu, nediskrimināciju, ģimenes un profesionālās dzīves aizsardzību un patērētāju tiesību aizsardzību saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu. Jebkāda persondatu apstrāde šīs direktīvas nolūkā atbildīs Regulai (ES) 2016/679. Tas nozīmē, ka būtu jāvāc un citādi jāapstrādā tikai tie dati, kas ir adekvāti, atbilstīgi un ietver tikai to, kas nepieciešams patērētāja kredītspējas novērtēšanai.

Direktīva gan kreditoru, gan patērētāju interesēs aizliegs diskrimināciju uz valstspiederības vai dzīvesvietas pamata vai jebkura cita Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantā minētā pamata kredītlīgumu pieprasīšanas, noslēgšanas vai turēšanas laikā Eiropas Savienībā.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē ES vai ES aģentūru budžetu, izņemot parastās administratīvās izmaksas, kas saistītas ar atbilstības ES tiesību aktiem nodrošināšanu, jo netiek izveidotas jaunas komitejas un netiek uzņemtas finansiālas saistības.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija uzraudzīs pārskatītās direktīvas īstenošanu, ja tā tiks pieņemta, pēc tās stāšanās spēkā. Komisija galvenokārt būs atbildīga par direktīvas ietekmes uzraudzību, pamatojoties uz dalībvalstu iestāžu un kredītdevēju sniegtajiem datiem, kuru pamatā, ja iespējams, būs esošie datu avoti, lai izvairītos no papildu sloga dažādām ieinteresētajām personām.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Turpmāk sniegtā kopsavilkuma mērķis ir atvieglot lēmuma pieņemšanas procesu, ieskicējot direktīvas būtību. Direktīvas 1. pantā (priekšmets) noteikts, ka direktīvas mērķis ir saskaņot dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu aspektus attiecībā uz noteiktiem patēriņa kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem.

Direktīvas 2. pantā (darbības joma) ir noteikta tās darbības joma, kas attiecas uz noteiktiem patēriņa kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem. Daži Direktīvas 2008/48/EK 2. pantā atļautie atbrīvojumi paliek spēkā, bet tiek atcelti tie, kas attiecas uz minimālajām summām, līzinga līgumiem ar iespēju iegādāties preces vai pakalpojumus, pārtēriņa iespējām, bezmaksas bezprocentu kredītu vai kredītu, kurš jāatmaksā 3 mēnešu laikā, maksājot par to tikai neievērojamu samaksu.

Direktīvas 3. pantā (definīcijas) definēti šajā priekšlikumā izmantotie termini. Ciktāl iespējams, definīcijas ir saskaņotas ar definīcijām citos ES tekstos, jo īpaši Direktīvā 2014/17/ES par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu. Tomēr, ņemot vērā šīs direktīvas īpatnības, dažas definīcijas ir pielāgotas šā priekšlikuma vajadzībām.

Direktīvas 4. pantā (summu, kas izteiktas euro, konvertēšana valstu valūtās) ir izklāstīti noteikumi direktīvā euro izteikto summu konvertēšanai valsts valūtā.

Direktīvas 5. pants (pienākums sniegt informāciju patērētājiem bez maksas) ietver pienākumu sniegt informāciju patērētājiem bez maksas saskaņā ar direktīvu.

Direktīvas 6. pantā (diskriminācijas aizliegums) paredzēts, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai Savienībā likumīgi dzīvojošie patērētāji, kuri pieprasa vai slēdz kredītlīgumu vai ir tā turētāji vai kuri pieprasa vai izmanto kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumus Eiropas Savienībā, netiktu diskriminēti viņu valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ vai jebkuru Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantā minēto iemeslu dēļ.

Ar 7. pantu (reklāma un tirgvedība attiecībā uz kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem) ievieš vispārīgus principus attiecībā uz tirgvedības un reklāmas paziņojumiem.

Direktīvas 8. pantā (kredītlīgumu un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu reklāmā iekļaujamā standarta informācija) noteikts reklāmā iekļaujamās informācijas formāts un saturs. Standarta informācija attiecas uz galvenajiem kredīta raksturlielumiem. Īpašos un pamatotos gadījumos, ja informācijas nesējs, ko izmanto reklāmā iekļaujamās informācijas paziņošanai, neļauj to vizuāli attēlot, kā tas ir, piemēram, radio reklāmas gadījumā, šādas informācijas daudzums būtu jāsamazina, lai izvairītos no informatīvas pārslodzes un samazinātu nevajadzīgu slogu. Šie noteikumi papildina pienākumus, kas noteikti Direktīvā 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un Direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem.

Saskaņā ar 9. pantu (vispārīga informācija) kreditoriem vai attiecīgā gadījumā kredīta starpniekiem, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem vienmēr ir jānodrošina skaidra un saprotama vispārīga informācija par kredītlīgumiem.

Direktīvas 10. pants (informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas) uzliek par pienākumu kreditoriem, kredīta starpniekiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem sniegt patērētājiem individualizētu informāciju pirms līguma noslēgšanas, izmantojot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapu, kā arī standartizētu Eiropas patēriņa kredīta pārskatu uz vienas lappuses, kurā izklāstītas attiecīgā kredīta galvenās iezīmes, lai palīdzētu viņiem salīdzināt dažādus piedāvājumus. Mērķis ir nodrošināt, lai patērētāji vienkopus redzētu visu būtisko informāciju pat mobilā tālruņa ekrānā. Standartizētā

Eiropas patēriņa kredīta pārskata saturs un izkārtojums ir sīkāk izklāstīts II pielikumā, savukārt Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapas saturs un izkārtojums ir sīkāk izklāstīts I pielikumā. Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, jāsniedz vismaz 1 dienu pirms tam, kad patērētājam ir kļuvis saistošs jebkāds kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgums vai attiecīgs piedāvājums. Ja informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, tiek sniegta mazāk nekā vienu dienu pirms patērētājam kļūst saistošs jebkāds kredītlīgums, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgums vai attiecīgs piedāvājums, kreditoriem, kredīta starpniekiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem ir pienākums vienu dienu pēc līguma noslēgšanas atgādināt patērētājiem par iespēju atteikties no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma.

Direktīvas 11. pants (informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas par 2. panta 5. un 6. punktā minētajiem kredītlīgumiem) uzliek par pienākumu kreditoriem un kredīta starpniekiem sniegt patērētājiem individualizētu informāciju pirms līguma noslēgšanas par dažiem patēriņa kredīta veidiem, izmantojot Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapu, kā arī standartizētu Eiropas patēriņa kredīta pārskatu uz vienas lappuses. Veidlapas saturs un izkārtojums ir sīkāk izklāstīts III pielikumā. Attiecībā uz citiem kredītlīgumiem informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, jāsniedz vismaz 1 dienu pirms patērētājam kļūst saistošs jebkāds kredītlīgums vai piedāvājums, pretējā gadījumā kreditoriem un kredīta starpniekiem vienu dienu pēc līguma noslēgšanas jāatgādina patērētājiem par iespēju atteikties no kredītlīguma.

Direktīvas 12. pantā (pienācīgi paskaidrojumi) ir noteikts, ka kreditori, kredīta starpnieki un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji pienācīgi paskaidro patērētājiem piedāvātos kredītlīgumus, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumus un papildpakalpojumus, lai patērētāji varētu novērtēt, vai tie ir piemēroti viņu vajadzībām un finansiālajam stāvoklim.

Direktīvas 13. pantā (personalizēti piedāvājumi, kuru pamatā ir automatizēta apstrāde) noteikts, ka ir obligāti jāinformē patērētāji, ja, pamatojoties uz automatizētu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, viņiem tiek piedāvāti personalizēti piedāvājumi.

Direktīvas 14. pants (sasaistīšanas un komplektēšanas prakse) aizliedz sasaistīšanas praksi, ja vien nevar pierādīt, ka tā sniedz acīmredzamu ieguvumu patērētājiem, pienācīgi ņemot vērā attiecīgā veida produktu pieejamību un cenas, un vienlaikus atļauj izmantot komplektēšanas praksi.

Direktīvas 15. pants (tieši neizteikta piekrišana papildpakalpojumu iegādei) aizliedz iegūt patērētāju tieši neizteiktu piekrišanu, izmantojot noklusējuma iespējas, piemēram, iepriekš atzīmētas ailes.

Ar 16. pantu (konsultāciju pakalpojumi) nosaka standartus, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad konsultācijas sniedz kreditors, kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs, patērētāji tiek par to informēti, taču netiek ieviests nekāds pienākums sniegt konsultācijas. Tas ievieš prasību ņemt vērā pietiekamu tirgū esošo kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu skaitu un sniegt konsultācijas atbilstīgi aizņēmēja profilam.

Direktīvas 17. pants (aizliegums pārdot nepasūtītus kredītus) aizliedz pārdot jebkādus nepasūtītus kredītus, tostarp nepieprasītas, iepriekš apstiprinātas kredītkartes, kas nosūtītas patērētājiem, vai kreditoram vienpusēji palielināt patērētāju pārtēriņa/kredītkaršu tērēšanas limitu bez viņu iepriekšēja pieprasījuma vai skaidras piekrišanas.

Direktīvas 18. pantā (pienākums novērtēt patērētāja kredītspēju) noteikts, ka kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam jānovērtē patērētāja spēja atmaksāt kredītu, ņemot vērā patērētāja intereses un pamatojoties uz vajadzīgo un samērīgo informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem un citiem finansiāliem un ekonomiskiem apstākļiem, nepārsniedzot to, kas obligāti nepieciešams šāda novērtējuma veikšanai. Tajā arī noteikts, ka kredītu dara pieejamu patērētājiem tikai tad, ja kredītspējas novērtējuma rezultāti liecina, ka saistības, kas izriet no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma, visticamāk, tiks izpildītas saskaņā ar minētā līguma prasībām, izņemot īpašus un pamatotus apstākļus. Turklāt, ja kredītspējas novērtējumu pamatā ir automatizēta apstrāde, tostarp profilēšana, patērētājiem ir tiesības pieprasīt un panākt cilvēka līdzdalību no kreditora puses, jēgpilnu kredītspējas novērtējuma skaidrojumu un paust savu viedokli un apstrīdēt šo kredītspējas novērtējumu.

Ar 19. pantu (datubāzes) ievieš noteikumus, lai nodrošinātu, ka kreditori vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji nediskriminējošā veidā var piekļūt informācijai no attiecīgajām datubāzēm.

Direktīvas 20. pantā (kredītlīguma un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma formāts) un 21. pantā (informācija, kas jāiekļauj kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā) noteikts kredītlīgumu un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu formāts un tajos iekļaujamā informācija.

Direktīvas 22. pantā (informācija par kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma izmaiņām) noteikti īpaši pasākumi, kas jāievieš patērētāju aizsardzībai kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu izmaiņu gadījumā.

Direktīvas 23. pantā (aizņēmuma likmes izmaiņas) izklāstīta informācija, kas jāsniedz patērētājam aizņēmuma likmes izmaiņu gadījumā.

Ar direktīvas 24. pantu (pārtēriņa iespējas) ievieš noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka patērētāji regulāri saņem informāciju par konkrētiem viņu pārtēriņa iespējas parametriem.

Direktīvas 25. pantā (pārsniegšana) izklāstīti noteikumi par to, ka kreditors apzināti neiebilstot atļauj patērētājam izmantot līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai nolīgto pārtēriņa iespēju; Ievērojamas pārsniegšanas gadījumā patērētājs ir jābrīdina un jāinformē par piemērojamajiem nosacījumiem.

Direktīvas 26. pantā (atteikuma tiesības) ir ierosināta iespēja patērētājiem atteikties no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma apstākļos, kas ir līdzīgi tiem, kuri minēti Direktīvā 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu.

Direktīvas 27. pantā (saistīti kredītlīgumi) izklāstīti īpaši noteikumi par saistītiem kredītlīgumiem un patērētāju atteikuma tiesībām.

Direktīvas 28. pantā (beztermiņa kredītlīgumi vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumi) ir paredzēti īpaši nosacījumi beztermiņa līgumu izbeigšanai.

Direktīvas 29. pantā (pirmstermiņa atmaksa) ir noteiktas patērētāju tiesības izpildīt savas saistības pirms termiņa. Pilnīgas vai daļējas pirmstermiņa atmaksas gadījumā patērētājam ir tiesības uz kredīta kopējo izmaksu samazinājumu, savukārt kreditoram ir tiesības uz taisnīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par iespējamām izmaksām, kas tieši saistītas ar kredīta pirmstermiņa atmaksu.

Direktīvas 30. pants (gada procentu likmes aprēķināšana) attiecas uz galveno rādītāju, ko izmanto patēriņa kredītproduktu salīdzināšanai. Tas paredz, ka attiecībā uz patēriņa

kredītproduktiem jāizmanto Direktīvā 2008/48/EK izmantotā gada procentu likmes (GPL) definīcija. IV pielikumā ir sniegta sīkāka informācija par GPL aprēķināšanas metodi un ir paredzēti noteikumi metodikas grozījumu veikšanai, lai varētu ņemt vērā tirgus attīstību.

Direktīvas 31. pantā (procentu likmju, gada procentu likmes un kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumi) ir noteikti ierobežojumi, kas nosakāmi patēriņa kredītlīgumiem piemērojamai procentu likmei, GPL un/vai kredīta kopējām izmaksām. Dalībvalstis var nolemt noteikt īpašu ierobežojumu atjaunojamām kredītiespējām.

Direktīvas 32. pantā (pienākums ievērot profesionālo ētiku, sniedzot kredītu patērētājiem) un 33. pantā (zināšanu un kompetences prasības darbiniekiem) ir noteikti svarīgi nosacījumi kreditoriem, kredīta starpniekiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem, lai nodrošinātu augstu profesionalitātes līmeni patēriņa kredītu nodrošināšanā, piemēram, prasības attiecībā uz atalgojuma politiku un attiecībā uz atbilstošu zināšanu un prasmju līmeni.

Direktīvas 34. pants (izglītošana finanšu jomā) ievieš izglītošanas pasākumus finanšu jomā, kas jāveicina dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz patēriņa kredītlīgumiem, lai uzlabotu patērētāju finanšpratību, tostarp attiecībā uz digitāli pārdotiem produktiem.

Direktīvas 35. pants (kavēti maksājumi un iecietības pasākumi) ievieš pasākumus, kuru mērķis ir veicināt saprātīgu iecietību, pirms tiek sākta izpildes procedūra.

Direktīvas 36. pantā (konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos) noteikts, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai patērētājiem būtu pieejami konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos.

Ar direktīvas 37. pantu (tādu iestāžu atzīšana, reģistrēšana un uzraudzība, kas nav kredītiestādes) nosaka, ka uz iestādēm, kas nav kredītiestādes, jāattiecina pienācīga atzīšanas procedūra, reģistrācija un uzraudzība. Tam būtu jānodrošina, ka visi kreditori un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav kredītiestādes, tiek pienācīgi regulēti un uzraudzīti.

Direktīvas 38. pantā (īpaši pienākumi kredīta starpniekiem) ietverti noteikumi par īpašiem pasākumiem attiecībā uz kredīta starpniekiem.

Direktīvas 39. pantā (tiesību cesija), kas atbilst Direktīvas 2008/48/EK 17. pantam, ir noteikts, ka konkrētas tiesības jāsaglabā, ja kredītlīgumā nostiprinātās kreditora tiesības vai kredītlīgumu kā tādu cedē trešai personai. Cesionārs ir jebkura persona, kurai ir cedētas kreditora tiesības, jeb citiem vārdiem — kredīta apdrošinātājs, parādu piedziņas aģentūra, atkārtotas diskontēšanas uzņēmums vai vērtspapīrošanas uzņēmums utt.

Direktīvas 40. pants (ārpustiesas strīdu izšķiršana) nosaka, ka patērētājiem vajadzētu būt piekļuvei strīdu alternatīvas izšķiršanas procedūrām tādu strīdu izšķiršanai, kas radušies starp patērētājiem un kreditoriem, kredīta starpniekiem vai kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem saistībā ar šajā direktīvā paredzētajām tiesībām un pienākumiem, nenošķirot līgumiskus un pirmslīguma strīdus. Šādām strīdu alternatīvas izšķiršanas procedūrām un struktūrām, kas tās piedāvā, būtu jāatbilst kvalitātes prasībām, kas noteiktas Direktīvā 2013/11/ES.

Direktīvas 41. pantā (kompetentās iestādes) dalībvalstīm tiek prasīts izraudzīties kompetentās iestādes šīs direktīvas īstenošanai.

Direktīvas 42. pantā (saskaņošanas līmenis) un 43. pantā (šīs direktīvas obligātais raksturs) ir apstiprināts pilnīgas saskaņošanas princips, kā arī direktīvas obligātais raksturs. Dalībvalstis nav tiesīgas ieviest citus noteikumus attiecībā uz jomām, uz kurām attiecas šī direktīva, ciktāl tā ietver saskaņotus noteikumus šajās jomās.

Direktīvas 44. pantā (sankcijas) noteikts, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai direktīvas neievērošanas gadījumā tiktu piemēroti atbilstīgi administratīvie pasākumi vai sankcijas. Turklāt attiecībā uz "plaši izplatītiem pārkāpumiem" un "Savienības mēroga plaši izplatītiem pārkāpumiem", kas definēti pārskatītajā PTAS regulā, dalībvalstīm savos tiesību aktos būs jānosaka naudas sodi, kuru maksimālais apmērs ir vismaz 4 % no pārkāpumu izdarījušā tirgotāja, kredīta starpnieka vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja apgrozījuma attiecīgajās dalībvalstīs.

Direktīvas 45. pantā (deleģēšanas īstenošana) ir noteiktas procedūras, kas jāievēro, lai dažas direktīvas daļas varētu pielāgot, precizēt vai atjaunināt, izmantojot deleģētos aktus.

Direktīvas 46. pantā (pārskatīšana un uzraudzība), 47. pantā (atcelšana un pārejas noteikumi), 48. pantā (transponēšana), 49. pantā (stāšanās spēkā) un 50. pantā (adresāti) ir iekļauti standarta noteikumi un formulējums, kas neprasa īpašus komentārus.

2021/0171 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par patēriņa kredītiem

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu[23],

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/48/EK[24] Savienības līmenī paredzēti noteikumi par patēriņa kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem patērētājiem.

(2) Komisija 2014. gadā izdeva ziņojumu par Direktīvas 2008/48/EK īstenošanu. Komisija 2020. gadā izdeva otro ziņojumu par minētās direktīvas īstenošanu un Komisijas dienestu darba dokumentu, lai iepazīstinātu ar rezultātiem, kas gūti direktīvas *REFIT* izvērtējumā, kurš ietvēra plašu apspriešanos ar attiecīgajām ieinteresētajām personām.

(3) Minētajos ziņojumos un apspriešanā tika konstatēts, ka Direktīva 2008/48/EK ir daļēji efektīvi nodrošinājusi augstus patērētāju tiesību aizsardzības standartus un veicinājusi vienotā kredītu tirgus attīstību un ka šādi mērķi joprojām ir nozīmīgi. Iemesli, kādēļ minētā direktīva ir bijusi tikai daļēji efektīva, izriet gan no pašas direktīvas, piemēram, no neprecīza atsevišķu pantu formulējuma, gan no ārējiem faktoriem — tādiem kā ar digitalizāciju saistītās norises, praktiskā piemērošana un izpilde dalībvalstīs —, kā arī no fakta, ka uz noteiktiem patēriņa kredītu tirgus aspektiem direktīva neattiecas.

(4) Digitalizācija ir veicinājusi tādu tirgus attīstību, kas nebija paredzēta laikā, kad tika pieņemta Direktīva 2008/48/EK. Faktiski kopš 2008. gada direktīvas pieņemšanas notiekošā straujā tehnoloģiskā attīstība ir radījusi būtiskas izmaiņas patēriņa kredītu tirgū gan piedāvājuma, gan arī pieprasījuma ziņā, piemēram, jaunu produktu parādīšanos un patērētāju uzvedības un izvēles attīstību.

---

23 …

24 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK (OV L 133, 22.5.2008., 66. lpp.).

(5) Neprecīzs atsevišķu Direktīvas 2008/48/EK noteikumu formulējums, kas ļāvis dalībvalstīm pieņemt no tiem atšķirīgus noteikumus, kuri ir stingrāki nekā minētajā direktīvā paredzētie, ir radījis Savienībā sadrumstalotu tiesisko regulējumu vairākos patēriņa kredītu aspektos.

(6) *De facto* un *de jure* situācija, ko rada minētās atšķirības valstīs, dažos gadījumos izraisa izkropļotu konkurenci starp kreditoriem Savienībā un šķēršļus iekšējam tirgum. Šī situācija ierobežo patērētāju iespējas gūt labumu no pakāpeniski pieaugošā pārrobežu kredītu piedāvājuma, kas, paredzams, vēl vairāk pieaugs digitalizācijas rezultātā. Šie izkropļojumi un ierobežojumi savukārt var samazināt pieprasījumu pēc precēm un pakalpojumiem. Turklāt šī situācija noved pie neatbilstīga un nekonsekventa patērētāju tiesību aizsardzības līmeņa Savienībā.

(7) Pēdējos gados kredītu piedāvājums patērētājiem ir ievērojami attīstījies un kļuvis daudzveidīgāks. Ir parādījušies jauni kredītprodukti, jo īpaši tiešsaistes vidē, un to izmantošana turpina attīstīties. Tas ir radījis juridisku nenoteiktību attiecībā uz Direktīvas 2008/48/EK piemērošanu šādiem jauniem produktiem.

(8) Šī direktīva papildina noteikumus, kas iekļauti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/65/EK[25] par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, būtu jāpaskaidro, ka normu pretrunas gadījumā ir piemērojami šīs direktīvas kā *lex specialis* noteikumi.

(9) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 26. pantu iekšējais tirgus aptver teritoriju bez iekšējām robežām, kurā ir nodrošināta preču un pakalpojumu brīva aprite un brīvība veikt uzņēmējdarbību. Pārredzamāka un efektīvāka patēriņa kredītu tiesiskā regulējuma izstrādei būtu jāpalielina patērētāju uzticēšanās un jāveicina pārrobežu darbību attīstība.

(10) Lai uzlabotu patēriņa kredītu iekšējā tirgus darbību, ir jāparedz saskaņots Savienības regulējums vairākās pamatjomās. Ņemot vērā patēriņa kredītu tirgus attīstību, jo īpaši tiešsaistes vidē, un Eiropas iedzīvotāju pieaugošo mobilitāti, uz nākotni vērsti Savienības tiesību akti, kas spēj pielāgoties nākotnes kredītu veidiem un kas sniedz dalībvalstīm atbilstīgu rīcības brīvību to īstenošanā, veicinās vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem.

(11) LESD 169. panta 1. punktā un 169. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka Savienībai ir jāveicina augsts patērētāju tiesību aizsardzības līmenis, veicot pasākumus, kas pieņemti saskaņā ar LESD 114. pantu. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("harta") 38. pantā ir paredzēts, ka Savienības politikai ir jānodrošina augsts patērētāju tiesību aizsardzības līmenis.

(12) Ir svarīgi panākt augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni. Tādējādi būtu jānodrošina kredītu piedāvājumu brīva aprite apstākļos, kas ir optimāli gan tiem, kas kredītu piedāvā, gan tiem, kas to pieprasa, pienācīgi ņemot vērā konkrētās situācijas dalībvalstīs.

(13) Vajadzīga pilnīga saskaņošana, lai visiem patērētājiem Savienībā nodrošinātu augstu un līdzvērtīgu viņu interešu aizsardzības līmeni un lai izveidotu labi funkcionējošu iekšējo tirgu. Tādēļ dalībvalstīm nevajadzētu atļaut paturēt spēkā vai ieviest valstu noteikumus, kuri atšķiras no tiem, kas paredzēti šajā direktīvā, ja vien šajā direktīvā

[25] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/65/EK (2002. gada 23. septembris) par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 90/619/EEK un Direktīvās 97/7/EK un 98/27/EK (OV L 271, 9.10.2002., 16. lpp.).

nav noteikts citādi. Šāds ierobežojums tomēr būtu jāpiemēro tikai tad, ja šajā direktīvā pastāv saskaņoti noteikumi. Ja šādi saskaņoti noteikumi nepastāv, dalībvalstīm būtu jāpatur tiesības saglabāt vai ieviest valstu tiesību aktus. Attiecīgi dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus par pārdevēja vai pakalpojumu sniedzēja un kreditora solidāro atbildību. Dalībvalstīm vajadzētu būt arī iespējai paturēt spēkā vai ieviest valstu noteikumus par preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas līguma atcelšanu, ja patērētājs īsteno savas tiesības atteikties no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma. Šajā saistībā beztermiņa kredītlīgumu gadījumā dalībvalstīm būtu jāļauj noteikt minimālu periodu starp brīdi, kad kreditors prasa atmaksu, un dienu, kurā kredīts ir jāatmaksā.

(14) Šajā direktīvā ietvertās definīcijas nosaka saskaņošanas apjomu. Tāpēc dalībvalstu pienākums īstenot šo direktīvu būtu jāattiecina tikai uz tās darbības jomu, kas noteikta ar minētajām definīcijām. Atbilstīgi Savienības tiesību aktiem šai direktīvai tomēr nebūtu jāskar tas, kā dalībvalstīs tiek piemēroti šīs direktīvas noteikumi attiecībā uz jomām, kas neietilpst tās darbības jomā. Tādējādi dalībvalsts varētu paturēt spēkā vai ieviest valsts tiesību aktus, kas atbilst šai direktīvai vai dažiem šīs direktīvas noteikumiem par kredītlīgumiem, kas neietilpst tās darbības jomā, piemēram, par kredītlīgumiem, kurus noslēdzot patērētājam kreditora glabāšanā kā nodrošinājums jānodod kāds priekšmets un kuros patērētāja atbildība ir strikti ierobežota tikai ar šo ieķīlāto priekšmetu. Turklāt dalībvalstis varētu piemērot šo direktīvu arī saistītam kredītam, uz ko neattiecas šīs direktīvas definīcija par saistītu kredītlīgumu. Tādējādi šīs direktīvas noteikumus par saistītiem kredītlīgumiem varētu piemērot tiem kredītlīgumiem, kurus tikai daļēji izmanto, lai finansētu līgumu par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu.

(15) Lai uzlabotu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, vairākas dalībvalstis ir piemērojušas Direktīvu 2008/48/EK jomām, kuras neietilpst tās darbības jomā. Faktiski vairāki kredītlīgumu veidi, kas neietilpst minētās direktīvas darbības jomā, var kaitēt patērētājiem; tādi ir, piemēram, īstermiņa aizdevumi ar augstām izmaksām, kuru summa parasti ir mazāka par Direktīvā 2008/48/EK noteikto minimālo robežvērtību 200 EUR. Šajā saistībā un lai nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni un veicinātu patēriņa kredītu pārrobežu tirgu, šīs direktīvas darbības jomā būtu jāietver daži līgumi, kas tika izslēgti no Direktīvas 2008/48/EK darbības jomas, piemēram, patēriņa kredītlīgumi, kuru summa ir mazāka par 200 EUR. Tāpat, lai nodrošinātu lielāku pārredzamību un patērētāju tiesību labāku aizsardzību, kā rezultātā palielinās patērētāju uzticēšanās, šī direktīva būtu jāattiecina arī uz citiem produktiem ar varbūtēju kaitīgu ietekmi, ko rada to augstās izmaksas vai augstā maksa nokavētu maksājumu gadījumā. Šajā nolūkā no šīs direktīvas darbības jomas nevajadzētu izslēgt: līzinga līgumus; kredītlīgumus, ja kredītu piešķir kā pārtēriņa iespēju un ja tas ir jāatmaksā viena mēneša laikā; kredītlīgumus, kuros nav paredzēti ne procenti, ne citas maksas, tostarp "pērc tagad, maksā vēlāk" piedāvājumus, t. i., jaunus digitālos finanšu rīkus, kas ļauj patērētājiem veikt pirkumus un atmaksāt tos laika gaitā; kredītlīgumus, kuros paredzēts, ka kredīts jāatmaksā trīs mēnešu laikā, un par kuriem tiek prasīta neievērojama samaksa. Turklāt visi kredītlīgumi ar summu līdz 100 000 EUR būtu jāiekļauj šīs direktīvas piemērošanas jomā. Šajā direktīvā kredītlīgumu maksimālais slieksnis būtu jāpalielina, lai ņemtu vērā indeksāciju un pielāgotos inflācijas sekām kopš 2008. gada un turpmākajos gados.

(16) Kolektīvā finansēšana ir arvien vairāk izplatīts finansējuma veids, kas ir pieejams patērētājiem un parasti ir paredzēts nelieliem izdevumiem vai ieguldījumiem. No Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/1503[26] darbības jomas ir izslēgti noteikti kolektīvās finansēšanas pakalpojumi, tostarp tie, kas veicina kredītu piešķiršanu un ko sniedz patērētājiem, kā definēts Direktīvā 2008/48/EK. Šajā saistībā šīs direktīvas mērķis ir papildināt Regulu (ES) 2020/1503, labojot šo izslēgšanu un tādējādi ieviešot juridisko skaidrību attiecībā uz piemērojamo tiesisko regulējumu kolektīvās finansēšanas pakalpojumiem gadījumos, kad patērētājs vēlas saņemt kredītu ar kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja starpniecību.

(17) Kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs vada sabiedrībai pieejamu digitālu platformu, lai sapārotu potenciālos aizdevējus ar patērētājiem, kas meklē finansējumu, vai sekmētu šādu sapārošanu. Šādu finansējumu var nodrošināt patēriņa kredīta veidā. Ja kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji tieši izsniedz kredītu patērētājiem, uz tiem attiecas šīs direktīvas noteikumi par kreditoriem. Ja kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji veicina kredītu izsniegšanu starp kreditoriem, kuri veic savu komercdarbību, saimniecisko vai profesionālo darbību, un patērētājiem, uz šiem kreditoriem būtu jāattiecina šajā direktīvā noteiktie kreditoru pienākumi. Šādā gadījumā kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji darbojas kā kredīta starpnieki, tādēļ uz tiem būtu jāattiecina šajā direktīvā noteiktie kredīta starpnieku pienākumi.

(18) Turklāt uz kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem, kuri sniedz šos pakalpojumus, bet nav kreditori vai kredīta starpnieki, būtu jāattiecina daži šīs direktīvas noteikumi, ja tie veicina kredītu izsniegšanu starp personām, kas izsniedz kredītu ārpus savas komercdarbības, saimnieciskās vai profesionālās darbības, no vienas puses, un patērētājiem, no otras puses. Šajā saistībā kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam būtu jāievēro daži šīs direktīvas noteikumi un pienākumi, tostarp pienākums veikt kredītspējas novērtējumu un noteikumi attiecībā uz informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas. Personām, kas patērētājiem izsniedz kredītu ārpus savas komercdarbības, saimnieciskās vai profesionālās darbības, izmantojot kolektīvās finansēšanas kreditēšanas platformu, nevajadzētu piemērot šajā direktīvā noteiktos kreditoru pienākumus.

(19) Attiecībā uz konkrētiem kredītlīgumiem, kam piemērojami tikai daži šīs direktīvas noteikumi, dalībvalstīm būtu jāpatur tiesības valsts tiesību aktos reglamentēt šādu veidu kredītlīgumus attiecībā uz citiem aspektiem, kuri šajā direktīvā nav saskaņoti.

(20) Līgumi par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai tāda paša veida preču piegādi, saskaņā ar kuriem patērētājs maksā par tiem visā pakalpojumu sniegšanas vai preču piegādes laikā, maksājot pa daļām, var būtiski atšķirties no kredītlīgumiem, uz ko attiecas šī direktīva, gan saistībā ar iesaistīto līgumslēdzēju pušu interesēm, gan darījumu kārtību un izpildi. Tādēļ šajā direktīvā šādi līgumi nebūtu jāuzskata par kredītlīgumiem. Šāds līgums, piemēram, ir apdrošināšanas līgums, saskaņā ar kuru par apdrošināšanu maksā ar ikmēneša maksājumiem.

(21) Kredītlīgumi, kas aptver ar nekustamo īpašumu nodrošināta kredīta piešķiršanu, un kredītlīgumi, kuru mērķis ir finansēt īpašumtiesību uz zemi vai esošu vai plānotu ēku iegūšanu vai paturēšanu, būtu jāizslēdz no šīs direktīvas darbības jomas, jo šādus

[26] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/1503 (2020. gada 7. oktobris) par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem uzņēmējdarbībai un ar ko groza Regulu (ES) 2017/1129 un Direktīvu (ES) 2019/1937 (OV L 347, 20.10.2020., 1. lpp.).

līgumus regulē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES[27]. Tomēr no šīs direktīvas darbības jomas nebūtu jāizslēdz nenodrošināti kredīti, kuru mērķis ir mājokļa nekustamā īpašuma atjaunošana, tostarp tādi, kuru kredīta kopsumma pārsniedz 100 000 EUR.

(22) Šī direktīva būtu jāpiemēro neatkarīgi no tā, vai kreditors ir juridiska persona vai fiziska persona. Šai direktīvai tomēr nevajadzētu ietekmēt dalībvalstu tiesības ierobežot patēriņa kredītu piešķiršanu, atļaujot to veikt tikai juridiskām personām vai noteiktām juridiskām personām.

(23) Daži šīs direktīvas noteikumi būtu jāpiemēro fiziskām un juridiskām personām (kredīta starpniekiem), kas, veicot savu komercdarbību, saimniecisko vai profesionālo darbību, par samaksu iesniedz vai piedāvā kredītlīgumu patērētājiem, palīdz patērētājiem, veicot sagatavošanas darbu attiecībā uz kredītlīgumu noslēgšanu, vai noslēdz kredītlīgumus ar patērētājiem kreditora vārdā.

(24) Informācija patērētājiem, piemēram, informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, vai vispārīga informācija, būtu jāsniedz bez maksas.

(25) Šajā direktīvā tiek respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("harta"). Konkrētāk, šajā direktīvā pilnībā tiek ievērotas tiesības uz persondatu aizsardzību, īpašumu, nediskrimināciju, ģimenes un profesionālās dzīves aizsardzību un patērētāju tiesību aizsardzību saskaņā ar hartu.

(26) Patērētāji, kas likumīgi uzturas Savienībā, nebūtu jādiskriminē viņu valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ vai jebkādu hartas 21. pantā minēto iemeslu dēļ, kad viņi Savienībā pieprasa vai slēdz kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu vai ir šāda līguma turētāji.

(27) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK[28] patērētājiem vajadzētu būt aizsargātiem pret negodīgu vai maldinošu praksi, jo īpaši attiecībā uz informāciju, ko atklāj kreditors, kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs. Minēto direktīvu turpina piemērot kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, un tā darbojas kā "drošības tīkls", ar ko nodrošina, ka visās nozarēs var uzturēt augstu un vienotu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, arī papildinot citus ES tiesību aktus.

(28) Reklāmai ir tendence koncentrēties uz vienu vai vairākiem produktiem, taču patērētājiem vajadzētu dot iespēju pieņemt lēmumu, pārzinot visu kredītproduktu piedāvājumu klāstu. Šajā saistībā vispārīgai informācijai ir svarīga loma patērētāja izglītošanā attiecībā uz pieejamo produktu un pakalpojumu plašo klāstu un to galvenajām iezīmēm. Tāpēc patērētājiem vajadzētu būt iespējai jebkurā laikā piekļūt vispārīgai informācijai par pieejamajiem kredītproduktiem. Tam nebūtu jāskar pienākums sniegt patērētājiem individualizētu informāciju pirms līguma noslēgšanas.

---

[27] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 28.2.2014., 34. lpp.).

[28] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva") (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.).

(29) Būtu jāparedz īpaši noteikumi par kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu reklamēšanu un par dažiem standarta informācijas elementiem, kas jāsniedz patērētājiem, lai viņi jo īpaši varētu salīdzināt dažādus piedāvājumus. Šī informācija būtu jāsniedz skaidrā, kodolīgā un viegli uztveramā veidā ar reprezentatīva piemēra palīdzību. Standarta informācija būtu jāsniedz iepriekš, turklāt pamanāmā un skaidrā veidā un saistošā formātā. Tai vajadzētu būt skaidri salasāmai un pielāgotai, lai ņemtu vērā dažu informācijas nesēju, piemēram, mobilo tālruņu ekrānu, tehniskos ierobežojumus. Būtu skaidri jānorāda reklāmas nolūkos piedāvātie pagaidu nosacījumi, piemēram, akcijas piedāvājums ar zemāku procentu likmi kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu pirmajos mēnešos. Patērētājiem būtu vienkopus jāredz visa būtiskā informācija pat tad, ja viņi to aplūko mobilā tālruņa ekrānā. Patērētājam būtu jādara zināms arī kreditora un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieka, un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja tālruņa numurs un e-pasta adrese, lai patērētājs varētu ātri un efektīvi sazināties ar kreditoru, kredīta starpnieku vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju. Ja nav iespējams norādīt kredīta kopsummu kā piešķirto kopējo summu, jo īpaši — ja kredītlīgums paredz patērētājam iespējas brīvi izņemt līdzekļus, paredzot ierobežojumus attiecībā uz summu, tad būtu jānosaka maksimālā summa. Maksimālajai summai būtu jānorāda ierobežojumi attiecībā uz kredīta summu, kāda var tik darīta pieejama patērētājam. Īpašos un pamatotos gadījumos, lai uzlabotu patērētāju izpratni par informāciju, kas tiek pausta kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu reklāmā, ja izmantotais informācijas nesējs neļauj to vizuāli attēlot, piemēram, radio reklāmas gadījumā, varētu samazināt izpaustās informācijas apjomu. Turklāt dalībvalstīm būtu jāpatur tiesības valsts tiesību aktos regulēt informācijas sniegšanas prasības attiecībā uz tādu kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu reklāmu, kurā netiek sniegta informācija par kredīta izmaksām.

(30) Lai patērētāji varētu pieņemt lēmumus, pilnībā pārzinot faktus, viņiem vismaz vienu dienu pirms kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas būtu jāsaņem atbilstīga informācija, ko rūpīgi un nesteidzoties izskatīt sev ērtā laikā, tostarp informācija par kredīta nosacījumiem un izmaksām un patērētāja pienākumiem, kā arī pienācīgi paskaidrojumi. Šiem noteikumiem nevajadzētu skart Padomes Direktīvu 93/13/EEK[29].

(31) Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, būtu jāsniedz, izmantojot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapu. Lai palīdzētu patērētājiem izprast un salīdzināt piedāvājumus, papildus Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapai būtu jāsniedz Eiropas patēriņa kredīta standartpārskata veidlapa, kurā apkopotas galvenās ziņas par kredītu, un tādējādi patērētājiem būtu jāredz visa būtiskā informācija vienkopus pat mobilā tālruņa ekrānā. Informācijai vajadzētu būt skaidrai, skaidri salasāmai un pielāgotai dažu informācijas nesēju, piemēram, mobilo tālruņu ekrānu, tehniskajiem ierobežojumiem. Tā dažādajos kanālos būtu jāatspoguļo atbilstīgā un piemērotā veidā, lai nodrošinātu, ka katrs patērētājs var piekļūt informācijai vienlīdzīgi un saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/882[30].

---

29 Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.).

30 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

(32) Lai nodrošinātu pēc iespējas pilnīgu piedāvājumu pārredzamību un salīdzināmību, informācijai, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, jo īpaši būtu jāietver gada procentu likme, ko piemēro kredītam un kas visā Savienībā noteikta vienādā veidā. Tā kā gada procentu likmi šajā posmā var norādīt, tikai izmantojot piemēru, šādam piemēram vajadzētu būt reprezentatīvam. Tādējādi tam būtu jāatbilst, piemēram, saskaņā ar attiecīgā veida kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem piešķirtā kredīta vidējam darbības ilgumam un kopsummai un — attiecīgā gadījumā — iegādātajām precēm. Nosakot reprezentatīvu piemēru, būtu jāņem vērā arī noteiktu kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu veidu izplatība konkrētā tirgū. Attiecībā uz aizņēmuma likmi, rēķinot maksājumu biežumu un procentu kapitalizāciju, kreditoriem būtu jāizmanto parastā aprēķina metode attiecīgajam patēriņa kredītam. Ja informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, tiek sniegta mazāk nekā vienu dienu, pirms patērētājam kļūst saistošs jebkāds kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgums, kreditoram un attiecīgā gadījumā kredīta starpniekam vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam vienu dienu pēc līguma noslēgšanas būtu jāatgādina patērētājiem par iespēju atteikties no kredītlīguma.

(33) Kredīta kopējās izmaksās patērētājam būtu jāietver visas izmaksas, tostarp procenti, komisijas nauda, nodokļi, kredīta starpnieku izmaksas un citi maksājumi, kas patērētājam jāveic saistībā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, izņemot notāru izmaksas. Kreditoru faktiskās zināšanas par izmaksām būtu jānovērtē objektīvi, ņemot vērā šajā direktīvā noteiktās profesionalitātes prasības.

(34) Tādi kredītlīgumi vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumi, kuriem regulāri pārskata aizņēmuma likmi atbilstīgi izmaiņām kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā norādītajās atsauces procentu likmēs, nebūtu jāuzskata par kredītlīgumiem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem ar fiksētu aizņēmuma likmi.

(35) Dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus, ar ko kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam aizliedz prasīt, lai patērētājs saistībā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem atver bankas kontu vai noslēdz līgumu par citu papildpakalpojumu, vai apmaksā šādu bankas kontu vai citu papildpakalpojumu izmaksas. Tajās dalībvalstīs, kurās šādi apvienoti piedāvājumi ir atļauti, patērētāji pirms kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas būtu jāinformē par visiem papildpakalpojumiem, kas ir obligāti, lai vispār saņemtu kredītu vai lai to iegūtu ar izsludinātajiem noteikumiem un nosacījumiem. Šo papildpakalpojumu izmaksas, jo īpaši apdrošināšanas prēmijas, būtu jāiekļauj kredīta kopējās izmaksās, vai arī, ja šo izmaksu summu nevar noteikt iepriekš, patērētājiem posmā pirms līguma noslēgšanas būtu jāsaņem atbilstīga informācija par šādu izmaksu esību. Būtu jāuzskata, ka kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam ir informācija par papildpakalpojumu izmaksām, ko viņš pats vai trešās personas vārdā piedāvā patērētājam, ja vien šī cena nav atkarīga no īpašām patērētāja iezīmēm vai viņa situācijas.

(36) Attiecībā uz īpašiem kredītlīgumu veidiem, lai nodrošinātu pienācīgu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, vienlaikus pārmērīgi neapgrūtinot kreditorus vai attiecīgos gadījumos kredīta starpniekus, tomēr ir lietderīgi ierobežot prasības attiecībā uz informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, ņemot vērā šādu veidu līgumu specifiku.

(37) Patērētājam pirms kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas būtu jāsaņem visaptveroša informācija neatkarīgi no tā, vai kredīta pārdošanā ir vai nav iesaistīts kredīta starpnieks. Tādējādi kopumā prasības par informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, būtu jāpiemēro arī kredīta starpniekiem. Tomēr, ja preču piegādātāji un pakalpojumu sniedzēji rīkojas kā kredīta palīgstarpnieki, nav lietderīgi uzlikt tiem juridisku pienākumu sniegt informāciju pirms līguma noslēgšanas saskaņā ar šo direktīvu. Preču piegādātājus un pakalpojumu sniedzējus var, piemēram, uzskatīt par tādiem, kas rīkojas kā kredīta palīgstarpnieki, ja viņu kredīta starpnieka darbība nav galvenais viņu komercdarbības, saimnieciskās vai profesionālās darbības mērķis. Šādos gadījumos joprojām tiek sasniegts pietiekams patērētāju tiesību aizsardzības līmenis, jo kreditoram vajadzētu būt atbildīgam par to, lai nodrošinātu, ka patērētājs saņem visu informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, vai nu no kredīta starpnieka, ja kreditors un starpnieks tam piekrīt, vai kādā citā piemērotā veidā.

(38) Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai reglamentēt patērētājam pirms kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas sniedzamās informācijas iespējamo saistošo raksturu un laikposmu, kurā kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam tā ir saistoša.

(39) Neatkarīgi no informācijas, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, patērētājam tomēr var būt vajadzīga papildu palīdzība, lai izlemtu, kurš kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojums no piedāvātajiem produktiem ir vispiemērotākais viņa vajadzībām un finansiālajam stāvoklim. Tādēļ dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki, un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji sniedz patērētājiem šādu palīdzību saistībā ar kredītproduktiem, kurus viņi tiem piedāvā, sniedzot pienācīgus paskaidrojumus par attiecīgo informāciju, tostarp jo īpaši par patērētājam personalizēti piedāvāto produktu būtiskajām iezīmēm tā, lai patērētājs varētu izprast to iespējamo ietekmi uz savu ekonomisko stāvokli. Kreditoriem un attiecīgā gadījumā kredīta starpniekiem, un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem šādu skaidrojumu sniegšanas veids būtu jāpielāgo apstākļiem, kādos kredītu piedāvā, un patērētāja nepieciešamībai pēc palīdzības, ņemot vērā patērētāja zināšanas un pieredzi par kredītu un konkrētu kredītproduktu būtību. Tādiem skaidrojumiem nevajadzētu būt kā individuālam ieteikumam.

(40) Kā uzsvērts Komisijas priekšlikumā regulai, kas nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā (Mākslīgā intelekta akts)[31], mākslīgā intelekta (*AI*) sistēmas var viegli ieviest vairākās ekonomikas nozarēs un sabiedrībā, arī pāri robežām, un tās var būt apritē visā Savienībā Šajā saistībā kreditoriem, kredīta starpniekiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem būtu jāatļauj personalizēt savu piedāvājumu cenu konkrētiem patērētājiem vai konkrētām patērētāju kategorijām, pamatojoties uz automatizētu lēmumu pieņemšanu un patērētāju uzvedības profilēšanu, kas tiem ļauj novērtēt patērētāja pirktspēju. Tāpēc patērētāji būtu skaidri jāinformē, kad viņiem uzrādītā cena tiek personalizēta, pamatojoties uz automatizētu apstrādi, lai viņi varētu ņemt vērā iespējamos riskus, pieņemot lēmumu par pirkumu.

(41) Parasti sasaistīšana nebūtu jāatļauj, izņemot, ja finanšu pakalpojumu vai produktu, kas piedāvāts kopā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, nevarētu piedāvāt atsevišķi, jo tas ir kredītā pilnīgi iekļauta daļa, piemēram, pārtēriņa

[31] COM(2021) 206 final.

iespējas gadījumā. Lai gan, ņemot vērā samērīguma apsvērumus, kreditoriem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējai pieprasīt patērētājam attiecīgu apdrošināšanas polisi, lai garantētu kredīta atmaksu vai apdrošinātu nodrošinājuma vērtību, patērētājam vajadzētu būt iespējai izvēlēties savu apdrošināšanas pakalpojumu sniedzēju. Tam nebūtu jāskar kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja noteiktie kredīta nosacījumi, ar nosacījumu, ka minētā pakalpojumu sniedzēja apdrošināšanas polises garantijas līmenis ir līdzvērtīgs apdrošināšanas polises līmenim, ko ierosinājis vai piedāvājis kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs. Turklāt dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pilnībā vai daļēji standartizēt apdrošināšanas līgumos paredzēto apdrošināšanu, lai atvieglotu dažādu piedāvājumu salīdzināšanu patērētājiem, kuri vēlas veikt šādu salīdzināšanu.

(42) Papildpakalpojumi būtu jāpiedāvā skaidrā un pārredzamā veidā. Turklāt nevajadzētu būt iespējai netieši secināt, ka patērētājs piekrīt šādiem papildpakalpojumiem, bet šāda piekrišana būtu jādod ar skaidri apstiprinošu darbību, kas nozīmē brīvi sniegtu, konkrētu, apzinātu un viennozīmīgu norādi par patērētāja piekrišanu. Šajā saistībā klusēšana, iepriekš atzīmētas ailes vai atturēšanās no darbības nebūtu jāuzskata par piekrišanu.

(43) Konsultēšana, kas izpaužas kā individualizēta ieteikuma sniegšana (“konsultāciju pakalpojumi”), ir darbība, kas var tikt apvienota ar citiem kredīta piešķiršanas vai starpniecības aspektiem. Tādēļ, lai varētu izprast viņiem sniegto pakalpojumu būtību, patērētājiem vajadzētu tikt informētiem par to, kas ir šādi konsultāciju pakalpojumi, un par to, vai konsultāciju pakalpojumi tiek vai netiek, var vai nevar tikt sniegti. Ņemot vērā to, cik lielu nozīmi patērētāji piešķir terminu “konsultācijas” un “konsultanti” izmantošanai, būtu jāatļauj dalībvalstīm aizliegt izmantot šos terminus vai līdzīgus terminus, ja patērētājiem konsultāciju pakalpojumus sniedz kreditori, kredīta starpnieki vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji. Lai nodrošinātu to, ka apsvērto produktu klāsts un atlīdzības nosacījumi ir samērīgi ar to, ko patērētāji sagaida no šādas konsultācijas, ir lietderīgi nodrošināt, lai dalībvalstis noteiktu aizsardzības pasākumus gadījumiem, kad konsultācija tiek aprakstīta kā neatkarīga. Sniedzot konsultāciju pakalpojumus, kreditoram, kredīta starpniekam vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam būtu jāsniedz norāde par to, vai ieteikums būs sagatavots, apsverot tikai viņu pašu piedāvāto produktu klāstu vai plašu tirgū pieejamo produktu klāstu, lai patērētājs varētu saprast, uz ko ir balstīts šis ieteikums. Turklāt kreditoram, kredīta starpniekam vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam būtu jāsniedz norāde par maksu, kas no patērētāja tiks prasīta par konsultāciju pakalpojumiem, vai par tās aprēķināšanas metodi, ja informācijas atklāšanas brīdī šo summu nevar noteikt.

(44) Tādu kredītu pārdošana, kurus patērētāji nav pasūtījuši, dažos gadījumos var būt saistīta ar patērētājam kaitīgu praksi. Šajā saistībā būtu jāaizliedz pārdot jebkādus nepasūtītus kredītus, tostarp nepieprasītas, iepriekš apstiprinātas kredītkartes, kas nosūtītas patērētājiem, vai vienpusēji palielināt patērētāju pārtēriņa / kredītkaršu tērēšanas limitu.

(45) Dalībvalstīm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai veicinātu atbildīgu praksi visos kredīta attiecību posmos, ņemot vērā to kredītu tirgus konkrētās īpatnības. Šie pasākumi var būt, piemēram, patērētāju informēšana un izglītošana, tostarp ar brīdinājumiem par risku, kas saistīts ar maksājumu saistību nepildīšanu un pārmērīgām parādsaistībām. Augošajā kredītu tirgū ir īpaši svarīgi, lai kreditori neīstenotu bezatbildīgu kreditēšanu vai neizsniegtu kredītus, iepriekš nenovērtējot

aizņēmēja kredītspēju. Dalībvalstīm būtu jāveic nepieciešamā uzraudzība, lai izvairītos no šādas kreditoru rīcības, un jānosaka nepieciešamie līdzekļi, lai piemērotu sankcijas par šādu rīcību. Neskarot noteikumus par kredītrisku Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/36/ES[32], kreditoriem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem būtu jāuzņemas atbildība par patērētāja kredītspējas individuālu pārbaudi. Šajā saistībā kreditoriem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem būtu jāļauj izmantot ne tikai to informāciju, ko sniedz patērētājs attiecīgā kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma sagatavošanas gaitā, bet arī ilgstošu darījumu attiecību laikā gūtu informāciju. Arī patērētājiem būtu jārīkojas saprātīgi un jāievēro savas līgumsaistības.

(46) Ir būtiski novērtēt un pārbaudīt patērētāja spēju un gatavību atmaksāt kredītu, pirms tiek noslēgts kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgums. Šī kredītspējas novērtēšana būtu jāveic patērētāja interesēs, lai novērstu bezatbildīgu kreditēšanas praksi un pārmērīgas parādsaistības, un būtu jāņem vērā visi nepieciešamie un būtiskie faktori, kas varētu ietekmēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu. Dalībvalstīm vajadzētu spēt sniegt papildu norādes par papildu kritērijiem un metodēm patērētāja kredītspējas novērtēšanai, piemēram, nosakot ierobežojumus aizdevuma apjoma attiecībai pret ķīlas vērtību vai pret ienākumu apjomu.

(47) Kredītspējas novērtēšana būtu jāpamato ar informāciju par patērētāja finanšu un ekonomisko situāciju, tostarp ienākumiem un izdevumiem. Eiropas Banku iestādes Pamatnostādnēs par aizdevumu iniciēšanu un uzraudzību (EBA/GL/2020/06) ir sniegti norādījumi par to, kādu kategoriju datus var izmantot, apstrādājot persondatus kredītspējas novērtēšanas nolūkā; tie cita starpā ir pierādījumi par ienākumiem vai citiem atmaksas avotiem, informācija par finanšu aktīviem un saistībām vai informācija par citām finanšu saistībām. Veicot kredītspējas novērtējumu, nebūtu jāizmanto tādi persondati kā, piemēram, persondati, kas atrodami sociālo mediju platformās, vai dati par veselību, tostarp dati par saslimšanu ar vēzi. Lai atvieglotu kredītspējas novērtēšanu, patērētājiem būtu jāsniedz informācija par savu finansiālo un ekonomisko stāvokli. Principā kredīta pieejamība patērētājam būtu jānodrošina tikai tad, ja kredītspējas novērtējuma rezultāts liecina, ka no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma izrietošās saistības, visticamāk, tiks izpildītas tādā veidā, kā paredzēts minētajā līgumā. Tomēr, ja šāds novērtējums ir negatīvs, kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs var izņēmuma kārtā nodrošināt kredīta pieejamību īpašos un pamatotos apstākļos, piemēram, ja ir izveidojušās ilgstošas attiecības ar patērētāju, ja nepieciešams aizdevums, lai finansētu ārkārtas veselības aprūpes izdevumus, kā arī, ja nepieciešams aizdevums studentiem vai patērētājiem ar invaliditāti. Šādā gadījumā, lemjot par to, vai nodrošināt patērētājam kredīta pieejamību, kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam būtu jāņem vērā kredīta summa un mērķis, kā arī varbūtība, ka no līguma izrietošās saistības tiks izpildītas.

(48) Priekšlikumā regulai, kas nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā (Mākslīgā intelekta akts), noteikts, ka *AI* sistēmas, ko izmanto fizisku personu kredītnovērtējuma vai kredītspējas izvērtēšanai, būtu jāklasificē kā augsta riska *AI* sistēmas, jo tās nosaka minēto personu piekļuvi finanšu resursiem vai tādiem

[32] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

būtiskiem pakalpojumiem kā mājoklis, elektroenerģija un telesakaru pakalpojumi. Ņemot vērā šos lielos riskus, ikreiz, kad kredītspējas novērtēšana ietver automatizētu apstrādi, patērētājam vajadzētu būt tiesībām panākt cilvēka līdzdalību no kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja puses. Patērētājam vajadzētu būt arī tiesībām saņemt jēgpilnu paskaidrojumu par veikto novērtējumu un izmantotās automatizētās apstrādes darbību, tostarp par galvenajiem mainīgajiem lielumiem, ietverto loģiku un riskiem, kā arī tiesībām paust savu viedokli un apstrīdēt kredītspējas novērtējumu un lēmumu.

(49) Lai novērtētu patērētāja kredītu stāvokli, kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam būtu arī jāizmanto kredītu datubāzes. Juridisko un faktisko apstākļu dēļ var būt nepieciešama šādu datubāzu informācija dažādos apjomos. Lai novērstu jebkādus konkurences kropļojumus kreditoru vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju vidū, būtu jānodrošina viņiem pieeja privātām vai publiskām kredītu datubāzēm par patērētājiem dalībvalstī, kurā tie nav iedibināti, saskaņā ar nediskriminējošiem nosacījumiem, salīdzinot ar kreditoriem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem, kas ir iedibināti šajā dalībvalstī. Dalībvalstīm būtu jāveicina pārrobežu piekļuve privātām vai publiskām datubāzēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679[33]. Lai uzlabotu savstarpību, kredītu datubāzēs būtu jāglabā vismaz informācija par patērētāju kavētajiem maksājumiem saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem.

(50) Ja kredīta pieteikuma noraidījumu pamato ar datubāzē iegūtām ziņām, kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam būtu jāinformē patērētājs par šo faktu un par izmantotajā datubāzē pieejamo informāciju par patērētāju.

(51) Šī direktīva nereglamentē līgumtiesību jautājumus, kas attiecas uz kredītlīgumu un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu spēkā esību. Tādējādi šajā jomā dalībvalstis var paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus, kas atbilst Savienības tiesībām. Dalībvalstis var noteikt tiesisko režīmu, kas reglamentē kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas piedāvājumu, jo īpaši attiecībā uz laikposmu, kad to izsaka, un uz periodu, kurā tas ir saistošs kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam. Ja šāds piedāvājums tiek izteikts vienlaikus ar šajā direktīvā paredzēto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, tas — līdzīgi kā jebkura papildinformācija, ko kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs vēlas sniegt patērētājam, — būtu jāizsniedz atsevišķā dokumentā. Šo atsevišķo dokumentu var pievienot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijai.

(52) Kredītlīgumā un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā būtu skaidri un kodolīgi jāiekļauj visa nepieciešamā informācija, lai patērētājs varētu uzzināt savas tiesības un pienākumus saskaņā ar minēto līgumu.

(53) Neskarot Direktīvu 93/13/EEK un šajā direktīvā noteiktos pirmslīguma pienākumus, kā arī lai nodrošinātu patērētāju augsta līmeņa aizsardzību, patērētājam laikus un pirms jebkādām izmaiņām kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noteikumos un nosacījumos būtu jāsaņem šāda informācija: ierosināto izmaiņu apraksts un attiecīgā gadījumā norāde par to, ka ir nepieciešama patērētāja piekrišana, vai par to, ka izmaiņas stāsies spēkā uz likuma pamata; minēto

[33] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

izmaiņu ieviešanas termiņš; patērētājam pieejamie līdzekļi sūdzības iesniegšanai un termiņš, kādā patērētājs var iesniegt sūdzību, kā arī tās kompetentās iestādes nosaukums un adrese, kurai var iesniegt sūdzību. Līguma grozīšana nedrīkst ietekmēt patērētāju tiesības, tostarp tiesības uz informāciju saskaņā ar šo direktīvu.

(54) Lai nodrošinātu pilnīgu pārskatāmību, patērētājam būtu jāsaņem informācija par aizņēmuma likmi gan posmā pirms līguma noslēgšanas, gan tad, kad kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgums ir noslēgts. Līgumattiecību laikā būtu jāturpina informēt patērētāju par aizņēmuma mainīgās likmes izmaiņām un par maksājumu izmaiņām, kas no tā izriet. Tas neskar tos valsts tiesību aktus, kuri neattiecas uz informāciju patērētājam un kuros paredzēti nosacījumi izmaiņām vai sekas pēc izmaiņām aizņēmuma likmēs un citos kredīta ekonomiskos nosacījumos, kas nav saistīti ar maksājumiem, piemēram, kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja tiesības mainīt aizņēmuma likmi tikai gadījumos, kad tam ir pamatots iemesls, vai patērētāja tiesības izbeigt līgumu aizņēmuma likmes vai citu kredīta īpašo ekonomisko nosacījumu izmaiņu gadījumā.

(55) Ja ievērojama pārsniegšana pārsniedz viena mēneša periodu, kreditoram nekavējoties jāsniedz patērētājam informācija par pārsniegšanu, tostarp par attiecīgo summu, aizņēmuma likmi un piemērojamām sankcijām, maksām vai nokavējuma procentiem. Regulāras pārsniegšanas gadījumā kreditoram būtu jāpiedāvā patērētājiem konsultāciju pakalpojumi, ja tie ir pieejami, lai palīdzētu patērētājiem noteikt lētākas alternatīvas, vai jānovirza patērētājus uz konsultāciju pakalpojumiem parādu jautājumos.

(56) Patērētājiem vajadzētu būt atteikuma tiesībām bez soda un bez pienākuma sniegt pamatojumu. Tomēr atteikuma tiesības nedrīkstētu izmantot negodprātīgi.

(57) Ja patērētājs atsakās no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma, saistībā ar kuru viņš saņēmis preces, jo īpaši saskaņā ar līgumu par pirkšanu, maksājot pa daļām, vai no nomas vai līzinga līguma, kurā paredzēts pienākums izdarīt pirkumu, šai direktīvai nebūtu jāierobežo kāds no dalībvalstu noteikumiem attiecībā uz jautājumiem par preču atdošanu vai kādu citu saistītu jautājumu.

(58) Dažos gadījumos valstu tiesību aktos jau noteikts, ka līdzekļus nevar darīt pieejamus patērētājam, pirms nav pagājis konkrēts termiņš. Šādos gadījumos patērētāji var vēlēties nodrošināt, lai viņi varētu ātrāk saņemt nopirktās preces vai pakalpojumus. Tāpēc saistītu kredītlīgumu gadījumā dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izņēmuma kārtā noteikt, ka tad, ja patērētājs nepārprotami vēlas ātrāk saņemt preces vai pakalpojumus, atteikuma tiesību izmantošanas termiņu varētu saīsināt, nosakot, ka tas ir tāds pats kā termiņš, līdz kuram līdzekļus nevar darīt pieejamus.

(59) Attiecībā uz saistītiem kredītlīgumiem pastāv savstarpējas atkarības attiecības starp preču vai pakalpojumu iegādi un šajā nolūkā noslēgtu kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu. Tādējādi, ja, balstoties uz Savienības tiesību aktiem, patērētājs īsteno savas tiesības atteikties no pirkuma līguma, patērētājam vairs nevajadzētu būt saistībām, kas izriet no saistītā kredītlīguma. Tam nebūtu jāiespaido valsts tiesību akti, kas piemērojami saistītajiem kredītlīgumiem gadījumos, kad pirkuma līgums zaudējis spēku vai patērētājs, pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, izmantojis savas tiesības no tā atteikties. Tam nebūtu jāietekmē arī patērētāju tiesības, kas viņiem garantētas valsts tiesību aktos, saskaņā ar kuriem starp patērētāju un preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju nedrīkst nodibināt saistības, kā arī nedrīkst izdarīt kādu maksājumu šo personu starpā, kamēr patērētājs

nav parakstījis kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu, lai finansētu preču vai pakalpojumu iegādi.

(60) Līgumslēdzējām pusēm vajadzētu būt tiesībām izbeigt beztermiņa kredītlīgumu saskaņā ar parasto kārtību. Turklāt, ja par to ir vienošanās kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā, kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam vajadzētu būt tiesībām objektīvi pamatotu iemeslu dēļ apturēt patērētāja tiesības saņemt līdzekļus saskaņā ar beztermiņa kredītlīgumu. Šādi iemesli var būt, piemēram, aizdomas par neatļautu vai krāpniecisku kredīta izmantošanu vai būtiski palielināts risks attiecībā uz patērētāja spēju izpildīt savas kredīta atmaksas saistības. Šai direktīvai nevajadzētu skart valsts tiesību aktus līgumtiesību jomā, ar ko reglamentē līgumslēdzēju pušu tiesības izbeigt kredītlīgumu, pamatojoties uz līguma pārkāpumu.

(61) Patērētājiem būtu jāatļauj ar dažiem nosacījumiem izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret kreditoru vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju, ja rodas ar pirkuma līgumu saistītas grūtības. Tomēr dalībvalstīm būtu jānosaka, ciktāl un ar kādiem nosacījumiem patērētājam — pirms viņš var vērst prasību pret kreditoru vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju — ir jāizmanto tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret piegādātāju, jo īpaši — vēršot prasību pret piegādātāju. Patērētājiem nebūtu jāliedz tiesības, ko piešķir valstu noteikumi, ar kuriem piemēro pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja solidāro atbildību.

(62) Patērētājam vajadzētu būt tiesīgam izpildīt savas saistības pirms kredītlīgumā noteiktā termiņa. Kā noteikts ES Tiesas *Lexitor* nolēmumā[34], patērētāja tiesības uz kredīta kopējo izmaksu samazinājumu kredīta pirmstermiņa atmaksas gadījumā ietver visus maksājumus, kas ir jāveic patērētājam. Ja notiek pirmstermiņa atmaksa, kreditoram vajadzētu būt tiesībām uz taisnīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par zaudējumiem, kas tieši saistīti ar kredīta pirmstermiņa atmaksu, ņemot vērā arī jebkuru tādēļ radušos kreditora ietaupījumu. Tomēr, lai noteiktu kompensācijas aprēķina metodi, svarīgi ievērot vairākus principus. Kreditora kompensācijas aprēķinam vajadzētu būt patērētājam pārskatāmam un saprotamam jau pirmslīguma posmā un noteikti — kredītlīguma izpildes laikā. Turklāt aprēķina metodei vajadzētu būt tādai, lai kreditoriem to būtu viegli piemērot, un būtu jāatvieglo kompetento iestāžu darbs kompensāciju uzraudzībā. Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka patēriņa kredītu — tā apmēra un darbības ilguma dēļ — nefinansē ar ilgtermiņa finansējuma mehānismiem, kompensāciju griesti būtu jānosaka ar vienotas likmes palīdzību. Šī pieeja atspoguļo patēriņa kredītu specifiku, un tai nevajadzētu skart pieejas attiecībā uz citiem produktiem, ko finansē ar ilgtermiņa finansējuma mehānismiem, piemēram, ar fiksētās likmes hipotekārajiem aizdevumiem.

(63) Dalībvalstīm vajadzētu būt tiesībām noteikt, ka kompensāciju par pirmstermiņa atmaksu kreditors var pieprasīt tikai ar noteikumu, ka pirmstermiņa atmaksas summa 12 mēnešos pārsniedz dalībvalstu noteikto robežvērtību. Nosakot šo robežvērtību, kurai nevajadzētu pārsniegt 10 000 EUR, dalībvalstīm būtu jāņem vērā vidējā patēriņa kredīta summa attiecīgās valsts tirgū.

---

34 Tiesas 2019. gada 11. septembra spriedums lietā *Lexitor* C-383/18, ECLI:EU:C:2019:702.

(64) Lai veicinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību un nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni visā Savienībā, ir nepieciešams nodrošināt informācijas salīdzināmību saistībā ar gada procentu likmēm visā Savienībā.

(65) Procentu likmju, gada procentu likmju un vai kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumu noteikšana ir ierasta prakse vairākās dalībvalstīs. Ir pierādījies, ka šādi ierobežojumi ir izdevīgi patērētājiem. Šajā saistībā dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paturēt spēkā savu pašreizējo tiesisko regulējumu. Tomēr, cenšoties uzlabot patērētāju tiesību aizsardzību, neuzliekot liekus ierobežojumus dalībvalstīm, visā Savienībā būtu jāievieš procentu likmju, gada procentu likmju un/vai patēriņa kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumi.

(66) Pastāv būtiskas atšķirības dažādu dalībvalstu tiesību aktos attiecībā uz profesionālo ētiku, kas jāievēro, piešķirot kredītlīgumus vai sniedzot kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumus. Atzīstot kredītstarpniecībā iesaistīto dalībnieku daudzveidību, ir svarīgi Savienības līmenī noteikt konkrētus standartus, lai nodrošinātu augsta līmeņa profesionalitāti un pakalpojumus.

(67) Piemērojamam Savienības regulējumam būtu jāsniedz patērētājiem pārliecība, ka kreditori, kredīta starpnieki un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji ievēro patērētāja intereses, pamatojoties uz informāciju, kas kreditoram, kredīta starpniekam vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam pieejama konkrētajā brīdī, un pamatotiem pieņēmumiem par riskiem attiecībā uz patērētāja situāciju piedāvātā kredītlīguma vai piedāvāto kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu darbības laikā. Svarīgs aspekts šādas patērētāju uzticēšanās panākšanai ir prasība nodrošināt šajā nozarē augstu taisnīguma, godīguma un profesionalitātes līmeni, interešu konfliktu, tostarp atlīdzības radītu interešu konfliktu atbilstīgu pārvaldību, un prasība sniegt patērētāju interesēm maksimāli atbilstīgas konsultācijas.

(68) Būtu jānodrošina, ka attiecīgajiem kreditoru, kredīta starpnieku un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju darbiniekiem ir atbilstīgs zināšanu un kompetences līmenis, lai sasniegtu augsta līmeņa profesionalitāti. Tāpēc būtu jāpierāda atbilstošas zināšanas un kompetence uzņēmuma līmenī, pamatojoties uz minimālajām zināšanu un kompetences prasībām. Dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei ieviest vai paturēt spēkā šādas prasības, kas piemērojamas atsevišķām fiziskām personām. Piemērojot šo direktīvu, starp darbiniekiem, kas tieši iesaistīti darbībās, uz kurām attiecas šīs direktīvas darbības joma, būtu jāietver gan klientu apkalpošanas struktūrvienību darbinieki, gan atbalsta struktūrvienību darbinieki, tostarp vadība, kas pilda svarīgu lomu kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu procesā. Personas, kuras veic atbalsta funkcijas, kas nav saistītas ar kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu procesu, tostarp darbinieki, kas strādā cilvēkresursu jomā un informācijas un sakaru tehnoloģiju jomā, nebūtu jāuzskata par darbiniekiem saskaņā ar šo direktīvu. Dalībvalstīm būtu jāievieš pasākumi, lai veicinātu mazo un vidējo kreditoru (MVU) informētību par šīs direktīvas prasībām un sekmētu to izpildi, piemēram, informācijas kampaņas, lietotāja rokasgrāmatas, darbinieku apmācības shēmas.

(69) Lai palielinātu patērētāju spēju pieņemt apzinātus lēmumus par aizņēmumiem un rīkoties atbildīgi attiecībā uz parādsaistībām, dalībvalstīm būtu jāveicina pasākumi ar mērķi sekmēt patērētāju izglītošanu jautājumos par atbildīgu aizņemšanos un parādsaistību pārvaldību, jo īpaši attiecībā uz patēriņa kredītlīgumiem. Šo pienākumu varētu izpildīt, ņemot vērā finanšu kompetences sistēmu, ko Savienība izstrādājusi

kopā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju (ESAO). Īpaši svarīgi ir sniegt norādījumus patērētājiem, kuri pirmo reizi ņem patēriņa kredītu, un jo īpaši — izmantojot digitālos rīkus. Šajā saistībā Komisijai būtu jāapzina paraugprakses piemēri, lai būtu vieglāk izstrādāt turpmākus pasākumus ar mērķi uzlabot patērētāju informētību finanšu jautājumos. Komisija šādus paraugprakses piemērus var publicēt, saskaņojot ar līdzīgiem ziņojumiem, kas sagatavoti, ņemot vērā citus Savienības leģislatīvos aktus.

(70) Ņemot vērā būtiskās sekas, ko kreditoriem, patērētājiem un, iespējams, finanšu stabilitātei, rada izpildes procedūras, ir piemēroti mudināt kreditorus proaktīvi risināt kredītrisku agrīnā tā rašanās stadijā un ieviest pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka kreditori izrāda saprātīgu iecietību un veic atbilstīgus centienus atrisināt situāciju ar citiem līdzekļiem, pirms viņi uzsāk izpildes procedūru. Ja iespējams, būtu jārod risinājumi, kuros cita starpā tiek ņemta vērā patērētāja personīgā situācija, patērētāja intereses un tiesības, tā spēja atmaksāt kredītu un pamatoti vajadzīgie iztikas līdzekļi, kā arī tiek ierobežotas patērētāju izmaksas saistību neizpildes gadījumā. Dalībvalstīm nevajadzētu liegt kredītlīguma pusēm nepārprotami vienoties, ka tādu preču nodošana kreditoram, uz kurām attiecas saistīts kredītlīgums, vai ieņēmumi no šādu preču pārdošanas ir pietiekami, lai atmaksātu kredītu.

(71) Iecietības pasākumi var ietvert kredītlīguma pilnīgu vai daļēju refinansēšanu vai kredītlīguma iepriekšējo noteikumu un nosacījumu grozīšanu. Šādi grozījumi cita starpā var ietvert: kredītlīguma termiņa pagarināšanu; kredītlīguma veida maiņu; visas maksājuma summas vai tās daļas atmaksājuma atlikšanu uz laiku; procentu likmes maiņu; maksājumu brīvdienu piedāvāšanu; daļējus atmaksājumus; valūtas konvertēšanu; daļēju parāda atlaišanu un parādu konsolidāciju.

(72) Patērētāji, kuriem ir grūtības izpildīt savas finansiālās saistības, var gūt labumu no specializētas palīdzības parādu pārvaldībā. Parādu jautājumos sniegto konsultāciju pakalpojumu mērķis ir palīdzēt patērētājiem, kuri saskaras ar finansiālām problēmām, un sniegt atbalstu parāda atmaksas jautājumos, vienlaikus ļaujot saglabāt pienācīgu dzīves līmeni un neaizskarot viņu cieņu. Šī individualizētā un neatkarīgā palīdzība, ko sniedz profesionāli uzņēmēji, kas nav kreditori, kredīta starpnieki, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji vai kredītu apkalpotāji, var ietvert juridiskās konsultācijas, naudas un parādu pārvaldību, kā arī sociālo un psiholoģisko palīdzību. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka neatkarīgu profesionālu uzņēmēju sniegtie konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos tiek tieši vai netieši darīti pieejami patērētājiem un ka, ja iespējams, patērētājiem, kuriem ir grūtības atmaksāt savus parādus, pirms izpildes procedūras uzsākšanas iesaka izmantot konsultāciju pakalpojumus parādu jautājumos. Dalībvalstis var paturēt spēkā vai ieviest konkrētas prasības attiecībā uz šādiem pakalpojumiem.

(73) Lai nodrošinātu tirgus pārskatāmību un stabilitāti un kamēr nav veikta tālāka saskaņošana, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ir atbilstīgi pasākumi kreditoru un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju regulēšanai vai uzraudzībai.

(74) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka iestādēm, kas nav kredītiestādes, piemēro pienācīgu atzīšanas procedūru, tostarp to iekļaušanu reģistrā, un uzraudzības pasākumus, ko īsteno kompetenta iestāde.

(75) Ar šo direktīvu reglamentē tikai dažus kredīta starpnieku pienākumus attiecībā uz patērētājiem. Tādēļ dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei paturēt spēkā vai ieviest papildu pienākumus, kas jāpilda kredīta starpniekiem, tostarp nosacījumus, kā kredīta starpnieks var saņemt samaksu no patērētāja, kas pieprasījis viņa pakalpojumus.

(76) Pēc kreditora tiesību cedēšanas saskaņā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu patērētājam nebūtu jānonāk neizdevīgākā stāvoklī. Tāpat patērētājs būtu pienācīgi jāinformē, ja kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgums tiek cedēts trešai personai. Tomēr, ja sākotnējais kreditors ar cesionāra piekrišanu joprojām rīkojas kā kreditors attiecībā pret patērētāju, patērētājam nav būtiski saņemt informāciju par cesiju. Tādēļ prasība Savienības mērogā informēt patērētāju par cesiju šādos gadījumos būtu pārmērīga.

(77) Dalībvalstīm būtu jāsaglabā tiesības paturēt spēkā vai ieviest valsts noteikumus, kuros paredz kolektīvas saziņas formas, ja tās ir vajadzīgas mērķiem, kuri ir saistīti ar tādu sarežģītu darījumu efektivitāti kā finanšu aktīvu vērtspapīrošana vai realizācija, kas notiek obligātā administratīvā banku likvidācijā.

(78) Patērētājiem vajadzētu būt piekļuvei atbilstīgām un iedarbīgām strīdu alternatīvas izšķiršanas procedūrām tādu strīdu izšķiršanai, kuri radušies saistībā ar šajā direktīvā paredzētajām tiesībām un pienākumiem, un attiecīgā gadījumā tas būtu jānodrošina jau esošām struktūrām. Šādu piekļuvi jau garantē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES[35], ciktāl tas attiecas uz attiecīgajiem līgumstrīdiem. Tomēr patērētājiem vajadzētu būt arī iespējai piekļūt strīdu alternatīvas izšķiršanas procedūrām pirmslīguma strīdu gadījumā attiecībā uz tiesībām un pienākumiem, kas noteikti šajā direktīvā, piemēram, attiecībā uz prasībām par informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, konsultāciju pakalpojumiem un kredītspējas novērtēšanu, kā arī attiecībā uz informāciju, ko sniedz kredīta starpnieki, kuri saņem atlīdzību no kreditoriem un kuriem tādējādi nav tiešu līgumattiecību ar patērētājiem. Šādām strīdu alternatīvas izšķiršanas procedūrām un struktūrām, kas tās piedāvā, būtu jāatbilst kvalitātes prasībām, kas noteiktas Direktīvā 2013/11/ES.

(79) Dalībvalstīm būtu jāizraugās kompetentās iestādes, kam būtu pilnvaras nodrošināt šīs direktīvas izpildi, un jānodrošina, lai minētajām kompetentajām iestādēm tiktu piešķirtas izmeklēšanas un izpildes pilnvaras un pietiekami resursi, kas vajadzīgi to pienākumu veikšanai. Dažādu dalībvalstu kompetentajām iestādēm būtu savstarpēji jāsadarbojas, kad vien tas nepieciešams, lai veiktu savus pienākumus saskaņā ar šo direktīvu.

(80) Dalībvalstīm būtu jāpieņem noteikumi par sankcijām, lai novērstu to valstu noteikumu pārkāpumus, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un jānodrošina to īstenošana. Kaut gan sankciju izvēle paliek dalībvalstu ziņā, paredzētajām sankcijām vajadzētu būt iedarbīgām, samērīgām un atturošām.

(81) Spēkā esošie valstu noteikumi par sankcijām Savienībā ievērojami atšķiras. Konkrēti, ne visas dalībvalstis nodrošina, ka pārkāpumus izdarījušajiem tirgotājiem var piemērot iedarbīgus, samērīgus un atturošus naudas sodus par plaši izplatītiem pārkāpumiem vai Savienības mēroga plaši izplatītiem pārkāpumiem. Lai nodrošinātu, ka dalībvalsts iestādes var piemērot iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas par plaši izplatītiem pārkāpumiem un Savienības mēroga plaši izplatītiem pārkāpumiem, attiecībā uz kuriem jāveic koordinēti izmeklēšanas un izpildes pasākumi saskaņā ar Eiropas

[35] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES (2013. gada 21. maijs) par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK (OV L 165, 18.6.2013., 63. lpp.).

Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/2394[36], kā šādu pārkāpumu sankciju elements būtu jāievieš naudas sodi. Lai nodrošinātu to, ka naudas sodiem ir atturoša iedarbība, dalībvalstīm savos valstu tiesību aktos būtu jānosaka maksimālais naudas sods par šādiem pārkāpumiem tādā līmenī, kas ir vismaz 4 % no kreditora, kredīta starpnieka vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja gada apgrozījuma attiecīgajā dalībvalstī vai attiecīgajās dalībvalstīs. Dažos gadījumos arī uzņēmumu grupa var būt tirgotājs.

(82) Lai uzlabotu pārredzamību un patērētāju uzticēšanos, kompetentā iestāde var publiskot jebkurus administratīvos sodus, kas tiek piemēroti par tādu pasākumu neievērošanu, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, ja vien šāda sodu publiskošana nopietni neapdraud finanšu tirgus vai nerada nesamērīgus zaudējumus iesaistītajām personām.

(83) Tā kā šīs direktīvas mērķi, proti, kopīgu noteikumu izveidi attiecībā uz dažiem dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu aspektiem par patēriņa kredītu, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, ņemot vērā tirgus attīstību saistībā ar digitalizāciju un mērķi atvieglot pārrobežu kredītu nodrošināšanu, bet to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

(84) Lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu attiecībā uz papildu pieņēmumiem gada procentu likmes aprēķināšanai. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu[37]. Konkrēti, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaikus ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

(85) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem[38] dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts pieņemtos transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

(86) Ņemot vērā grozījumu skaitu, ko patēriņa kredītu nozares attīstības dēļ un Savienības tiesību aktu skaidrības labad vajag izdarīt Direktīvā 2008/48/EK, minētā direktīva būtu jāatceļ un jāaizstāj ar šo direktīvu.

(87) Dalībvalstīm būtu jāveic šīs direktīvas prasību izpildei nepieciešamie pasākumi no [*PB: norādīt datumu: seši mēneši pēc transponēšanas termiņa*]. Tomēr, ņemot vērā sarežģīto ekonomikas situāciju, ko radījusi Covid-19 pandēmija, un īpašās grūtības, ar ko saskaras mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi, šādiem uzņēmumiem būtu

---

[36] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2394 (2017. gada 12. decembris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 345, 27.12.2017., 1. lpp.).

[37] OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

[38] OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

jādod pietiekami ilgs laiks, lai sagatavotos šīs direktīvas piemērošanai. Tādēļ attiecībā uz mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem dalībvalstīm būtu jāveic šīs direktīvas prasību izpildei nepieciešamie pasākumi no [*PB: norādīt datumu: 18 mēneši pēc transponēšanas termiņa*].

(88) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725[39] 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas XX XXXX sniedza atzinumu[40],

[39] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

[40] …

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Šajā direktīvā ir noteikts kopējs regulējums, lai saskaņotu konkrētus dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu aspektus, kas saistīti ar patēriņa kredītiem konkrētu patēriņa kredītlīgumu un patērētājiem sniegtu kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu veidā.

2. pants

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro kredītlīgumiem.

   Šīs direktīvas 1., 2. un 3. pantu, 5.–10. pantu, 12.–23. pantu, 26., 27. un 28. pantu, 30.–33. pantu, 37. pantu un 39.–50. pantu piemēro arī kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, ja tos nesniedz kreditors vai kredīta starpnieks.

2. Šo direktīvu nepiemēro:

   (a) kredītlīgumiem, kas ir nodrošināti vai nu ar hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz mājokļa nekustamo īpašumu, vai kas ir nodrošināti ar tiesībām, kuras saistītas ar mājokļa nekustamo īpašumu;

   (b) kredītlīgumiem, kuru mērķis ir iegūt vai saglabāt īpašumtiesības uz zemi vai esošu vai plānotu ēku;

   (c) kredītlīgumiem, kuru kredīta kopsumma pārsniedz 100 000 EUR;

   (d) kredītlīgumiem, ja kredītu piešķir darba devēji kā papildu darbību saviem darba ņēmējiem vai nu bez procentiem, vai piedāvājot tos ar gada procentu likmēm, kuras ir zemākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām likmēm un kuras parasti plašai sabiedrībai nepiedāvā;

   (e) kredītlīgumiem, kurus noslēdz ar ieguldījumu sabiedrībām, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/65/ES[41] 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktā, vai ar kredītiestādēm, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013[42] 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktā, nolūkā dot iespēju ieguldītājam veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem, kas uzskaitīti Direktīvas 2014/65/ES I pielikuma C iedaļā, ja ieguldījumu sabiedrība vai kredītiestāde, kas piešķir kredītu, ir iesaistīta šādā darījumā;

---

41 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

42 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

(f) kredītlīgumiem, kas ir tiesā vai citā likumā noteiktā iestādē panākta izlīguma rezultāts;

(g) kredītlīgumiem, kas attiecas uz esoša parāda maksājumu atlikšanu bez maksas;

(h) kredītlīgumiem, ja patērētājam kreditora glabāšanā kā nodrošinājums jānodod kāds priekšmets un patērētāja atbildība ir strikti ierobežota tikai ar šo glabāšanā nodoto priekšmetu;

(i) kredītlīgumiem, kuri saistīti ar aizdevumiem, kurus atbilstīgi tiesību aktos paredzētiem nosacījumiem vispārējo interešu labā piešķir ierobežotam klientu lokam, ar procentu likmēm, kas zemākas nekā tirgū pārsvarā pastāvošās likmes, vai bez procentiem, vai atbilstīgi citiem noteikumiem, kas būtu patērētājam izdevīgāki nekā tirgū pārsvarā izmantotie noteikumi;

(j) kredītlīgumiem, kas pastāv [*PB: norādīt datumu: seši mēneši pēc transponēšanas termiņa*]; tomēr 23. un 24. pantu, 25. panta 1. punkta otro teikumu, 25. panta 2. punktu, kā arī 28. un 39. pantu piemēro visiem beztermiņa kredītlīgumiem, kas pastāv [*PB: norādīt datumu: seši mēneši pēc transponēšanas termiņa*].

3. Neskarot no 2. punkta c) apakšpunktu, šo direktīvu piemēro nenodrošinātiem kredītlīgumiem, kuru kredīta kopsumma pārsniedz 100 000 EUR, ja šo kredītlīgumu mērķis ir mājokļa nekustamā īpašuma atjaunošana.

4. Attiecībā uz kredītlīgumiem pārsniegšanas formā piemēro tikai 1., 2. un 3. pantu, 25. pantu un 41.–50. pantu.

5. Dalībvalstis var noteikt, ka tikai 1., 2. un 3. pantu, 7. un 8. pantu, 11. pantu, 19. pantu, 20. pantu, 21. panta 1. punkta a)–h) un l) apakšpunktu, 21. panta 3. punktu un 23. pantu, 25. pantu, 28.–51. pantu piemēro kredītlīgumiem, ko noslēdz organizācijas, kurās dalība ir iespējama tikai personām, kas dzīvo vai strādā noteiktā vietā, vai konkrēta darba devēja darbiniekiem un pensionētiem darbiniekiem, vai personām, kas atbilst citiem kritērijiem, kuri noteikti valsts tiesību aktos kā pamats kopīgas saiknes pastāvēšanai starp biedriem, un kuras atbilst visiem šiem nosacījumiem:

(a) ir izveidotas to biedru savstarpējam labumam;

(b) gūst peļņu vienīgi saviem biedriem;

(c) darbojas sociāla mērķa labā atbilstīgi valsts tiesību aktu prasībām;

(d) saņem un pārvalda ietaupījumus, kā arī sniedz kredīta iespēju tikai saviem biedriem;

(e) nodrošina kredītu, pamatojoties uz gada procentu likmi, kura ir zemāka par tirgū pārsvarā pastāvošo likmi vai arī uz kuru attiecas valsts tiesību aktos noteiktā maksimālā robeža.

Dalībvalstis var neattiecināt šīs direktīvas piemērošanu uz kredītlīgumiem, ko noslēgušas pirmajā daļā minētās organizācijas, ja visu organizācijas noslēgto spēkā esošo kredītlīgumu kopējā vērtība ir neievērojama attiecībā pret visu spēkā esošo kredītlīgumu kopējo vērtību tajā dalībvalstī, kurā ir organizācijas mītne, un visu šādu organizāciju noslēgto spēkā esošo kredītlīgumu kopējā vērtība dalībvalstī nepārsniedz 1 % no visu konkrētajā dalībvalstī noslēgto spēkā esošo kredītlīgumu kopējās vērtības.

Dalībvalstis katru gadu pārskata, vai joprojām ir izpildīti nosacījumi šāda otrajā daļā minētā atbrīvojuma piemērošanai, un veic pasākumus, lai liegtu atbrīvojumu, ja tās uzskata, ka nosacījumi vairs netiek ievēroti.

6. Dalībvalstis var noteikt, ka tikai 1., 2. un 3. pantu, 7. un 8. pantu, 11. pantu, 19. pantu, 20. pantu, 21. panta 1. punkta a)–h), l) un r) apakšpunktu, 21. panta 3. punktu, 23. pantu, 25. pantu, 28.–38. pantu un 40.–50. pantu piemēro kredītlīgumiem, kuros paredzēts, ka kreditors un patērētājs vienojas par kārtību saistībā ar atliktiem maksājumiem vai atmaksas metodēm, ja patērētājs jau nav izpildījis sākotnējā kredītlīguma saistības un ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

(a) šāda kārtība, visticamāk, novērstu iespējamos tiesas procesus par šādu saistību neizpildi patērētājam;

(b) uz patērētāju tādēļ neattiektos mazāk izdevīgi noteikumi nekā tie, kas noteikti sākotnējā kredītlīgumā.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

(1) "patērētājs" ir fiziska persona, kura darbojas nolūkos, kas nav saistīti ar šīs personas komercdarbību, saimniecisko vai profesionālo darbību;

(2) "kreditors" ir fiziska vai juridiska persona, kas piešķir vai apsola piešķirt kredītu savas komercdarbības, saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros;

(3) "kredītlīgums" ir līgums, ar ko kreditors piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā, izņemot līgumus par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai tāda paša veida preču piegādi, ja patērētājs maksā par šādiem pakalpojumiem vai precēm to sniegšanas vai piegādes laikā, maksājot pa daļām;

(4) "kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumi" ir pakalpojumi, ko sniedz kolektīvās finansēšanas platforma nolūkā atvieglot patēriņa kredītu piešķiršanu;

(5) "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir visas izmaksas, tostarp procenti, komisijas nauda, nodokļi un jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem un kas ir kreditoram zināmi (kredītlīgumu gadījumā) vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam zināmi (kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu gadījumā), izņemot notāra izmaksas; kredīta kopējās izmaksās patērētājam iekļauj arī izmaksas par papildpakalpojumiem, kas saistīti ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, ja turklāt līguma noslēgšana par šādiem papildpakalpojumiem ir obligāts priekšnoteikums, vai nu lai vispār saņemtu kredītu, vai lai to saņemtu ar izsludinātajiem noteikumiem un nosacījumiem;

(6) "kopējā summa, kas patērētājam jāmaksā", ir kredīta kopsumma kopā ar kredīta kopējām izmaksām patērētājam;

(7) "gada procentu likme" ("GPL") ir kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kas ir izteiktas ikgadējos procentos no kredīta kopsummas, attiecīgā gadījumā iekļaujot 30. panta 2. punktā minētās izmaksas;

(8) “aizņēmuma likme” ir procentu likme, kas izteikta kā fiksēti vai mainīgi procenti, ko katru gadu piemēro izņemtajai kredīta summai;

(9) “fiksētā aizņēmuma likme” ir aizņēmuma likme, par ko kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs un patērētājs vienojas kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā attiecībā uz visu kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu darbības laiku, vai vairākas aizņēmuma likmes, par ko kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs un patērētājs vienojas kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā attiecībā uz atsevišķiem periodiem, kuriem aizņēmuma likmes nosaka vienīgi ar konkrēti fiksētiem likmes procentiem. Ja kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā nav noteiktas visas aizņēmuma likmes, aizņēmuma likmi uzskata par fiksētu tikai attiecībā uz tiem atsevišķajiem periodiem, kuriem aizņēmuma likmes ir noteiktas vienīgi ar konkrēti fiksētiem likmes procentiem, kas saskaņoti, slēdzot kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu;

(10) “kredīta kopsumma” ir maksimālā summa vai kopsumma, kas pieejama saskaņā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu ietvaros;

(11) “pastāvīgs informācijas nesējs” ir jebkurš instruments, kurš dod iespēju patērētājam uzglabāt informāciju, kas adresēta personīgi viņam, tā, lai tā būtu pieejama turpmākai atsaucei par laikposmu, kas atbilst informācijas mērķiem, un kurš ļauj neizmainītā veidā pavairot uzglabāto informāciju;

(12) “kredīta starpnieks” ir fiziska vai juridiska persona, kas nedarbojas kā kreditors vai kā notārs un kas veic plašāku darbību, nevis tikai tieši vai netieši iepazīstina patērētāju ar kreditoru, un kas, veicot savu komercdarbību, saimniecisko vai profesionālo darbību, par maksu, kura var būt naudas veidā vai jebkādā citā finansiālas atlīdzības veidā, par ko ir vienošanās:

   (a) iepazīstina patērētājus ar kredītlīgumiem vai piedāvā tos patērētājiem;

   (b) palīdz patērētājiem, uzņemoties sagatavošanas darbus vai citus ar kredītlīgumiem saistītus pirmslīguma administratīvus darbus, kas nav minēti a) apakšpunktā; vai

   (c) kreditora vārdā slēdz kredītlīgumus ar patērētājiem;

(13) “informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas”, ir informācija, kas patērētājam ir vajadzīga, lai varētu salīdzināt dažādus kredīta piedāvājumus un pieņemt apzinātu lēmumu par to, vai noslēgt kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu;

(14) “profilēšana” ir jebkura veida automatizēta personas datu apstrāde, kā definēts Regulas (ES) 2016/679 4. panta 4. punktā;

(15) “distances saziņas līdzekļi” ir jebkuri distances saziņas līdzekļi, kas definēti Direktīvas 2002/65/EK 2. panta e) punktā;

(16) “sasaistīšanas prakse” ir kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu piedāvāšana vai pārdošana vienā paketē kopā ar dažādiem citiem finanšu produktiem vai pakalpojumiem, ja kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojums patērētājam nav pieejams atsevišķi;

(17) “komplektēšanas prakse” ir kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu piedāvāšana vai pārdošana vienā paketē kopā ar dažādiem citiem finanšu produktiem vai pakalpojumiem, ja kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojums patērētājam ir pieejams arī atsevišķi, bet ne vienmēr ar tādiem pašiem noteikumiem vai nosacījumiem kā komplektā minētajiem citiem produktiem vai pakalpojumiem;

(18) “konsultāciju pakalpojumi” ir tāda individuālu ieteikumu sniegšana patērētājam par vienu vai vairākiem darījumiem, kas saistīti ar kredītlīgumiem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, kura ir no kredīta piešķiršanas un 12. punktā definētajām kredīta starpnieka darbībām atsevišķa darbība;

(19) “pārtēriņa iespēja” ir kredītlīgums, kurā skaidri noteikts, ka kreditors patērētājam piešķir iespēju izmantot līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu;

(20) “pārsniegšana” nozīmē, ka kreditors apzināti neiebilstot atļauj, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai nolīgto pārtēriņa iespēju;

(21) “saistīts kredītlīgums” ir kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojums, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

(a) attiecīgais kredīts vai pakalpojums paredzēts vienīgi tam, lai finansētu līgumu par konkrētu preču piegādi vai konkrēta pakalpojuma sniegšanu; un

(b) šie abi līgumi objektīvā skatījumā veido komerciālu vienību; uzskata, ka pastāv komerciāla vienība, ja piegādātājs vai pakalpojuma sniedzējs pats finansē kredītu patērētājam vai ja to finansē trešā persona, ja kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs izmanto piegādātāja vai pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus saistībā ar kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanu vai sagatavošanu vai ja konkrētās preces vai konkrēta pakalpojuma sniegšana nepārprotami paredzēta kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā;

(22) “pirmstermiņa atmaksa” ir pilnīga vai daļēja patērētāja saistību izpilde saskaņā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu;

(23) “kolektīvās finansēšanas platforma” ir kolektīvās finansēšanas platforma, kas definēta Regulas (ES) 2020/1503 2. panta 1. punkta d) apakšpunktā;

(24) “atjaunojamas kredītiespējas” ir kreditora izsniegta kredītlīguma veids, kas patērētājam dod iespēju saņemt vai izņemt līdzekļus, atmaksāt līdzekļus un atkal izņemt līdzekļus;

(25) “konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos” ir individualizēta tehniska, juridiska vai psiholoģiska palīdzība, ko neatkarīgi profesionāli uzņēmēji sniedz patērētājiem, kuriem ir vai varētu būt grūtības izpildīt savas finansiālās saistības.

4. pants

Summu, kas izteiktas euro, konvertēšana valstu valūtās

1. Piemērojot šo direktīvu, tās dalībvalstis, kuras konvertē euro izteiktās summas savas valsts valūtā, sākotnēji šai konvertēšanai izmanto maiņas kursu, kāds ir spēkā šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā.

2. Dalībvalstis drīkst noapaļot summas, kas iegūtas 1. punktā minētās konvertēšanas rezultātā, ar nosacījumu, ka šāda noapaļošana nepārsniedz 10 EUR.

5. pants

Pienākums sniegt informāciju patērētājiem bez maksas

Dalībvalstis pieprasa, lai gadījumos, kad patērētājiem sniedz informāciju saskaņā ar šo direktīvu, šāda informācija patērētājam tiktu sniegta bez maksas.

6. pants

Diskriminācijas aizliegums

Dalībvalstis nodrošina, ka kredīta piešķiršanas nosacījumi nediskriminē patērētājus, kuri likumīgi uzturas Savienībā, viņu valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ vai jebkādu Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantā minēto iemeslu dēļ, kad šie patērētāji Savienībā pieprasa vai slēdz kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu vai ir šāda līguma turētāji.

II NODAĻA

PIRMS KREDĪTLĪGUMA VAI KOLEKTĪVĀS FINANSĒŠANAS KREDĪTPAKALPOJUMU SNIEGŠANAS LĪGUMA NOSLĒGŠANAS SNIEDZAMĀ INFORMĀCIJA

7. pants

Reklāma un tirgvedība attiecībā uz kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem

Neskarot Direktīvu 2005/29/EK, dalībvalstis pieprasa, lai jebkuri reklāmas un tirgvedības paziņojumi attiecībā uz kredītlīgumiem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem būtu godīgi, skaidri un nebūtu maldinoši. Aizliedz šādos reklāmas un tirgvedības paziņojumos izmantot formulējumu, kas patērētājam var dot nepamatotas cerības attiecībā uz kredīta pieejamību vai izmaksām.

8. pants

Kredītlīgumu un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu reklāmā iekļaujamā standarta informācija

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kredītlīgumu un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu reklāmā, kurā norāda procentu likmi vai jebkādus skaitļus saistībā ar kredīta izmaksām patērētājam, tiktu iekļauta standarta informācija saskaņā ar šo pantu.

   Šis pienākums nav spēkā, ja atbilstīgi valsts tiesību aktiem tādā kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu reklāmā, kurā nav norādīta procentu

likme vai skaitļi, kas attiecas uz kredīta izmaksām patērētājam šā panta pirmās daļas nozīmē, ir jānorāda gada procentu likme.

2. Standarta informācija ir attiecīgi vai nu skaidri salasāma, vai skaidri sadzirdama un pielāgota reklāmā izmantotā informācijas nesēja tehniskajiem ierobežojumiem; informācijā skaidrā, kodolīgā un viegli uztveramā veidā ar reprezentatīva piemēra palīdzību norāda šādus elementus:

   (a) aizņēmuma likmi — fiksēto likmi, mainīgo likmi vai abas, kā arī informāciju par jebkurām piemērojamām maksām, kas iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam;

   (b) kredīta kopsummu;

   (c) gada procentu likmi;

   (d) attiecīgā gadījumā — kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu darbības ilgumu;

   (e) ja kredīts ir atlikta maksājuma veidā par konkrētām precēm vai pakalpojumiem — cenu naudas izteiksmē un avansa maksājuma summu;

   (f) attiecīgā gadījumā — kopējo summu, kas patērētājam jāmaksā, un maksājumu apjomu.

   Īpašos un pamatotos gadījumos, kad informācijas nesējs, ko izmanto, lai paziņotu pirmajā daļā minēto standarta informāciju, neļauj informāciju attēlot vizuāli, minētās daļas e) un f) apakšpunktu nepiemēro.

3. Ja, lai vispār iegūtu kredītu vai lai to iegūtu ar izsludinātajiem noteikumiem un nosacījumiem, ir obligāti jānoslēdz līgums par papildpakalpojumiem, kas saistīti ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, un ja minēto pakalpojumu izmaksas nevar noteikt iepriekš, standarta informācijā skaidrā, kodolīgā un viegli uztveramā veidā norāda pienākumu noslēgt minēto līgumu, reizē norādot arī gada procentu likmi, kas minēta 2. punkta c) apakšpunktā.

9. pants

Vispārīga informācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditori vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji vienmēr skaidrā un saprotamā veidā sniedz vispārīgu informāciju par kredītlīgumiem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju.

2. Šā panta 1. punktā minētajā vispārīgajā informācijā ietver vismaz šādu informāciju:

   (a) informācijas izsniedzēja identitāti, ģeogrāfisko adresi, tālruņa numuru un e-pasta adresi;

   (b) mērķi, kam kredītu var izmantot;

   (c) kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu iespējamo darbības ilgumu;

   (d) pieejamās aizņēmuma likmes veidus, norādot, vai tā ir fiksēta vai mainīga, vai abējādas, pievienojot īsu fiksēto un mainīgo procentu likmju raksturlielumu aprakstu, tostarp ar tām saistīto ietekmi uz patērētāju;

(e) kredīta kopsummas, kredīta kopējo izmaksu patērētājam, kopējās summas, kas patērētājam jāmaksā, un gada procentu likmes reprezentatīvu piemēru;

(f) norādi par iespējamām turpmākām izmaksām, kas nav iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam un kas maksājamas saistībā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem;

(g) vairākas dažādas iespējas, kā atmaksāt kreditoram kredītu, tostarp regulāri atmaksājamo daļu skaitu, biežumu un summu;

(h) aprakstu par nosacījumiem, kas ir tieši saistīti ar pirmstermiņa atmaksu;

(i) atteikuma tiesību aprakstu;

(j) norādi par papildpakalpojumiem, kas patērētājam obligāti jāiegādājas, lai saņemtu kredītu vai saņemtu to ar izsludinātajiem noteikumiem un nosacījumiem, un attiecīgā gadījumā precizējumu, ka papildpakalpojumus var pirkt no pakalpojumu sniedzēja, kas nav kreditors; un

(k) vispārīgu brīdinājumu par iespējamām sekām gadījumos, kad nav izpildītas saistības, kas saistītas ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem.

10. pants

Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs nodrošina patērētāju ar informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas un nepieciešama, lai salīdzinātu dažādus piedāvājumus un pieņemtu apzinātu lēmumu par to, vai slēgt kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu, pamatojoties uz kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja piedāvātajiem kredīta noteikumiem un nosacījumiem un — attiecīgā gadījumā — patērētāja paustajām vēlmēm un sniegtajām ziņām. Šādu informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, sniedz vismaz vienu dienu, pirms patērētājam kļūst saistošs jebkāds kredītlīgums vai kredīta piedāvājums vai jebkāds līgums vai piedāvājums par kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanu.

Ja pirmajā daļā minētā informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, tiek sniegta mazāk nekā vienu dienu, pirms patērētājam kļūst saistošs kredītlīgums vai kredīta piedāvājums vai jebkāds līgums vai piedāvājums par kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanu, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs nosūta patērētājam atgādinājumu papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, par iespēju atteikties no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem un par atteikuma procedūru saskaņā ar 26. pantu. Minēto atgādinājumu patērētājam sniedz vēlākais vienu dienu pēc kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas vai kredīta piedāvājuma pieņemšanas.

2. Šā panta 1. punktā minēto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, sniedz papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, norādot to I pielikumā sniegtajā Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapā. Visa veidlapā norādītā informācija ir vienādi labi saskatāma. Uzskata, ka kreditors ir izpildījis informācijas sniegšanas prasības atbilstīgi šim punktam un Direktīvas

2002/65/EK 3. panta 1. un 2. punktam, ja tas ir sniedzis Eiropas patēriņa kredīta standartinformāciju.

3. Šā panta 1. punktā minētajā informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, norāda visu turpmāk minēto:

(a) kredīta veids;

(b) kreditora identitāte, ģeogrāfiskā adrese, tālruņa numurs un e-pasta adrese, kā arī attiecīgā gadījumā iesaistītā kredīta starpnieka un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja identitāte, ģeogrāfiskā adrese, tālruņa numurs un e-pasta adrese;

(c) kredīta kopsumma un kredīta izņemšanas noteikumi;

(d) kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu darbības ilgums;

(e) ja tas ir kredīts atlikta maksājuma veidā par konkrētām precēm vai pakalpojumiem un saistītu kredītlīgumu gadījumā — konkrētās preces vai pakalpojumi un to cena naudas izteiksmē;

(f) aizņēmuma likme vai visas aizņēmuma likmes, ja atšķirīgos apstākļos tiek piemērotas atšķirīgas aizņēmuma likmes, katras aizņēmuma likmes piemērošanas nosacījumi un, ja iespējams, indeksācijas vai atsauces procentu likme, kas piemērojama katrai sākotnējai aizņēmuma likmei, kā arī katras aizņēmuma likmes maiņas periodi, nosacījumi un procedūras;

(g) gada procentu likme un kopējā summa, kas patērētājam jāmaksā, ar reprezentatīva piemēra palīdzību uzrādot visus likmes aprēķinam izmantotos pieņēmumus. Ja patērētājs informējis kreditoru vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju par vēlamā kredīta vienu vai vairākiem komponentiem, piemēram, kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma darbības ilgumu un kopsummu, kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs šos komponentus ņem vērā;

(h) ja kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā ir paredzēti dažādi kredīta izņemšanas veidi ar dažādām maksām vai aizņēmuma likmēm un kreditors izmanto IV pielikuma II daļas b) punktā noteikto pieņēmumu, tas norāda, ka tad, ja attiecīgajam kredītlīguma veidam vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumam izmantos citus izņemšanas mehānismus, tiks piemērotas augstākas gada procentu likmes;

(i) patērētāja veicamo maksājamu apjoms, skaits un biežums un — attiecīgā gadījumā — kārtība, kādā maksājumus novirzīs dažādu nesamaksāto maksājumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes;

(j) attiecīgā gadījumā — viena vai vairāku tādu kontu uzturēšanas maksa, kuros reģistrē gan maksājumu operācijas, gan kredīta izņemšanas operācijas, norēķinu līdzekļa izmantošanas maksa gan maksājumu operācijām, gan izņemšanai, un jebkuras citas maksas, kas saistītas ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, kā arī nosacījumi, ar kādiem šīs maksas var mainīt;

(k) attiecīgā gadījumā — visas izmaksas, kas patērētājam jāmaksā notāram par kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanu;

(l) pienākums, ja tāds ir, noslēgt līgumu par papildpakalpojumiem saistībā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, ja kredīta iegūšanai vai izsludināto noteikumu un nosacījumu iegūšanai obligāti jāslēdz šāds līgums;

(m) procenti maksājumu kavējumu gadījumā un procedūra to koriģēšanai, un — attiecīgā gadījumā — maksa par saistību nepildīšanu;

(n) brīdinājums par iztrūkstošu maksājumu vai maksājumu kavējumu sekām;

(o) attiecīgā gadījumā — nepieciešamie galvojumi;

(p) atteikuma tiesību esība;

(q) tiesības uz pirmstermiņa atmaksu un — attiecīgā gadījumā — informācija par kreditora tiesībām uz kompensāciju un to, kā šādu kompensāciju nosaka;

(r) patērētāja tiesības nekavējoties un bez maksas tikt informētam par rezultātu pēc meklēšanas datubāzē, kas veikta, lai novērtētu patērētāja kredītspēju, saskaņā ar 19. panta 2. punktu;

(s) patērētāja tiesības saskaņā ar 8. punktu pēc pieprasījuma bez maksas saņemt kredītlīguma projekta vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma projekta kopiju. Šo noteikumu nepiemēro, ja kreditors pieprasījuma brīdī nevēlas noslēgt kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu ar patērētāju;

(t) attiecīgā gadījumā — norāde par to, ka cena ir personalizēta, pamatojoties uz automatizētu apstrādi, tostarp profilēšanu;

(u) attiecīgā gadījumā — laikposms, kurā kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam ir saistoša pirms līguma slēgšanas sniegtā informācija saskaņā ar šo pantu;

(v) iespēja patērētājam izmantot ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību mehānismu un metodes, kā to izmantot.

Ja kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā ir atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1011[43] 3. panta 1. punkta 3. apakšpunktā definēto etalonu, kreditors vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs norāda patērētājam minētā etalona nosaukumu un tā administratoru, kā arī iespējamo ietekmi uz patērētāju atsevišķā dokumentā, ko var pievienot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapai.

4. Vienlaikus ar Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapas sniegšanu patērētājam kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs iesniedz patērētājam II pielikumā sniegto Eiropas patēriņa kredīta standartpārskata veidlapu, kurā ietverta šāda informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas:

(a) kredīta kopsumma;

[43] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1011 (2016. gada 8. jūnijs) par indeksiem, ko izmanto kā etalonus finanšu instrumentos un finanšu līgumos vai ieguldījumu fondu darbības rezultātu mērīšanai, un ar kuru groza Direktīvu 2008/48/EK, Direktīvu 2014/17/ES un Regulu (ES) Nr. 596/2014 (OV L 171, 29.6.2016., 1. lpp.).

(b) kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma darbības ilgums;

(c) aizņēmuma likme vai visas aizņēmuma likmes, ja atkarībā no apstākļiem piemēro atšķirīgas aizņēmuma likmes;

(d) gada procentu likme un kopējā summa, kas patērētājam jāmaksā;

(e) ja tas ir kredīts atlikta maksājuma veidā par konkrētām precēm vai pakalpojumiem un saistītu kredītlīgumu gadījumā — konkrētās preces vai pakalpojumi un to cena naudas izteiksmē;

(f) izmaksas maksājumu kavējumu gadījumā.

5. Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapā un standartizētajā Eiropas patēriņa kredīta pārskata veidlapā norādītā informācija ir saskaņota. Tā ir skaidri salasāma un pielāgota tā informācijas nesēja tehniskajiem ierobežojumiem, kurā tā ir attēlota. Tā dažādajos kanālos tiek atspoguļota atbilstīgā un piemērotā veidā.

Jebkuru citu informāciju, ko kreditors var sniegt patērētājam, iekļauj atsevišķā dokumentā, ko var pievienot Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapai vai standartizētajai Eiropas patēriņa kredīta pārskata veidlapai.

6. Atkāpjoties no 3. punkta, ja saziņai tiek izmantota Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 3. punktā minētā balss telefonija, finanšu pakalpojuma galveno īpašību apraksts, kas jāsniedz atbilstīgi minētās direktīvas 3. panta 3. punkta b) apakšpunkta otrajam ievilkumam, ietver vismaz tos elementus, kas minēti šā panta 3. punkta c), d), e), f) un i) apakšpunktā, un gada procentu likmi, kura ilustrēta ar reprezentatīvu piemēru, kā arī kopējo summu, kas patērētājam jāmaksā.

7. Ja līgums pēc patērētāja lūguma noslēgts, izmantojot distances saziņas līdzekli, kas nedod iespēju sniegt informāciju atbilstīgi šim pantam, kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs nodrošina patērētājam Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapu un standartizēto Eiropas patēriņa kredīta pārskata veidlapu uzreiz pēc kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas.

8. Pēc patērētāja pieprasījuma kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs papildus Eiropas patēriņa kredīta standartinformācijas veidlapai un standartizētajai Eiropas patēriņa kredīta pārskata veidlapai bez maksas izsniedz patērētājam kredītlīguma projekta kopiju vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma projekta kopiju, ar nosacījumu, ka kreditors pieprasījuma iesniegšanas brīdī vēlas noslēgt kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu ar patērētāju.

9. Attiecībā uz kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem patērētāja veiktos maksājumus tūlīt nenovirza kredīta kopsummas atbilstīgai amortizācijai, bet izmanto kapitāla uzkrāšanai tādos laika periodos un ar tādiem noteikumiem, kas iekļauti kredītlīgumā, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā vai papildlīgumā, kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs 1. punktā minētajā informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, ietver skaidru un lakonisku norādi, ka šādi kredītlīgumi vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumi negarantē kredīta kopsummas atmaksu saskaņā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, ja vien šāda garantija netiek skaidri dota.

10. Šis pants neattiecas uz preču piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kas rīkojas kā kredīta palīgstarpnieki. Tas neskar kreditora un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieka vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja pienākumu nodrošināt, lai patērētājs saņemtu šajā pantā norādīto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas.

11. pants

Informācija, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas par 2. panta 5. un 6. punktā minētajiem kredītlīgumiem

1. Attiecībā uz 2. panta 5. vai 6. punktā minētajiem kredītlīgumiem 10. panta 1. punktā minēto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, atkāpjoties no minētā panta 2. punkta, sniedz papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, norādot to III pielikumā sniegtajā Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapā. Visa veidlapā norādītā informācija ir vienādi labi saskatāma. Uzskata, ka kreditors ir izpildījis informācijas sniegšanas prasības atbilstīgi šim punktam un Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 1. un 2. punktam, ja tas ir sniedzis Eiropas patēriņa kredīta informāciju.

2. Attiecībā uz 2. panta 5. vai 6. punktā minētajiem kredītlīgumiem 10. panta 1. punktā minētajā informācijā, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, atkāpjoties no minētā panta 3. punkta, norāda visu turpmāk minēto:

   (a) kredīta veids;

   (b) kreditora identitāte, ģeogrāfiskā adrese, tālruņa numurs un e-pasta adrese, kā arī — attiecīgā gadījumā — iesaistītā kredīta starpnieka identitāte, ģeogrāfiskā adrese, tālruņa numurs un e-pasta adrese;

   (c) kredīta kopsumma;

   (d) kredītlīguma darbības ilgums;

   (e) aizņēmuma likme, šīs likmes piemērošanas noteikumi, indeksācijas vai atsauces procentu likme, ko piemēro sākotnējai aizņēmuma likmei, no kredītlīguma noslēgšanas brīža piemērojamās maksas un attiecīgā gadījumā nosacījumi, ar kādiem šīs maksas var mainīt;

   (f) gada procentu likme, ar reprezentatīvu piemēru palīdzību uzrādot visus minētās likmes aprēķinam izmantotos pieņēmumus;

   (g) patērētāja veicamo maksājamu apjoms, skaits un biežums un — attiecīgā gadījumā — kārtība, kādā maksājumus novirzīs dažādu nesamaksāto maksājumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes;

   (h) nosacījumi un procedūra kredītlīguma izbeigšanai;

   (i) tiesības uz pirmstermiņa atmaksu un — attiecīgā gadījumā — informācija par kreditora tiesībām uz kompensāciju un to, kā šādu kompensāciju nosaka;

   (j) attiecīgā gadījumā — norāde, ka patērētājam jebkurā laikā var lūgt atmaksāt kredīta summu pilnā apmērā;

   (k) procenti maksājumu kavējumu gadījumā un procedūra to koriģēšanai, un — attiecīgā gadījumā — maksa par saistību nepildīšanu;

(l) patērētāja tiesības nekavējoties un bez maksas tikt informētam par rezultātu pēc meklēšanas datubāzē, kas veikta, lai novērtētu patērētāja kredītspēju, saskaņā ar 19. panta 2. punktu;

(m) attiecīgā gadījumā — norāde par to, ka cena ir personalizēta, pamatojoties uz automatizētu apstrādi, tostarp profilēšanu;

(n) attiecīgā gadījumā — laikposms, kurā kreditoram ir saistoša pirms līguma slēgšanas sniegtā informācija saskaņā ar šo pantu;

(o) iespēja patērētājam izmantot ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību mehānismu un metodes, kā to izmantot.

3. Vienlaikus ar Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapas sniegšanu patērētājam, kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks iesniedz patērētājam II pielikumā sniegto standartizēto Eiropas patēriņa kredīta pārskata veidlapu.

4. Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapā un standartizētajā patēriņa kredīta pārskata veidlapā norādītā informācija ir saskaņota. Tā ir skaidri salasāma un pielāgota tā informācijas nesēja tehniskajiem ierobežojumiem, kurā tā ir attēlota. Tā dažādajos kanālos tiek atspoguļota atbilstīgā un piemērotā veidā.

5. Atkāpjoties no 2. punkta, ja saziņai tiek izmantota Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 3. punktā minētā balss telefonija, finanšu pakalpojuma galveno īpašību apraksts, kas jāsniedz atbilstīgi minētās direktīvas 3. panta 3. punkta b) apakšpunkta otrajam ievilkumam, ietver vismaz tos elementus, kas minēti šā panta 2. punkta c)–f) un l) apakšpunktā.

6. Pēc patērētāja pieprasījuma kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks papildus Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapai un standartizētajai Eiropas patēriņa kredīta pārskata veidlapai bez maksas izsniedz patērētājam kredītlīguma projekta kopiju, ar nosacījumu, ka kreditors pieprasījuma iesniegšanas brīdī vēlas noslēgt kredītlīgumu ar patērētāju.

7. Ja līgums pēc patērētāja lūguma noslēgts, izmantojot distances saziņas līdzekli, kas nedod iespēju sniegt informāciju atbilstīgi šim pantam, kreditors nodrošina patērētājam Eiropas patēriņa kredīta informācijas veidlapu un standartizēto Eiropas patēriņa kredīta pārskata veidlapu uzreiz pēc kredītlīguma noslēgšanas.

8. Šis pants neattiecas uz preču piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kas rīkojas kā kredīta palīgstarpnieki. Tas neskar kreditora un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieka pienākumu nodrošināt, lai patērētājs saņemtu šajā pantā norādīto informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas.

12. pants

Pienācīgi paskaidrojumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditoriem un attiecīgā gadījumā kredīta starpniekiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem ir jāsniedz patērētājam pienācīgi paskaidrojumi par piedāvātajiem kredītlīgumiem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem un visiem papildpakalpojumiem, lai patērētājs varētu novērtēt, vai piedāvātie kredītlīgumi un vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumi un papildpakalpojumi ir piemēroti viņa vajadzībām un finansiālajam stāvoklim. Paskaidrojumi ietver šādus elementus:

(a) šīs direktīvas 10., 11. un 38. pantā minēto informāciju;

(b) piedāvātā kredītlīguma, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu vai papildpakalpojumu būtiskās iezīmes;

(c) konkrētās sekas, ko piedāvātie kredītlīgumi, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumi vai papildpakalpojumi var radīt patērētājam, tostarp sekas, kādas iestājas gadījumos, kad patērētājs nepilda maksājumu saistības vai kavē maksājumus;

(d) ja kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumi ir komplektā kopā ar papildpakalpojumiem — informāciju par to, vai komplekta katra komponenta darbību iespējams izbeigt atsevišķi, un šādas izbeigšanas ietekmi uz patērētāju.

2. Dalībvalstis var pielāgot 1. punktā minēto prasību attiecībā uz paskaidrojumu sniegšanas veidu un apmēru, ņemot vērā:

(a) apstākļus, kādos kredīts tiek piedāvāts;

(b) kam tas tiek piedāvāts;

(c) piedāvātā kredīta būtību.

13. pants

Personalizēti piedāvājumi, kuru pamatā ir automatizēta apstrāde

Dalībvalstis pieprasa, lai kreditori, kredīta starpnieki un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji informē patērētājus, kad tiem tiek piedāvāts personalizēts piedāvājums, kura pamatā ir profilēšana vai cita veida automatizēta persondatu apstrāde.

III NODAĻA

SASAISTĪŠANAS UN KOMPLEKTĒŠANAS PRAKSE, LĪGUMS PAR PAPILDPAKALPOJUMIEM, KONSULTĀCIJU PAKALPOJUMI UN NEPASŪTĪTU KREDĪTU PĀRDOŠANA

14. pants

Sasaistīšanas un komplektēšanas prakse

1. Dalībvalstis var atļaut komplektēšanas praksi, bet aizliedz sasaistīšanas praksi.

2. Atkāpjoties no 1. punkta un neskarot konkurences tiesību piemērošanu, dalībvalstis var atļaut kreditoriem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem pieprasīt patērētājam atvērt vai uzturēt maksājumu kontu vai krājkontu, ja šāda konta vienīgais mērķis ir:

(a) uzkrāt kapitālu, lai atmaksātu kredītu;

(b) apkalpot kredītu;

(c) apvienot līdzekļus kredīta saņemšanai;

(d) sniegt papildu nodrošinājumu kreditoram saistību neizpildes gadījumā.

3. Atkāpjoties no 1. punkta un neskarot konkurences tiesību piemērošanu, dalībvalstis var atļaut sasaistīšanas praksi, ja kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs var pierādīt kompetentajai iestādei, ka sasaistītie produkti vai produktu kategorijas, kas tiek piedāvāti ar savstarpēji līdzīgiem

noteikumiem un nosacījumiem, rada acīmredzamu ieguvumu patērētājiem, pienācīgi ņemot vērā tirgū piedāvāto attiecīgo produktu pieejamību un cenas.

4. Dalībvalstis var atļaut kreditoriem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem pieprasīt patērētājam iegādāties attiecīgu apdrošināšanas polisi, kas saistīta ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, ņemot vērā samērīguma apsvērumus. Šādos gadījumos dalībvalstis nodrošina, lai kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs pieņemtu apdrošināšanas polisi no cita piedāvātāja, kas nav piedāvātājs, kuram tas dod priekšroku, ja šāda polise nodrošina tādu pašu garantiju līmeni kā polise, ko ir piedāvājis kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs, nemainot kredīta piedāvājuma nosacījumu patērētājam.

15. pants

Tieši neizteikta piekrišana papildpakalpojumu iegādei

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditori, kredīta starpnieki un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji neiegūst patērētāja tieši neizteiktu piekrišanu papildpakalpojumu iegādei, izmantojot noklusējuma iespējas. Noklusējuma iespējas ietver iepriekš atzīmētas ailes.

2. Patērētāja piekrišana papildpakalpojumu iegādei, kas tiek sniegta ailēs, tiek dota ar skaidri apstiprinošu darbību, kas nozīmē brīvi sniegtu, konkrētu, apzinātu un viennozīmīgu norādi par patērētāja piekrišanu aiļu saturam un būtībai.

16. pants

Konsultāciju pakalpojumi

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks, un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs saistībā ar attiecīgu darījumu skaidri informētu patērētāju par to, vai patērētājam tiek sniegti vai var tikt sniegti konsultāciju pakalpojumi.

2. Dalībvalstis pieprasa, lai pirms konsultāciju pakalpojumu sniegšanas vai pirms līguma noslēgšanas par konsultāciju pakalpojumu sniegšanu kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks, un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, sniedz patērētājam šādu informāciju:

   (a) norādi par to, vai ieteikums būs sagatavots, apsverot tikai viņu pašu piedāvāto produktu klāstu vai plašu tirgū pieejamo produktu klāstu saskaņā ar 3. punkta c) apakšpunktu;

   (b) attiecīgā gadījumā — norādi par maksu, kas patērētājam jāmaksā par konsultāciju pakalpojumiem, vai, ja šādas maksas summu nevar noteikt informācijas sniegšanas brīdī, tās aprēķināšanai izmantoto metodi.

   Informāciju, kas minēta pirmās daļas a) un b) apakšpunktā, patērētājam var sniegt pirms līguma sniegtas papildinformācijas veidā saskaņā ar 10. panta 5. punkta otro daļu.

3. Ja patērētājiem sniedz konsultāciju pakalpojumus, dalībvalstis pieprasa, lai kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji:

(a) iegūst noteikti vajadzīgo informāciju par patērētāja finansiālo stāvokli, vēlmēm un mērķiem saistībā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem, lai kreditors, kredīta starpnieks vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs varētu ieteikt patērētājam piemērotus kredītlīgumus vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumus;

(b) novērtē patērētāja finansiālo stāvokli un vajadzības, pamatojoties uz a) apakšpunktā minēto informāciju, kas ir atjaunināta novērtēšanas brīdī, ņemot vērā pamatotus pieņēmumus par riskiem, kuri apdraud patērētāja finansiālo stāvokli ieteiktā kredītlīguma vai kredītlīgumu, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu darbības laikā;

(c) apsver pietiekami lielu savā produktu klāstā pieejamo kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu skaitu un uz šāda pamata iesaka no minētā produktu klāsta patērētāja vajadzībām, finansiālajam stāvoklim un personīgajai situācijai piemērotu kredītlīgumu vai vairākus piemērotus kredītlīgumus, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumus;

(d) rīkojas patērētāja interesēs;

(e) izsniedz patērētājam sniegtā ieteikuma ierakstu papīra formā vai citā pastāvīgā informācijas nesējā.

4. Dalībvalstis var aizliegt izmantot terminus "konsultācija" un "konsultants" vai līdzīgus terminus, ja konsultāciju pakalpojumus patērētājiem piedāvā un sniedz kreditori vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji.

Ja dalībvalstis neaizliedz izmantot terminus "konsultācija" un "konsultants" vai līdzīgus terminus, tās piemēro šādus nosacījumus, ar kādiem kreditori, kredīta starpnieki vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji, kas sniedz konsultāciju pakalpojumus, izmanto terminus "neatkarīga konsultācija" vai "neatkarīgs konsultants":

(a) kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji apsver pietiekami lielu skaitu tirgū pieejamo kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu;

(b) kredīta starpnieki nesaņem atlīdzību par minētajiem konsultāciju pakalpojumiem no viena vai vairākiem kreditoriem.

Otrās daļas b) apakšpunktu piemēro tikai tad, ja apsvērto kreditoru skaits ir mazāks par tirgus vairākumu.

Dalībvalstis var noteikt stingrākas prasības attiecībā uz to, kā kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji izmanto terminus "neatkarīga konsultācija" vai "neatkarīgs konsultants".

5. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji brīdinātu patērētāju, ja patērētāja finansiālā stāvokļa dēļ kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumi var radīt īpašu risku patērētājam.

6. Dalībvalstis nodrošina, ka konsultāciju pakalpojumus var sniegt tikai kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji.

Atkāpjoties no pirmās daļas, dalībvalstis var atļaut, ka konsultāciju pakalpojumus sniedz personas, kas nav pirmajā daļā minētās personas, ja ir izpildīts viens no šādiem nosacījumiem:

(a) konsultāciju pakalpojumus sniedz epizodiski profesionālās darbības gaitā, un šo darbību regulē tiesību normas vai reglamentējoši noteikumi, vai ētikas kodekss, kas neizslēdz minēto pakalpojumu sniegšanu;

(b) konsultāciju pakalpojumus sniedz maksātnespējas procesa administratori saistībā ar esoša parāda pārvaldību, ko regulē tiesību normas vai reglamentējoši noteikumi;

(c) konsultāciju pakalpojumus saistībā ar esoša parāda pārvaldību sniedz tādi publiski vai brīvprātīgi konsultāciju dienesti parādu jautājumos, kas nedarbojas uz komerciāla pamata;

(d) konsultāciju pakalpojumus sniedz personas, kuras ir kompetento iestāžu atzītas un uzraudzītas.

17. pants

Aizliegums pārdot nepasūtītus kredītus

Dalībvalstis aizliedz pārdot kredītus patērētājiem, ja patērētāji to nav iepriekš pieprasījuši un devuši tam skaidru piekrišanu.

IV NODAĻA

KREDĪTSPĒJAS NOVĒRTĒŠANA UN PIEKĻUVE DATUBĀZĒM

18. pants

Pienākums novērtēt patērētāja kredītspēju

1. Dalībvalstis pieprasa, lai pirms kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas kreditors vai attiecīgā gadījumā kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs rūpīgi novērtē patērētāja kredītspēju. Šo novērtēšanu veic patērētāja interesēs, lai novērstu bezatbildīgu kreditēšanas praksi un pārmērīgas parādsaistības, un tajā pienācīgi ņem vērā faktorus, kas varētu ietekmēt patērētāja spēju izpildīt savas kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma saistības.

2. Kredītspējas novērtēšanu veic, pamatojoties uz tādu būtisku un precīzu informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem un citiem finanšu un ekonomiskajiem apstākļiem, kas ir vajadzīga un samērīga, piemēram, pierādījumiem par ienākumiem vai citiem atmaksas avotiem, informāciju par finanšu aktīviem un saistībām vai informāciju par citām finanšu saistībām. Informāciju iegūst no atbilstīgiem iekšējiem vai ārējiem avotiem, tai skaitā no patērētāja un, ja nepieciešams, iepazīstoties ar 19. pantā minētās datubāzes datiem.

   Informāciju, kas iegūta saskaņā ar šo punktu, pienācīgi pārbauda, attiecīgā gadījumā izmantojot atsauci uz neatkarīgi pārbaudāmu dokumentāciju.

3. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditors vai attiecīgā gadījumā kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs izveido procedūras 1. punktā minētajai novērtēšanai un

lai kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs dokumentē un uztur šādas procedūras.

Dalībvalstis arī pieprasa, lai kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs dokumentē un uztur 2. punktā minēto informāciju.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs piešķir kredītu patērētājam tikai tad, ja kredītspējas novērtēšanas rezultāti liecina, ka kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā paredzētās saistības, visticamāk, tiks izpildītas tādā veidā, kā paredzēts minētajā līgumā.

Neskarot pirmo daļu, ja kredītspējas novērtējuma rezultāts liecina, ka kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā paredzētās saistības, visticamāk, netiks izpildītas tādā veidā, kā paredzēts minētajā līgumā, kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs var izņēmuma kārtā nodrošināt patērētājam kredīta pieejamību īpašos un pienācīgi pamatotos apstākļos.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs noslēdz kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu ar patērētāju, kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs pēc tam neatceļ vai negroza kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu par sliktu patērētājam, pamatojoties uz to, ka kredītspējas novērtējums ticis veikts nepareizi. Šo punktu nepiemēro, ja tiek pierādīts, ka patērētājs ir apzināti noklusējis vai sagrozījis kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam sniegto informāciju, kas minēta 2. punktā.

6. Ja kredītspējas novērtējums ietver profilēšanas vai citas automatizētas persondatu apstrādes izmantošanu, dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam ir tiesības:

(a) pieprasīt un panākt cilvēka līdzdalību no kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja puses, lai lēmums tiktu pārskatīts;

(b) pieprasīt un saņemt no kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja skaidru paskaidrojumu par kredītspējas novērtējumu, tostarp par persondatu automatizētajā apstrādē ietverto loģiku un riskiem, kā arī tās nozīmi un ietekmi uz lēmumu;

(c) izteikt savu viedokli un apstrīdēt kredītspējas novērtējumu un lēmumu.

7. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja kredīta pieteikums tiek noraidīts, kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam nekavējoties jāinformē patērētājs par noraidījumu un attiecīgā gadījumā par to, ka kredītspējas novērtējuma pamatā ir automatizēta datu apstrāde.

8. Ja puses vienojas mainīt kredīta kopsummu pēc kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas, dalībvalstis nodrošina, ka kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam ir pienākums no jauna novērtēt patērētāja kredītspēju, pamatojoties uz atjaunināto informāciju, pirms tiek piešķirts jebkāds būtisks kredīta kopsummas palielinājums.

9. Dalībvalstis, kuru tiesību aktos kreditoriem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem ir noteikts pienākums novērtēt patērētāju kredītspēju, pamatojoties uz attiecīgajā datubāzē iegūtajām ziņām, var saglabāt šo prasību.

19. pants

1. **Datubāzes** Pārrobežu kredītu gadījumā katra dalībvalsts nodrošina citu dalībvalstu kreditoriem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem pieeju datubāzēm, ko attiecīgajā dalībvalstī izmanto, lai novērtētu patērētāju kredītspēju. Nosacījumi par piekļuvi šādām datubāzēm nav diskriminējoši.

2. Šā panta 1. punkts attiecas gan uz publiskām, gan uz privātām datubāzēm.

3. Šā panta 1. punktā minētās datubāzes satur vismaz informāciju par patērētāju maksājumu kavējumiem.

4. Ja kredīta pieteikuma noraidījumu pamato ar šā panta 1. punktā minētajā datubāzē iegūtām ziņām, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs nekavējoties un bez maksas informē patērētāju par rezultātiem, ko devusi datubāzes izmantošana, un sniedz ziņas par izmantoto datubāzi.

V NODAĻA

KREDĪTLĪGUMU FORMĀTS UN SATURS

20. pants

Kredītlīguma un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma formāts

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kredītlīgumi un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumi tiktu sagatavoti papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, un lai visām līgumslēdzējām pusēm tiktu izsniegta kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma kopija.

2. Dalībvalstis var ieviest vai paturēt spēkā valsts noteikumus attiecībā uz tādu kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu noslēgšanas spēkā esību, kas atbilst Savienības tiesību aktiem.

21. pants

Informācija, kas jāiekļauj kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā skaidri un kodolīgi tiktu norādīts viss turpmāk minētais:

   (a) kredīta veids;

   (b) līguma pušu ģeogrāfiskā adrese, tālruņa numurs un e-pasta adrese, kā arī attiecīgā gadījumā kredīta starpnieka vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja identitāte un ģeogrāfiskā adrese;

   (c) kredīta kopsumma un kredīta izņemšanas noteikumi;

   (d) kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma darbības ilgums;

   (e) ja tas ir kredīts atlikta maksājuma veidā par konkrētām precēm vai pakalpojumiem un saistītu kredītlīgumu gadījumā — konkrētās preces vai pakalpojumi un to cena naudas izteiksmē;

(f) aizņēmuma likme vai visas aizņēmuma likmes, ja atšķirīgos apstākļos tiek piemērotas atšķirīgas aizņēmuma likmes, katras aizņēmuma likmes piemērošanas nosacījumi un, ja iespējams, indeksācijas vai atsauces procentu likme, kas piemērojama katrai sākotnējai aizņēmuma likmei, kā arī katras aizņēmuma likmes maiņas periodi, nosacījumi un procedūras;

(g) gada procentu likme un kopējā summa, kas patērētājam jāmaksā un kas aprēķināta kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas brīdī, un norāde uz visiem šajā aprēķinā izmantotajiem pieņēmumiem;

(h) patērētāja veicamo maksājamu apjoms, skaits un biežums un — attiecīgā gadījumā — kārtība, kādā maksājumus novirzīs dažādu nesamaksāto maksājumu samaksai, kuriem piemēro dažādas aizņēmuma likmes;

(i) tāda kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma gadījumā, kurā ir noteikta kapitāla atmaksa noteiktā termiņā, — patērētāja tiesības jebkurā brīdī kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma darbības laikā pēc pieprasījuma un bez maksas saņemt konta izrakstu ar amortizācijas tabulu;

(j) ja veicama maksu un procentu apmaksa, neatmaksājot kapitālu, — izraksts, kurā norādītas maksājamās aizņēmuma likmes un saistīto atkārtoto un vienreizējo maksu laika periodi un noteikumi;

(k) attiecīgā gadījumā — viena vai vairāku tādu kontu uzturēšanas maksa, kuros reģistrē gan maksājumu operācijas, gan kredīta izņemšanas operācijas, norēķinu līdzekļa izmantošanas maksa gan maksājumu operācijām, gan izņemšanai, un jebkuras citas maksas, kas saistītas ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu, kā arī nosacījumi, ar kādiem šīs maksas var mainīt;

(l) procentu likme maksājumu kavējumu gadījumā, kāda tā piemērojama kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas brīdī, un procedūra tās koriģēšanai, un — attiecīgā gadījumā — jebkāda maksa par saistību nepildīšanu;

(m) brīdinājums par iztrūkstošu maksājumu vai maksājumu kavējumu sekām;

(n) attiecīgā gadījumā — norāde, ka būs jāmaksā notāra nodeva;

(o) attiecīgā gadījumā — nepieciešamie galvojumi un apdrošināšana;

(p) informācija par to, vai pastāv vai nepastāv tiesības atteikties no līguma, laika periods, kurā var izmantot atteikšanās tiesības, un citi minēto tiesību izmantošanas nosacījumi, tostarp informācija par 26. panta 3. punkta b) apakšpunktā noteikto patērētāja pienākumu samaksāt izmantoto kapitālu un procentus, kā arī maksājamo procentu apjoms dienā;

(q) informācija par tiesībām, kas paredzētas 27. pantā, kā arī šo tiesību izmantošanas nosacījumi;

(r) informācija par 29. pantā noteiktajām tiesībām uz pirmstermiņa atmaksu, par pirmstermiņa atmaksas procedūru, kā arī — attiecīgā gadījumā — informācija par kreditora tiesībām uz kompensāciju un to, kā šādu kompensāciju nosaka;

(s) procedūra, kas jāpiemēro, izmantojot tiesības izbeigt kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu;

(t) iespēja patērētājam izmantot ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību mehānismu un metodes, kā to izmantot;

(u) attiecīgā gadījumā — citi līguma noteikumi un nosacījumi;

(v) attiecīgā gadījumā — kompetentās uzraudzības iestādes nosaukums un adrese.

Pirmajā daļā minētā informācija ir skaidri salasāma un pielāgota tā informācijas nesēja tehniskajiem ierobežojumiem, kurā tā ir attēlota. Tā dažādajos kanālos tiek atspoguļota atbilstīgā un piemērotā veidā.

2. Šā panta 1. punkta i) apakšpunktā minētajā gadījumā kreditors un attiecīgā gadījumā kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs jebkurā brīdī kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma darbības laikā bez maksas izsniedz patērētājam konta izrakstu ar amortizācijas tabulu.

Pirmajā daļā minētajā amortizācijas tabulā norāda veicamos maksājumus un šādu summu maksāšanas periodus un noteikumus.

Amortizācijas tabulā ietver arī katra kredīta atmaksas maksājuma atšifrējumu, norādot kapitāla amortizāciju, procentus, kas aprēķināti, pamatojoties uz aizņēmuma likmi, un — attiecīgā gadījumā — papildu izmaksas.

Ja aizņēmuma likme nav fiksēta vai ja saskaņā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu var mainīt papildu izmaksas, amortizācijas tabulā skaidri un lakoniski norāda, ka tabulā iekļautie dati paliks spēkā tikai līdz brīdim, kad šī aizņēmuma likme vai šīs izmaksas tiks mainītas saskaņā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu.

3. Attiecībā uz kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem patērētāja veiktos maksājumus tūlīt nenovirza kredīta kopsummas atbilstīgai amortizācijai, bet izmanto kapitāla uzkrāšanai tādos laika periodos un ar tādiem noteikumiem, kas iekļauti kredītlīgumā, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā vai papildlīgumā, kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā papildus 1. punktā minētajai informācijai iekļauj skaidru un lakonisku norādi, ka šādi kredītlīgumi vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumi negarantē kredīta kopsummas atmaksu saskaņā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu, ja vien šāda garantija netiek skaidri dota.

VI NODAĻA

KREDĪTLĪGUMA IZMAIŅAS UN AIZŅĒMUMA LIKMES IZMAIŅAS

22. pants

Informācija par kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma izmaiņām

Neskarot citas šajā direktīvā paredzētās saistības, dalībvalstis nodrošina, ka pirms kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noteikumu un nosacījumu mainīšanas kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs sniedz patērētājam šādu informāciju:

(a) skaidru aprakstu par ierosinātajām izmaiņām un — attiecīgā gadījumā — norādi par to, ka ir nepieciešama patērētāja piekrišana, vai par to, ka izmaiņas stāsies spēkā uz likuma pamata;

(b) minēto izmaiņu ieviešanas termiņu;

(c) norādi par patērētājam pieejamajiem līdzekļiem sūdzības iesniegšanai par minētajām izmaiņām;

(d) pieejamo laikposmu, kurā var iesniegt šādu sūdzību;

(e) tās kompetentās iestādes nosaukumu un adresi, kurai var iesniegt sūdzību.

23. pants

Aizņēmuma likmes izmaiņas

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs informē patērētāju par visām izmaiņām aizņēmuma likmē, pirms šīs izmaiņas stājas spēkā, sniedzot informāciju papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju.

   Pirmajā daļā minētajā informācijā norāda maksājumu apjomu pēc jaunās aizņēmuma likmes stāšanās spēkā un, ja mainās maksājumu skaits vai biežums, informāciju par to.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, minētajā punktā minēto informāciju patērētājam var sniegt periodiski, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

   (a) par šādu periodisku informēšanu puses ir vienojušās kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā;

   (b) aizņēmuma likmes izmaiņas tiek veiktas atsauces procentu likmes izmaiņu dēļ;

   (c) jauno atsauces procentu likmi dara publiski pieejamu, izmantojot piemērotus līdzekļus;

   (d) informācija par jauno atsauces procentu likmi ir pieejama arī kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja telpās.

VII NODAĻA

PĀRTĒRIŅA IESPĒJAS UN PĀRSNIEGŠANA

24. pants

Pārtēriņa iespējas

1. Ja kredīts ir piešķirts kā pārtēriņa iespēja, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors visā kredītlīguma darbības laikā regulāri informē patērētāju, izmantojot konta izrakstus papīra formā vai citā pastāvīgā informācijas nesējā, kuros norādīti šādi elementi:

   (a) precīzs laika periods, uz kuru attiecas konta izraksts;

   (b) izņemtā kredīta summas un izņemšanas datumi;

   (c) atlikums no iepriekšējā izraksta un tā datums;

   (d) jaunais atlikums;

(e) patērētāja veikto maksājumu datumi un summas;

(f) piemērotā aizņēmuma likme;

(g) jebkādas piemērotās maksas;

(h) attiecīgā gadījumā — minimālā summa, kas patērētājam jāmaksā.

2. Ja kredīts ir piešķirts kā pārtēriņa iespēja, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, informē patērētāju par aizņēmuma likmes vai maksājamo maksu palielināšanu, pirms attiecīgās izmaiņas stājas spēkā.

Atkāpjoties no pirmās daļas, minētajā daļā minēto informāciju var sniegt periodiski 1. punktā paredzētajā kārtībā, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

(a) par šādu periodisku informēšanu puses ir vienojušās kredītlīgumā;

(b) aizņēmuma likmes izmaiņas tiek veiktas atsauces procentu likmes izmaiņu dēļ;

(c) jauno atsauces procentu likmi dara publiski pieejamu, izmantojot piemērotus līdzekļus;

(d) informācija par jauno atsauces procentu likmi ir pieejama arī kreditora telpās.

25. pants

Pārsniegšana

1. Ja tiek noslēgts līgums par norēķinu konta atvēršanu ar iespēju, ka patērētājam ir tiesības uz pārsniegšanu, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors iekļauj šādu informāciju minētajā līgumā papildus 11. panta 2. punkta e) apakšpunktā minētajai informācijai. Jebkurā gadījumā kreditors regulāri sniedz patērētājam šo informāciju papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju.

2. Ievērojamas pārsniegšanas gadījumā, kas ilgst vairāk nekā vienu mēnesi, dalībvalstis pieprasa, lai kreditors nekavējoties informē patērētāju papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, par visu turpmāk minēto:

(a) pārsniegšanas fakts;

(b) iesaistītā summa;

(c) aizņēmuma likme;

(d) jebkādas piemērojamās soda naudas, maksas vai nokavējuma procenti.

Turklāt regulāras pārsniegšanas gadījumā kreditors piedāvā patērētājam konsultāciju pakalpojumus, ja tādi ir pieejami, vai novirza patērētājus uz konsultāciju pakalpojumiem parādu jautājumos.

3. Šis pants neskar valstu tiesību aktu noteikumus, kuri prasa, lai kreditors piedāvā cita veida kredītproduktu, ja pārsniegšanas ilgums ir ievērojams.

VIII NODAĻA

ATTEIKUMS, IZBEIGŠANA UN PIRMSTERMIŅA ATMAKSA

26. pants

Atteikuma tiesības

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājs 14 kalendāro dienu laikā, nenorādot iemeslu, var atteikties no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma.

   Pirmajā daļā minētais atteikuma termiņš sākas:

   (a) vai nu no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas dienas; vai

   (b) no dienas, kad patērētājs saņem līguma noteikumus un nosacījumus, kā arī informāciju saskaņā ar 20. un 21. pantu, ja šī diena ir vēlāk nekā šīs daļas a) apakšpunktā minētā diena.

   Pirmajā daļā minēto termiņu uzskata par ievērotu, ja 3. punkta a) apakšpunktā minēto paziņojumu patērētājs nosūta kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam pirms minētā termiņa beigām.

2. Ja attiecībā uz saistītiem kredītlīgumiem valsts tiesību aktos, kas piemērojami [*šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā*], jau ir noteikts, ka līdzekļus nevar izsniegt patērētājam, pirms nav pagājis noteikts laika periods, dalībvalstis var, atkāpjoties no 1. punkta, noteikt, ka minētajā punktā norādīto termiņu pēc patērētāja skaidra pieprasījuma var saīsināt, paredzot, ka tas ir tāds pats kā paredzētais noteiktais laika periods.

3. Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības, tas veic šādus pasākumus:

   (a) 1. punktā noteiktajā termiņā sniedz paziņojumu kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam saskaņā ar informāciju, ko sniedzis kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs atbilstīgi 21. panta 1. punkta p) apakšpunktam, papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju;

   (b) bez kavēšanās un ne vēlāk kā 30 kalendāro dienu laikā pēc a) apakšpunktā minētā paziņojuma nosūtīšanas samaksā kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam kapitālu un par šo kapitālu uzkrātos procentus no kredīta izņemšanas dienas līdz dienai, kad kapitāls atmaksāts.

   Procentus, kas minēti pirmās daļas b) apakšpunktā, aprēķina, pamatojoties uz apstiprināto aizņēmuma likmi. Atteikuma tiesību izmantošanas gadījumā kreditoram vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam nav tiesību uz jebkādu citu kompensāciju no patērētāja, izņemot kompensāciju par neatmaksājamām maksām, ko kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs maksājis jebkurai valsts pārvaldes iestādei.

4. Ja kreditors, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs vai — pamatojoties uz līgumu starp trešo pusi un kreditoru vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju — trešā puse saistībā ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu sniedz papildpakalpojumu, patērētājam vairs nav saistošs šis papildpakalpojums, ja patērētājs īsteno savas tiesības atteikties no kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma saskaņā ar šo pantu.

5. Ja patērētājam saskaņā ar šā panta 1., 3. un 4. punktu ir atteikuma tiesības, Direktīvas 2002/65/EK 6. un 7. pantu nepiemēro.

6. Dalībvalstis var noteikt, ka šā panta 1.–4. punkts neattiecas uz kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumiem, kurus slēdzot saskaņā ar tiesību aktiem jāizmanto notāra pakalpojumi, ja vien notārs apliecina, ka patērētājam tiek garantētas 10. un 11. pantā un 20. un 21. pantā paredzētās tiesības.

7. Šis pants neskar jebkādus valstu tiesību aktu noteikumus, ar kuriem nosaka laika periodu, kurā līguma izpildi nevar uzsākt.

27. pants

Saistīti kredītlīgumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam, kas ir izmantojis atteikuma tiesības, pamatojoties uz Savienības tiesību aktiem, attiecībā uz līgumu par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, vairs nav saistošs saistītais kredītlīgums.

2. Ja saistītajā kredītlīgumā minētās preces vai pakalpojumi nav piegādāti vai ir piegādāti tikai daļēji vai arī tie neatbilst līgumam par preču vai pakalpojumu piegādi, patērētājam ir tiesības izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā pret kreditoru vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju, ja patērētājs ir izmantojis tiesiskās aizsardzības līdzekļus attiecībā pret piegādātāju, bet nav varējis no piegādātāja saņemt gandarījumu, kas tam pienākas saskaņā ar tiesību aktiem vai līgumu par preču vai pakalpojumu piegādi. Dalībvalstis nosaka to, cik lielā mērā un ar kādiem nosacījumiem šos tiesiskās aizsardzības līdzekļus var izmantot.

3. Šis pants neskar valstu noteikumus, saskaņā ar kuriem kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs ir solidāri atbildīgs par jebkuru prasību, kāda patērētājam var būt pret piegādātāju, ja preču vai pakalpojumu iegāde no piegādātāja ir finansēta ar kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem.

28. pants

Beztermiņa kredītlīgumi vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājs jebkurā laikā var saskaņā ar parasto kārtību bez maksas izbeigt beztermiņa kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu, ja vien puses nav vienojušās par paziņošanas termiņu. Šāds termiņš nepārsniedz vienu mēnesi.

   Dalībvalstis nodrošina, ka kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs, ja par to panākta vienošanās kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā, drīkst saskaņā ar parasto kārtību izbeigt beztermiņa kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumu, vismaz divus mēnešus iepriekš iesniedzot patērētājam paziņojumu, ko sagatavo papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs, ja par to panākta vienošanās kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā, objektīvi pamatotu iemeslu dēļ drīkst pārtraukt patērētāja tiesības saņemt līdzekļus saskaņā ar beztermiņa kredītlīgumu. Kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs papīra formā vai

izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, informē patērētāju par šādu izbeigšanu un par tās iemesliem, ja iespējams, pirms pārtraukšanas vai vismaz tūlīt pēc tās, ja vien šādas informācijas sniegšana nav aizliegta Savienības vai valsts tiesību aktos vai nav pretrunā sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības interesēm.

29. pants

Pirmstermiņa atmaksa

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam jebkurā laikā ir tiesības veikt pirmstermiņa atmaksu. Šādos gadījumos patērētājam ir tiesības uz kredīta kopējo izmaksu samazinājumu, ko veido procenti un izmaksas par atlikušo līguma darbības laiku. Aprēķinot šo samazinājumu, ņem vērā visas izmaksas, ko patērētājam uzlicis kreditors.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditoram pirmstermiņa atmaksas gadījumā ir tiesības uz taisnīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par iespējamām izmaksām, kas tieši saistītas ar pirmstermiņa atmaksu, ar nosacījumu, ka pirmstermiņa atmaksa attiecas uz laikposmu, kurā piemērota fiksēta aizņēmuma likme.

   Ja laikposms starp pirmstermiņa atmaksu un nolīgto kredītlīguma beigu datumu pārsniedz vienu gadu, pirmajā daļā minētā kompensācija nedrīkst pārsniegt 1 % no kredīta summas, uz kuru attiecas pirmstermiņa atmaksa. Ja šis laikposms nepārsniedz vienu gadu, kompensāciju var noteikt ne augstāku par 0,5 % no kredīta summas, uz kuru attiecas pirmstermiņa atmaksa.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditoram nav tiesību uz 2. punktā minēto kompensāciju, ja ir izpildīts viens no šiem nosacījumiem:

   (a) atmaksa veikta saskaņā ar apdrošināšanas līgumu, kas paredzēts kredīta atmaksāšanas garantēšanai;

   (b) kredīts ticis piešķirts kā pārtēriņa iespēja;

   (c) atmaksāšana notiek laikposmā, attiecībā uz kuru nav noteikta fiksēta aizņēmuma likme.

4. Atkāpjoties no 2. punkta, dalībvalstis var noteikt, ka:

   (a) kreditoram ir tiesības uz 2. punktā minēto kompensāciju vienīgi ar nosacījumu, ka pirms termiņa atmaksātā summa pārsniedz valsts tiesību aktos noteikto robežlielumu, kas nav lielāks par 10 000 EUR jebkurā 12 mēnešu periodā;

   (b) kreditors izņēmuma kārtā var pieprasīt lielāku kompensāciju, ja kreditors var pierādīt, ka zaudējumi, ko tas cietis no pirmstermiņa atmaksas, pārsniedz saskaņā ar 2. punktu noteikto summu.

5. Ja kreditora pieprasītā kompensācija pārsniedz zaudējumus, ko tas faktiski cietis no pirmstermiņa atmaksas, patērētājam ir tiesības uz attiecīgu samazinājumu.

   Šā punkta pirmās daļas nozīmē zaudējumus veido starpība starp sākotnēji nolīgto procentu likmi un procentu likmi, par kādu kreditors var aizdot pirms termiņa atmaksāto summu tirgū pirmstermiņa atmaksas veikšanas laikā, un to noteikšanā ņem vērā pirmstermiņa atmaksas ietekmi uz administratīvajām izmaksām.

6. Kompensācija, kas minēta 2. punktā, nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt procentu summu, ko patērētājs būtu samaksājis laikposmā starp pirmstermiņa atmaksu un nolīgto kredītlīguma beigu datumu.

IX NODAĻA

GADA PROCENTU LIKME UN LIKMJU UN IZMAKSU IEROBEŽOJUMI

30. pants

Gada procentu likmes aprēķināšana

1. Gada procentu likmi aprēķina saskaņā ar matemātisko formulu, kas izklāstīta IV pielikuma I daļā. Tā ir vienāda ar ikgadēju visu kreditora vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja un patērētāja nolīgto esošo vai nākotnes saistību (izņemtā kredīta, atmaksājumu un maksu) pašreizējo vērtību.

2. Lai aprēķinātu gada procentu likmi, nosaka kredīta kopējās izmaksas patērētājam, izņemot jebkuras maksas, kas patērētājam jāmaksā par jebkuru kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā noteikto saistību neizpildi, un maksas, kas nav pirkuma cena, kura viņam jāmaksā, iegādājoties preces vai pakalpojumus, ja darījums veikts skaidrā naudā vai uz kredīta.

   Konta, kurā tiek reģistrētas gan maksājumu operācijas, gan kredīta izņemšanas operācijas, uzturēšanas izmaksas, izmaksas par norēķinu līdzekli, kas tiek izmantots gan maksājumu operācijām, gan izņemšanai, un citas izmaksas, kas saistītas ar maksājumu operācijām, iekļauj kredīta kopējās izmaksās patērētājam, ja konta atvēršana nav fakultatīva un konta izmaksas ir skaidri un atsevišķi norādītas kredītlīgumā, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā vai jebkurā citā ar patērētāju noslēgtā līgumā.

3. Gada procentu likmes aprēķins balstās uz pieņēmumu, ka kredītlīgums vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgums būs spēkā laikposmā, par ko panākta vienošanās, un kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs un patērētājs pildīs savas saistības saskaņā ar kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noteikumiem un tajā minētajiem datumiem.

4. Ja kredītlīgumos vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumos ietverti noteikumi, kas pieļauj aizņēmuma likmes vai atsevišķu gada procentu likmē iekļauto maksu izmaiņas, un tādēļ aprēķina laikā tās nevar noteikt kvantitatīvi, gada procentu likmi aprēķina, pamatojoties uz pieņēmumu, ka sākotnēji noteiktā aizņēmuma likme un citas maksas paliks nemainīgas visā kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma darbības laikā.

5. Vajadzības gadījumā, aprēķinot gada procentu likmi, var izmantot IV pielikuma II daļā noteiktos papildu pieņēmumus.

   Ja šajā pantā un IV pielikuma II daļā izklāstītie pieņēmumi nav pietiekami, lai aprēķinātu gada procentu likmi pēc vienota parauga, vai vairs nav pielāgoti komerciālajai situācijai tirgū, Komisijai ir pilnvaras saskaņā ar 45. pantu pieņemt deleģētos aktus, lai grozītu šo pantu un IV pielikuma II daļu nolūkā pievienot vajadzīgos papildu pieņēmumus gada procentu likmes aprēķināšanai vai izmainīt pašreizējos pieņēmumus.

31. pants

Procentu likmju, gada procentu likmes un kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumi

1. Dalībvalstis nosaka ierobežojumus vienam vai vairākiem šādiem elementiem:

   (a) procentu likmēm, kas piemērojamas kredītlīgumiem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem;

   (b) gada procentu likmei;

   (c) kredīta kopējām izmaksām patērētājam.

2. Dalībvalstis var noteikt papildu ierobežojumus atjaunojamām kredītiespējām.

X NODAĻA

PIENĀKUMS IEVĒROT PROFESIONĀLO ĒTIKU UN PRASĪBAS DARBINIEKIEM

32. pants

Pienākums ievērot profesionālo ētiku, sniedzot kredītu patērētājiem

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditors, kredīta starpnieks un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs rīkojas godīgi, taisnīgi, pārredzami un profesionāli un ņem vērā patērētāju tiesības un intereses, veicot kādu no šādām darbībām:

   (a) izstrādājot kredītproduktus;

   (b) piešķirot kredītus vai īstenojot ar kredītu piešķiršanu saistītas starpniecības vai veicināšanas darbības;

   (c) sniedzot konsultāciju pakalpojumus attiecībā uz kredītiem;

   (d) sniedzot papildpakalpojumus patērētājiem;

   (e) izpildot kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumus.

   Šā punkta pirmās daļas a), b) un c) apakšpunktā minēto darbību pamatā ir informācija par patērētāja apstākļiem un jebkādām īpašām prasībām, par kurām patērētājs ir paziņojis, un pamatoti pieņēmumi par riskiem patērētāja situācijā kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu darbības laikā.

   Šā punkta pirmās daļas c) apakšpunktā minēto darbību pamatā ir arī 16. panta 3. punkta a) apakšpunktā prasītā informācija.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka veids, kādā kreditori atalgo savus darbiniekus un kredīta starpniekus, un veids, kādā kredīta starpnieki un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji atalgo savus darbiniekus, netraucē izpildīt 1. punktā noteikto pienākumu.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditori, nosakot un piemērojot atalgojuma politiku personālam, kas ir atbildīgs par kredītspējas novērtējumu, ievērotu šādus principus tādā veidā un mērā, kas atbilst to lielumam, iekšējā darba organizācijai un veikto darbību raksturam, apjomam un sarežģītībai:

   (a) atalgojuma politika ir savienojama ar pamatotu un efektīvu riska pārvaldību un veicina to, kā arī nemudina uzņemties riskus, kas pārsniedz kreditora pieļaujamā riska robežu;

(b) atalgojuma politika atbilst kreditora darījumdarbības stratēģijai, mērķiem, vērtībām un ilgtermiņa interesēm un ietver pasākumus, kuru mērķis ir novērst interešu konfliktus, jo īpaši paredzot, ka atalgojums nav atkarīgs no pieņemto kredīta pieteikumu skaita vai īpatsvara.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad kreditori vai kredīta starpnieki, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji sniedz konsultāciju pakalpojumus, konsultāciju sniegšanā iesaistīto darbinieku atalgojuma struktūra nekaitē viņu spējai rīkoties patērētāju interesēs un nav atkarīga no pārdošanas mērķrādītājiem. Lai sasniegtu minēto mērķi, dalībvalstis var arī aizliegt komisijas naudu, ko kreditors maksā kredīta starpniekam.

5. Dalībvalstis var aizliegt vai ierobežot patērētāja maksājumus kreditoram, kredīta starpniekam vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējam pirms kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšanas.

33. pants

Zināšanu un kompetences prasības darbiniekiem

1. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditori, kredīta starpnieki un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji saviem darbiniekiem prasa atbilstīgu zināšanu un kompetences līmeni attiecībā uz kredītlīgumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu izstrādāšanu, piedāvāšanu un piešķiršanu, kredītstarpniecības darbību veikšanu un konsultāciju pakalpojumu vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanu. Ja kredītlīguma vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līguma noslēgšana ietver papildpakalpojumu, tiek prasītas atbilstīgas zināšanas un kompetence attiecībā uz minēto papildpakalpojumu.

2. Dalībvalstis nosaka minimālās zināšanu un kompetences prasības kreditoru, kredīta starpnieku un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēju darbiniekiem.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai kompetentās iestādes uzraudzītu 1. punktā minēto prasību ievērošanu un lai kompetentajām iestādēm būtu pilnvaras pieprasīt kreditoriem, kredīta starpniekiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem sniegt pierādījumus, ko kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgiem, lai varētu veikt šādu uzraudzību.

XI NODAĻA

IZGLĪTOŠANA FINANŠU JOMĀ UN ATBALSTS FINANŠU GRŪTĪBĀS NONĀKUŠIEM PATĒRĒTĀJIEM

34. pants

Izglītošana finanšu jomā

1. Dalībvalstis veicina pasākumus, kas atbalsta patērētāju izglītošanu jautājumos par atbildīgu aizņemšanos un parādu pārvaldīšanu, jo īpaši saistībā ar patēriņa kredītlīgumiem. Patērētājiem sniedz skaidru un vispārīgu informāciju par kredītu piešķiršanas procesu, lai patērētājiem palīdzētu orientēties, īpaši tiem, kuri pirmo reizi ņem patēriņa kredītu, un jo īpaši — izmantojot digitālos rīkus.

Dalībvalstis arī izplata informāciju par atbalstu, ko patērētāju organizācijas un valsts iestādes var sniegt patērētājiem.

Šis punkts neliedz dalībvalstīm paredzēt papildu izglītošanu finanšu jomā.

2. Komisija novērtē izglītošanu finanšu jomā, kas patērētājiem ir pieejama dalībvalstīs, un publicē par to ziņojumu, kā arī apzina paraugprakses piemērus, ko varētu turpmāk pilnveidot, lai palielinātu patērētāju informētību finanšu jautājumos.

35. pants

Kavēti maksājumi un iecietības pasākumi

1. Dalībvalstis pieprasa, lai kreditoriem būtu atbilstoša politika un procedūras, lai tie attiecīgā gadījumā censtos izrādīt saprātīgu iecietību, pirms tiek sāktas izpildes procedūras. Šādos iecietības pasākumos cita starpā ņem vērā patērētāja apstākļus, un tie cita starpā var ietvert šādus elementus:

   (a) kredītlīguma pilnīgu vai daļēju refinansēšanu;

   (b) kredītlīguma esošo noteikumu un nosacījumu grozīšanu, kas var ietvert, piemēram, šādus elementus:

      i) kredītlīguma termiņa pagarināšanu;

      ii) kredītlīguma veida maiņu;

      iii) visas maksājuma summas vai tās daļas atmaksājuma atlikšanu uz laiku;

      iv) procentu likmes maiņu;

      v) maksājumu brīvdienu piedāvāšanu;

      vi) daļējus atmaksājumus;

      vii) valūtas konvertēšanu;

      viii) daļēju parāda atlaišanu un parādu konsolidāciju.

2. Šā panta 1. punkta b) apakšpunktā sniegtais iespējamo pasākumu uzskaitījums neskar valstu tiesību aktu noteikumus un neprasa dalībvalstīm valstu tiesību aktos paredzēt visus minētos pasākumus.

3. Dalībvalstis var prasīt, lai gadījumos, kad kreditoram ir atļauts noteikt un piemērot patērētājam maksu, kas izriet no saistību neizpildes, minētā maksa nav lielāka par to, kas nepieciešams, lai kompensētu kreditoram saistību neizpildes rezultātā radušās izmaksas.

4. Dalībvalstis var atļaut kreditoriem piemērot patērētājam papildu maksu saistību neizpildes gadījumā. Šādā gadījumā dalībvalstis ievieš minētās maksas ierobežojumu.

5. Dalībvalstis neliedz kredītlīguma pusēm nepārprotami vienoties, ka tādu preču atgriešana vai nodošana kreditoram, uz kurām attiecas saistītais kredītlīgums, vai ieņēmumi no šādu preču pārdošanas ir pietiekami, lai atmaksātu kredītu.

36. pants

Konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos

Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājiem ir pieejami konsultāciju pakalpojumi parādu jautājumos.

XII NODAĻA

KREDITORI UN KREDĪTA STARPNIEKI

37. pants

Tādu iestāžu atzīšana, reģistrēšana un uzraudzība, kas nav kredītiestādes

Dalībvalstis nodrošina, ka kreditoriem, kredīta starpniekiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem, kuri nav kredītiestādes, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktā, piemēro pienācīgu atzīšanas procedūru un reģistrācijas un uzraudzības kārtību, ko īsteno neatkarīga kompetentā iestāde.

38. pants

Īpaši pienākumi kredīta starpniekiem

Dalībvalstis pieprasa, lai kredīta starpnieki:

(a) patērētājiem paredzētā reklāmā un dokumentācijā norāda savu pilnvaru apjomu, jo īpaši to, vai viņi strādā tikai ar vienu vai vairākiem kreditoriem vai arī kā neatkarīgi starpnieki;

(b) atklāj patērētājam visas maksas, kas patērētājam jāmaksā kredīta starpniekam par sniedzamajiem pakalpojumiem;

(c) pirms kredītlīguma noslēgšanas panāk vienošanos ar patērētāju par jebkuru b) apakšpunktā minēto maksu, noformējot šo vienošanos papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju;

(d) paziņo kreditoram par visām b) apakšpunktā minētajām maksām, lai varētu aprēķināt gada procentu likmi.

XIII NODAĻA

TIESĪBU CESIJA UN STRĪDU IZŠĶIRŠANA

39. pants

Tiesību cesija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja kredītlīgumā vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumā nostiprinātās kreditora tiesības vai līgumu kā tādu cedē trešai personai, patērētājam ir tiesības vērsties tiesā pret cesionāru, izmantojot jebkuru aizsardzību, kas tam bija pieejama pret sākotnējo kreditoru, tostarp ieskaitu, ja tāds ir atļauts attiecīgajā dalībvalstī.

2. Dalībvalstis pieprasa, ka sākotnējais kreditors vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējs informē patērētāju par 1. punktā minēto cesiju, izņemot gadījumus, kad sākotnējais kreditors, kas noslēdzis līgumu ar cesionāru, turpina apkalpot patērētāja kredītu.

40. pants

Ārpustiesas strīdu izšķiršana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājiem ir pieejamas atbilstīgas un efektīvas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras, lai izšķirtu strīdus, kas radušies starp patērētājiem un kreditoriem, kredīta starpniekiem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem un ir saistīti ar šajā direktīvā noteiktajām tiesībām un pienākumiem, un ka attiecīgā gadījumā to nodrošina jau esošas struktūras. Šādas ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras un struktūras, kas tās piedāvā, atbilst kvalitātes prasībām, kas noteiktas Direktīvā 2013/11/ES.

2. Dalībvalstis rosina struktūras, kas veic 1. punktā minēto strīdu izšķiršanu, sadarboties, lai izšķirtu pārrobežu strīdus par kredītlīgumiem un kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniegšanas līgumiem.

XIV NODAĻA

KOMPETENTĀS IESTĀDES

41. pants

Kompetentās iestādes

1. Dalībvalstis izraugās valsts kompetentās iestādes, kas ir pilnvarotas nodrošināt šīs direktīvas piemērošanu un izpildi ("kompetentās iestādes"), un nodrošina, lai tām tiktu piešķirtas izmeklēšanas un izpildes pilnvaras un atbilstīgi resursi, kas nepieciešami, lai tās efektīvi un iedarbīgi veiktu savus pienākumus.

   Kompetentās iestādes ir publiskā sektora iestādes vai struktūras, kas atzītas ar valsts tiesību aktiem vai ko atzinušas publiskā sektora iestādes, kam šajā nolūkā īpaši piešķirtas pilnvaras ar valsts tiesību aktiem. Tās nav kreditori, kredīta starpnieki vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēji.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai kompetentajām iestādēm, visām personām, kas strādā vai ir strādājušas kompetento iestāžu labā, kā arī kompetento iestāžu norīkotiem revidentiem un ekspertiem būtu saistošs pienākums ievērot dienesta noslēpumu. Nekādu konfidenciālu informāciju, ko tās var saņemt, pildot savus pienākumus, nedrīkst izpaust nevienai personai vai iestādei, izņemot kopsavilkuma vai apkopojuma veidā, ja vien šāda informācijas apmaiņa vai nosūtīšana nav nepārprotami prasīta Savienības vai valsts tiesību aktos.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes ir vai nu viena, vai abas no turpmāk minētajām iestādēm:

   (a) kompetentās iestādes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punktā[44];

   (a) iestādes, kas nav a) apakšpunktā minētās kompetentās iestādes, ar noteikumu, ka valsts normatīvie un administratīvie akti paredz šīm iestādēm pienākumu

[44] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK (OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.).

sadarboties ar a) apakšpunktā minētajām kompetentajām iestādēm, kad vien tas ir nepieciešams to pienākumu veikšanai saskaņā ar šo direktīvu.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka iestādes, kas izraudzītas kā kompetentās iestādes, lai nodrošinātu šīs direktīvas piemērošanu un izpildi, atbilst Regulas (ES) 2017/2394 5. pantā noteiktajiem kritērijiem.

5. Dalībvalstis informē Komisiju par kompetento iestāžu izraudzīšanos un jebkādām turpmākām izmaiņām un, ja to teritorijā ir vairāk nekā viena kompetentā iestāde, norāda visu attiecīgo pienākumu sadalījumu starp šīm kompetentajām iestādēm. Pirmo šādu paziņojumu sniedz, cik ātri vien iespējams, un ne vēlāk kā divus gadus pēc direktīvas spēkā stāšanās dienas.

6. Kompetentās iestādes izmanto savas pilnvaras atbilstīgi valsts tiesību aktiem vai nu:

(a) tieši saskaņā ar tām piešķirtajām pilnvarām, vai tiesu iestāžu uzraudzībā; vai

(b) iesniedzot pieteikumu tiesās, kuru kompetencē ir pieņemt nepieciešamos lēmumus, tostarp vajadzības gadījumā apelācijas kārtībā, ja pieteikums pieņemt attiecīgo lēmumu tiek noraidīts.

7. Ja dalībvalstu teritorijā ir vairāk nekā viena kompetentā iestāde, dalībvalstis nodrošina, ka to attiecīgie pienākumi ir skaidri definēti un ka minētās iestādes cieši sadarbojas, lai tās varētu efektīvi pildīt katra savus pienākumus.

8. Komisija vismaz reizi gadā publicē kompetento iestāžu sarakstu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un pastāvīgi atjaunina to savā tīmekļa vietnē.

XV NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

42. pants

Saskaņošanas līmenis

1. Ciktāl šajā direktīvā iekļauti saskaņoti noteikumi, dalībvalstis savos tiesību aktos nedrīkst paturēt spēkā vai ieviest noteikumus, kas atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem, ja vien šajā direktīvā nav paredzēts citādi.

2. Ja dalībvalsts izmanto kādu no regulatīvajām iespējām, kas minētas 2. panta 5. un 6. punktā, 8. panta 1. punktā, 8. panta 2. punkta c) apakšpunktā, 20. panta 2. punktā, 26. panta 2. punktā un 29. panta 4. punktā, tā par to, kā arī par turpmākām izmaiņām informē Komisiju. Dalībvalstis veic arī attiecīgus pasākumus, lai šo informāciju izplatītu kreditoriem, kredīta starpniekiem, kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem un patērētājiem attiecīgajā valstī.

43. pants

Šīs direktīvas obligātais raksturs

1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāji nevar atteikties no tiesībām, kas tiem piešķirtas ar valsts pasākumiem, ar kuriem transponē šo direktīvu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka noteikumus, kas pieņemti, lai transponētu šo direktīvu, nevar apiet, izmantojot veidu, kā līgumi formulēti.

3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka patērētāji nezaudē šīs direktīvas piešķirto aizsardzību tādēļ, ka par kredītlīgumiem vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem piemērojamiem tiesību aktiem ir izvēlēti trešās valsts tiesību akti, ja kredītlīgumam vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumiem ir cieša saistība ar vienas vai vairāku dalībvalstu teritorijām.

44. pants

Sankcijas

1. Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par valsts noteikumu, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, pārkāpumiem, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu sankciju īstenošanu. Paredzētās sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas. Dalībvalstis par šiem noteikumiem un pasākumiem paziņo Komisijai līdz [*PB: norādīt datumu: seši mēneši pēc transponēšanas termiņa*] un nekavējoties paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad ir jāpiemēro sodi saskaņā ar Regulas (ES) 2017/2394 21. pantu, tiek nodrošināta iespēja vai nu piemērot naudas sodus saskaņā ar administratīvām procedūrām, vai arī sākt tiesas procesu naudas sodu piemērošanai, vai abas iespējas un ka šādu naudas sodu maksimālais apmērs ir vismaz 4 % no kreditora, kredīta starpnieka vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzēja gada apgrozījuma visās attiecīgajās dalībvalstīs, kas iesaistītas koordinētajā izpildes darbībā.

3. Dalībvalstis nosaka, ka kompetentā iestāde var darīt zināmas atklātībai jebkuras administratīvās sankcijas, kas tiks piemērotas par tādu pasākumu neievērošanu, kuri pieņemti, transponējot šo direktīvu, ja vien šāda sankciju nodošana atklātībai nopietni neapdraud finanšu tirgus vai nerada nesamērīgu kaitējumu iesaistītajām personām.

45. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 30. panta 5. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no xx xx xxxx. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 30. panta 5. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 30. panta 5. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja trīs mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

46. pants

Pārskatīšana un uzraudzība

1. Komisija reizi piecos gados un pirmo reizi piecus gadus pēc šīs direktīvas piemērošanas dienas veic tās izvērtēšanu. Izvērtēšanā ietver novērtējumu par robežvērtībām, kas noteiktas 2. panta 2. punkta c) apakšpunktā un IV pielikuma II daļā, un par procentiem, ko izmanto, lai aprēķinātu kompensāciju, kas maksājama 29. pantā minētās pirmstermiņa atmaksas gadījumā, ņemot vērā ekonomikas tendences Savienībā un situāciju attiecīgajā tirgū.

2. Komisija arī uzrauga, kā 42. pantā minētās regulatīvās iespējas ietekmē iekšējo tirgu un patērētājus.

3. Komisija informē Eiropas Parlamentu un Padomi par 1. un 2. punktā minētā izvērtējuma un novērtējuma rezultātiem, vajadzības gadījumā iesniedzot tiesību akta priekšlikumu.

47. pants

Atcelšana un pārejas noteikumi

Direktīvu 2008/48/EK atceļ no [*PB: norādīt datumu: seši mēneši pēc transponēšanas termiņa*]. Tomēr attiecībā uz šīs direktīvas darbības jomā ietilpstošajām attiecībām starp patērētājiem un kreditoriem vai kredīta starpniekiem, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem, kuri uzskatāmi par mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/34/ES[45] 3. pantā, Direktīvu 2008/48/EK turpina piemērot līdz [*PB: norādīt datumu: 18 mēneši pēc transponēšanas termiņa*].

Direktīvu 2008/48/EK turpina piemērot arī kredītlīgumiem, kas pastāv [*PB: norādīt datumu: seši mēneši pēc transponēšanas termiņa*], līdz [*to izbeigšanai*].

Tomēr šīs direktīvas 23. un 24. pantu, 25. panta 1. punkta otro teikumu, 25. panta 2. punktu, kā arī 28. un 39. pantu piemēro visiem beztermiņa kredītlīgumiem, kas pastāv [*PB: norādīt datumu: seši mēneši pēc transponēšanas termiņa*].

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu V pielikumā.

---

[45] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/43/EK un atceļ Padomes Direktīvas 78/660/EEK un 83/349/EEK (OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.).

48. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis vēlākais līdz [*PB: norādīt datumu: 24 mēneši pēc direktīvas pieņemšanas*] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmus minēto noteikumu tekstus. Tās piemēro minētos noteikumus no [*PB: norādīt datumu: seši mēneši pēc transponēšanas termiņa*].

   Tomēr attiecībā uz šīs direktīvas darbības jomā ietilpstošajām attiecībām starp patērētājiem un kreditoriem vai kredīta starpniekiem, vai kolektīvās finansēšanas kredītpakalpojumu sniedzējiem, kuri uzskatāmi par mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kas minēti Direktīvas 2013/34/ES 3. pantā, dalībvalstis piemēro minētos pasākumus no [*PB: norādīt datumu: 18 mēneši pēc transponēšanas termiņa*].

   Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

49. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

50. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —	*Padomes vārdā —*
priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*